

TEXTVS XI.

Y Porque no se pueda dubdar quales son hijos naturales: ordenamos y mandamos que entonces se digan ser los hijos naturales, quando al tiempo que nascieren, o fueren concebidos, sus padres podian casar con sus madres justamente sin dispensacion: con tanto que el padre lo reconozca por su hijo, puesto que no aya tenido muger de quien lo ouo en su casa, ni sea vna sola: ca concurriendo en el hijo calidades suso dichas, mandamos que sea hijo natural. Id est:

*Ne in dubium verti possit, qui sint filij naturales, ordinamus ac precipimus, vt proles tunc naturales esse dicantur, quum tempore natiuitatis aut conceptionis, ipsorum patres ducere potuissent eorum matres iuste & absque dispensatione: modo ipsum pro filio recognoscat pater quamvis non habuerit domi sue eam foeminam de qua illum suscepit, nec fuerit vna sola. * Supradictis enim qualitatibus in prole concurrentibus, precipimus, vt sit proles naturalis.*

* Id est, quamvis habuerit plusquam vnam concubinam.

TEXTVS XII.

SI alguno fuere legitimado por escripto, o priuilegio nuestro, o de los Reyes que de nos viniere, aunque sea legitimado para heredar los bienes de sus padres, o madres, o de sus abuelos, y despues su padre, o madre, o abuelos ouieren algun hijo, o nieto descendiente legitimo, o de legitimo matrimonio nascido, o legitimado por subsiguiente matrimonio, el tal legitimado no pueda succeder con los tales hijos, o descendientes legitimos en los bienes de sus padres ni madres, ni de sus ascendientes ab intestato ni ex testamento: saluo si sus padres, o madres, o abuelos en lo que cupiere en la quinta parte de sus bienes que podian mandar por su alma le quisieren alguna cosa mandar: que fasta en la dicha quinta parte, bien permitimos que sean capaces y no mas: pero en todas las otras cosas, ansi en succeder a los otros parientes como en honras y preminencias que han los hijos legitimos, mandamos que en ninguna cosa differan de los hijos nascidos de legitimo matrimonio. Id est.

Si aliquis fuerit legitimatus per scriptum aut priuilegium nostrum, vel Regum a nobis descendendum, quamvis legitimatus fuerit (in eum finem) vt hereditario iure possit succedere in bonis paternis aut maternis, aut auitis, posteaque pater aut mater, aut auis susceperint filium aut nepotem descendente legitimum, aut ex legitimo matrimonio natum, aut per subsequens matrimonium legitimatum, eiusmodi legitimatus non possit cum eiusmodi filiis aut legitimis descendentibus succedere in bonis paternis aut maternis, nec suorum ascendentium ab intestato neque ex testamento nisi eius pater aut mater, aut auis quicquam ei legare voluerint intra quintam partem suorum bonorum, quam legare pro anima sua possent. Bene enim permittimus vt (eiusmodi illegitimi) intra predictam quintam partem & non amplius, sint capaces. Caterum in omnibus aliis rebus (vt sunt) tam in succedendo aliis consanguineis, quam in capeendis honoribus & praeminentiis, quas habent legitimi, precipimus vt in nulla re differant ab iis, qui ex legitimo Matrimonio sunt nati.

S V M M A R I V M.

1 Qui dicatur filius naturalis.

- 2 Filij nati ex vnica concubina retenta in domo, an dicantur filij eius etiamsi per patrem non recognoscantur?
- 3 Si filij sint nati in domo, an censeantur filij mariti, etiamsi vxor expresse confiteatur non esse mariti.
- 4 In quo succedat filius naturalis.
- 5 Quomodo succedant filij naturales ex testamento de iure Codicis & Authenticorum.
- 6 Qua dicta sunt in filio naturali, an habeat locum in nepote?
- 7 Hodie de iure regio quo non succedat filius naturalis.
- 8 Ea que dicta sunt in filiis, an habeant locum in ascendentibus?
- 9 Qualiter filij naturales succedant matri.
- 10 De iure regio quid sit.
- 11 Si pater testamento nil reliquit filio naturali, sed illum praterit, an possit agere aliquo remedio contra testamentum patris?
- 12 An filius, si in testamento matris non est institutus, possit rumpere testamentum?
- 13 Dicta in filiis naturalibus, an habeant locum in filiis natis ex damnabili coitu?
- 14 De iure regio quis dicatur filius natus ex damnabili coitu.
- 15 Si filius sit natus ex sacerdote vel religiosa, an succedat patri vel matri?
- 16 An per legem possit disponi quod filius natus ex damnabili coitu succedat patri & matri?
- 17 An filius natus ex damnabili coitu possit institui ab auo?
- 18 An sit aliquis modus tutus tam de iure quam de foro conscientia, per quem possit pater relinquere filio spurio aliquid ultra alimenta?
- 19 An filius incapax institutus sub conditione, si legitimetur poterit interim pendente conditione, petere se mitti in possessionem bonorum.
- 20 An pater possit incapacem substituere pupillariter alij filio impuberi legitimo?
- 21 Si pater instituit filium incapacem qui nihil potest habere, cui applicatur talis hereditas.
- 22 Si heres institutus accommodauit tacitam fidem de restituenda aliqua parte hereditatis, an fisco applicetur illa pars tantum vel tota hereditas?
- 23 Heres qui accommodauit tacitam fidem, an priuetur hereditate.
- 24 Qualiter possit constare de isto tacito fideicommissio.
- 25 Coniectura per quas probetur tacitum fideicommissum.
- 26 Si filio spurio & incapaci restituantur bona ex tacito fideicommissio, an condemnentur in fructibus a die restitutionis?
- 27 Heres tacite grauatus, an teneatur in foro conscientia restituere bona?
- 28 Heres qui accommodauit tacitam fidem, an restituat bona fisco regali vel Ecclesiastico.
- 29 In confiscatione an attendatur heres rogatus, vel ille cui restituantur bona.
- 30 Si ille pro fisco manifestauit, quod incapaci aliquid erat relictum, an consequatur aliquod premium?
- 31 Accommodans tacitam fidem qua pena puniatur.
- 32 An pater possit per viam contractus relinquere aliquid filio incapaci.
- 33 Si donatio sit facta filio incapaci, & alteri filio capaci, an portio spurij & incapacis accrescat capaci?
- 34 Per contractum onerosum an possit pater relinquere filio incapaci bona sua?
- 35 Quando pater possit bona sua filio vendere.

- 36 *Filiis incapacibus si debeantur alimenta.*
- 37 *Quomodo intelligatur, textus in cap. cum haberet, de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium.*
- 38 *Parentes an possint compelli alimenta filio incapaci prestare?*
- 39 *De iure communi quid debeat pater relinquere pro alimentis filio suo.*
- 40 *Quid praestet de iure regio.*
- 41 *Alimenta quae pater dedit filio incapaci an transeant ad haeredes eius?*
- 42 *Si pater pro alimentis assignavit filio certum fundum, si potest pater gravare filium ut fundum alteri restituat.*
- 43 *Pater clericus si vellet dotare filiam quantam dotem ei prestabit.*
- 44 *Materia de tocito fideicommissio habet locum etiam in parentibus.*
- 45 *An iste filius teneatur alimenta prestare patri?*
- 46 *An isti filij succedant consanguineis patris vel matris.*
- 47 *De iure regio filius naturalis tantum, cui succedat.*
- 48 *Si filius naturalis tantum ex parte matris decedat ab intestato, relicto fratre naturali ex eadem matre, & relicto fratre ex legitimo matrimonio quis admittatur.*
- 49 *Si filius naturalis decedat ab intestato relicto fratre naturali ex matre, & ex eodem patre & relicto fratre ex diverso patre quis admittatur?*
- 50 *Si filij nati ex damnabili coitu possint succedere collateralibus ex parte matris.*
- 51 *An & quando filius incapax successionis succedat dignitate & nobilitate parentum.*
- 52 *Filius naturalis an possit accusare de morte patris?*
- 53 *Pœna inhabilitationis quae filiis legitimis infertur propter delictum patris, an habeat locum in naturalibus.*
- 54 *Quibus modis fiat legitimatio.*
- 55 *Intellectus ad textum, in cap. tanta, qui filij sint legitimi.*
- 56 *An legitimatio per subsequens matrimonium valeat, etiam si pater sit in articulo mortis?*
- 57 *In quibus casibus legitimatio non valeat per subsequens matrimonium.*
- 58 *Quando dicitur constare praesumptivè de fraude ut legitimatio non valeat.*
- 59 *Si quis habet filios naturales & contrahat matrimonium cum legitima uxore, & ea mortua contrahat cum concubina, an legitimentur filij. & n. 60.*
- 61 *Si quis habet filium naturalem & ex eo nepotem, si moriatur filius & post mortem eius avus contrahat matrimonium cum concubina, an legitimetur nepos?*
- 62 *Legitimatio in cuius favorem sit inducta.*
- 63 *Si quis habet filium naturalem, & postea habuit filium legitimum, & mortua legitima uxore contraxit matrimonium cum concubina, qui istorum preferatur in successione? & 64.*
- 65 *In allegationibus causarum, an possit allegari equitas & ratio naturalis pro lege?*
- 66 *Filius legitimatus an habeatur in omnibus pro legitimo.*
- 67 *Si extant filij legitimi, si succedant filij naturales legitimi.*
- 68 *In casu in quo filius naturalis succedat cum legitimis in qua parte succedet.*
- 69 *Filij legitimi an succedant agnatis & cognatis & ipsi succedant eis.*
- 70 *Si princeps ad instantiam patris legitimauit filium apposita clausula, quod non succedat nisi in his quae pater velit sibi relinquere, si valeat legitimatio.*

NOta decisionem huius legis in omnibus suis membris & casibus circa filios naturales: pro cuius perfecta & magistrali declaratione dico, quod filius naturalis est ille qui est natus & procreatus ex vnica concubina retenta in domo, & utroque soluto: ex quibus indubitanter videantur procreati textus est in *Authent. quibus modis natur. eff. sui*, §. *si quis autem defunctus*, collat. 7. textus in *Authent. de trient. & semis*, §. *consideremus*, collat. 3. textus in *leg. vnica, Cod. de concubin.* textus in *Authent. licet, Cod. de natur. liber.* textus in *leg. 1. & per totum tit. 13. & 14. 4. part.* & in expresso ita definit Bartolus in *l. pen. ff. de concub. post gloss. Dynum & antiquos*, Azo in *summa, Codic. de natur. liber. 1. colum.* idem Azo, in *summa, Codic. de concub. in fine*, Bald. in *dicta Authent. licet, Cod. de natur. liber.* Angel. de Perus. in *leg. si qua illustris*: Platea in §. *fin. Institut. de nuptiis*, 1. colum. Angel. in §. *novissime, Instit. ad Orphit.* 1. colum. Dynus in *tract. de success. ab intestat.* 2. colum. Specul. in *tit. de success. ab intestat.* §. 1. *versicul. nunc. de naturalium*, Hostiens. in *tit. de success. ab intest. versic. & notat Anton. Abb. & alij Doctores in cap. per venerabilem, qui filij sint legitimi*, Glossa ordinaria & ibi Doctores in *cap. nisi cum pridem. de renunc.* vide Pateotum de *nohis spurriisque filiis, capit. 11. & 12.* Velasquez hic, *gloss. 1. num. 1.* Matiençum in *leg. 9. tit. 8. lib. 5. Recopil. gloss. 2. num. 2.* Tellum in *l. 11. num. 1.* Azeued. in *d. l. 9. tit. 8. lib. 5. Recop. num. 1.* Gomez Arias hic, *num. 1.* Sed advertendum quod hodie expressè corrigitur hoc per *leg. 11. infra his ll. Tauri*; quia non requiritur quod sit vnica & retenta in domo, sed tantum quod filij praedicti sint nati ex soluto & soluta inter quos iuste possit esse matrimonium sine dispensatione: & ita tenet Roderic. Suarez in *leg. 1. tit. 6. lib. 3. for. ll. 88. versicul. hoc praesupposito*, vbi plus dicit, quod etiam ante *leg. Tauri*, ita practicabatur, sicut hodie decisum est, & adhuc ante praedictam *leg. Tauri*, hoc probat *lex octava, tit. 13. 6. partit.* tenet etiam Couarruias de *sponsalib. 2. part. cap. 8. §. 4. numero 2.* Gregor. Lopez in *leg. 2. gloss. pen. tit. 4. & in l. 1. gloss. 1. tit. 15. part. 4.* cum pluribus aliis quos congerit Matiençus vbi supra numero 3. ad finem. Ex quo notabiliter infero in practica, quod si quis habuit concubinam extra domum ad quam publicè & notoriè dicitur habuisse accessum, ex qua nati sunt filij, quod si pater non recognoscat eos in filios, non debent iudicari eius filij, quoad successionem, & alimenta, nec quoad alia: si verò semper recognovit eos pro filiis, tunc censentur eius filij: si verò aliquando recognovit, sed postea mutato proposito negavit eos esse filios, crederem quod in omnibus debent haberi pro filiis, ita Matiençus in *l. 9. gloss. 4. num. 1. tit. 8. lib. 5. Recopilar.*

Item & notabiliter dico, quod quando concubina esset vnica & retenta in domo, & ex ea filij essent nati, praesumuntur filij eius, dato quod nunquam per patrem recognoscantur. Ista omnia apertè colligo ex mente *dict. leg. 11. Tauri*, & probat textus notabilis & expressus, in *capit. per tuas, de probat.* & ibi notat & summè commendat Abbas 1. *notab.* Anchar. 2. *notab.* Felin. 1. *colum. in 1. notab.* & communiter Doctores & in expresso hoc vult Glossa ordinaria in *c. Michaël. de filiis presb. in gloss. 1.* quam ibi sequitur & commendat Innocent. Cardin. Abbas & communiter Doctores & reputat singularem Anchar. & illam Glossam ad hoc dicit singularem Abbas in *cap. transmissa, qui filij sint legit. 2. colum. numero 9.* & hoc voluit expressè Alber. in *leg. filium eum definimus, de his qui sunt sui, vel alien. iur. 3. colum. num. 5.* Idem docet

Couarr. de spons. 2. p. cap. 8. §. 4. num. 7. Auendaño in suo dictionario, verbo hijos naturales, Dueñas alios allegans in reg. 344. ampliatione 3. Matienzus alios etiam referens in dict. leg. 9. gloss. 4. num. 2. tit. 8. lib. 5. Auiles in cap. 5. pratorum cap. 43. verbo, o casado, Azeuedus in dict. leg. 9. Recop. num. 11. Confirmatur etiam, quia sicut in matrimonio præsumuntur filij proprii & legitimi ex eo quod domi nati sunt propter cohabitationem, & non sufficeret contradictio nec negatio patris: ut in leg. filium eum desinimus, ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. & ibi notat Odofred. Bart. Alber. Bald. Angel. & communiter Doctores textus in leg. si vicinis, Cod. de nuptiis, & ibi notat Cynus & Angel. Salycet. & communiter Doctores, textus in leg. non nudis, Cod. de probat. textus in l. quia semper, ff. de in ius vocand. ibi, pater verò is quem nuptia demonstrant. textus in Authent. quibus modis natur. eff. sui, §. natura, versicul. quapropter nuptiis præcedentibus, ex hoc ipso sunt successiones certa. Ita dicamus in proposito, quod quando quis habuit concubinam vnicam retentam in domo, filij ibi nati præsumantur sui, etiam si per eum non recognoscantur: quod est verum & procedit, & etiam si probeatur quod prædicta vxor tempore matrimonij erat inhonesta, imò meretrix: quia etiam hoc casu filius ex ea natus præsumitur esse mariti, & sic legitimus: textus est singularis in iure in leg. miles, §. defuncto, in fin. ff. de adulter, ibi, cum possit & illa adultera esse & impubes defunctum patrem habuisse: & ad hoc ibi Angel. de Perus. & illum textum & ad hoc dicit vnicum Bald. in l. si matre, numero 2. Codice de suis, & legit. liber. illum etiam textum dicit vnicum Angel. de Perus. in leg. 7. mense, ff. de statu hom. notat etiam & commendat Bald. ad hoc in leg. filium eum desinimus, ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. 1. lect. 2. colum. in fin. numero 11. idem Bald. in leg. si vicinis, Codic. de nupt. illum etiam ad hoc dicit valde notabilem Abb. in cap. pen. de adult. pen. colum. numero 7. idem Abb. in cap. transmissa, qui filij sint legit. 2. col. num. 9. & idem est in concubina retenta in domo ita tenet Abb. per textum ibi cap. per tuas, de probat. 2. col. num. 2. & communiter Doctores. Idem Abbas in d. cap. transmissa, qui filij sint legit. 2. col. num. 9. per Glossam quam reputat singul. in cap. Michaël. de fil. presbyt. tamen debet intelligi, nisi tanto tempore maritus fuit absens, quod naturaliter non potest esse filius eius, sed alterius: ita probat textus notabilis in dict. l. filium eum desinimus, de his qui sunt sui vel alien. iur. & ibi notant & commendant Doctores, & tenet Abbas in d. cap. per tuas, 2. colum. n. 3. idem Matienzus in l. 2. tit. 8. lib. 5. gloss. 4. num. 6. notab. tenet etiam Glossa in c. dixit dominus, 32. q. 1. pro qua conclus. facit l. 13. in fin. infra h. l. Tauri.

3 Item etiam procedit & est verum, quod ex eo quod nominatus est, debet præsumi filius mariti: ut habeat locum, etiam si vxor expressè confiteatur & dicat non esse filium mariti sed alterius: vide Paleotum de nothis idem tenentem, cap. 24. & Barbatiam conf. 58. tom. 1. Dec. conf. 657. cum aliis quos idem Paleotus per totum cap. allegat. Sotum de iustitia & iure lib. 4. quest. 7. artic. 2. textus est notabilis in lege penultim. ff. de probat. & ibi notat Odofred. Bald. Salyc. Fulg. & Iacobinus de Sancto Georg. & idem disponit l. 9. tit. 14. 3. part. ex quo dicebat Cynus in l. si vicinis, Cod. de nupt. fin. quest. quod in foro conscientie potest quis retinere regnum, maioratum, vel hæreditatem patris, licet mater in vita vel articulo mortis sibi asserat non esse filium mariti sed alterius: & sequantur ibi Angel. & Salycet. tenet etiam & commendat Bartol. in l. si quis in graui, §. si quis moriens, ff. ad syllab. tenet etiam Abb. per textum ibi in cap. per tuas, de probat. 2. colum. numero 4. idem Abb. in cap.

transmissa, qui filij sint legitimi, 1. colum. num. 4. & ibi Præpos. 2. colum. num. 5. dicens hanc esse communem opinionem. Adde tamen quod Hostiens. in cap. officij de penit. & remis. 2. colum. vers. sed quid si filius. dicit quod imò in conscientia non est securus: quia matri credendum est quæ melius alio veritatem cognouit, & non est præsumendum quod falsum contra filium dicat. Abbas tamen ibi, 1. colum. numero 4. concordat, dicendo, quod si ipse filius ex dicto matris non habet conscientiam læsam, nec vult credere matri, est securus in conscientia, aliàs non: quam concordiam sequitur Iacobinus de sancto Georg. in dicta lege penult. ff. de probationibus, 2. colum. num. 9. Subtile tamen & pulchrum dubium, si talis vxor verè scit quod habuit filium ab alio & non à marito, an teneatur in foro conscientie reuelare filio, vel quid teneretur in hoc casu facere: de quo vide ea quæ posui in materia delictorum, in delicto adulterij.

4 Quibus omnibus visis & præsuppositis, magistratiter & resolutiue dico, quod talis filius naturalis de iure antiquo nullo modo succedebat patri, neque erat illo iure cognitus: textus est in leg. humanitatis, Codice de natura. liber. ibi, ut licet ab intestato nullam communionem ad patris naturalis successionem haberent, & ibi communiter notant Doctores: idem tenet Matienzus in leg. 9. tit. 8. lib. 5. Recopil. gloss. 1. numer. 1. cum aliis quos ipse allegat. Couarruias de spons. 2. part. cap. 8. §. 4. numero 9. hodie tamen succedit in duabus vnciis, deficientibus filiis legitimis, & deficiente vxore propria ipsius patris, textus est in Authent. licet versic. ab intestato, Cod. de natura. liber. cuius verba sunt, ab intestato verò cum desit soboles civilis, nec supersit coniux legitima, si naturales ex concubina extant, qua sola fuerit ei indubitato affectu coniuncta, in duas paterna substantia vncias succedant: & ibi communiter Doctores textus in Authent. quibus modis natur. eff. sui, §. si quis autem defunctus, collat. 7. & intestatis parentibus defunctis duas paternæ substantiæ vncias habere: textus in Auth. de trien. & semi. §. consideremus, versic. & intestato collat. 3. Adde tamen, quod non potest congrua ratio inueniri per quam coniux legitima patris noceat filiis naturalibus, ut ea extante non possint succedere in his duabus vnciis, cum ipsa non debeat ei in aliquo succedere, extantibus consanguineis: reperio tamen quod Hostiens. in summa, qui filij sint legit. §. an vtrumque genus, 2. colum. dicit, quod ratio est fauor & honor matrimonij: ne vxor inde scandalizetur & afficiatur inuidia, videns filios naturales non ex se habitos succedere, ideo noluit lex, quod ea viuente naturales in aliquo succedant, sed penitus sint exclusi: argumento textus in leg. 2. ff. rerum annotarum, & in leg. 2. Cod. eodem titulo: & confirmatur vltra ipsum, quia propter inuidiam cuitandam est inducta à lege collatio inter fratres, ut notatur per Bald. & Paul. scribentes in rubr. Cod. de collat. Hodie tamen in nostro regno decisum est, quod etiam extante coniuge legitima, succedant prædicti filij naturales in prædictis duabus vnciis: textus est in l. 6. tit. 13. 6. part. Item etiam adde, quod ad hoc ut isti filij naturales succedant in istis duabus vnciis requiritur etiam quod non supersint aliqui ex ascendentibus legitimis secundum omnes vbi supra.

Ex testamento verò tales filij naturales benè sunt capaces, quia secundum ius Codicis poterant institui à patre in dimidia parte bonorum suorum, non extantibus descendentibus legitimis, nec parentibus, quibus debeat legitima, textus in l. humanitatis, Codic. de natura. liber. ibi sed etiam ex duplici portione, id est, sex vnciis hæredes scribere, & ibi communiter Doctores extantibus verò legitimis descendentibus, vel ascendentibus, quibus debeat legitima, non potest

potest pater relinquere filiis suis naturalibus nisi vnam vnciam tantum: textus est in leg. 2. Codice de natur. liber. & ibi communis opinio tenet etiam Azo in summa illius tit. 2. colum. num. 4. Glossa & communis opinio in leg. qui testamentum. ff. de probat. & istam conclusionem tenet Paul. de Castro in leg. si is qui ex bonis in princip. num. 3. ff. de vulgar. & pupil. & ibi Alex. in princ. num. 1. Iason 1. colum. num. 2. licet Bart. ibi per errorem dixerit in duabus vnciis Bartol. Imol. & communiter DD. in l. Lucius eod. tit. Angel. in Auth. qui mod. natur. effic. §. fin. colum. quid autem sit de iure antiquissimo horum, vide Imol. & Doctores in dict. leg. Lucius. Hodie verò de iure Authenticorum non extantibus descendantibus legitimis nec ascendentibus quibus debeatur legitima, potest pater omnia bona sua in vita vel in morte relinquere filio naturali, textus est in Auth. licet in princ. C. de natur. liber. cuius verba sunt, licet patri sine legitima prole seu parente, cui relinquere necesse est descendantibus naturalibus totam substantiam suam vel inter viuos largiri, vel in testamento transmitti: textus in Auth. quibus modis natur. effic. sui, §. ne igitur, vers. si verò filios collat. 7. & ista decisio hodie confirmatur per leg. 8. tit. 13. part. 6. extantibus verò legitimis descendantibus, non potest pater relinquere in vita vel morte filio naturali, nisi vnam vnciam, sicut de iure antiquo poterat, & apertè confirmatur in dict. leg. 8. tit. 13. 6. part. extantibus verò ascendentibus legitimis quibus debetur legitima, tenetur eis suam legitimam relinquere, & alia bona potest dare in vita vel morte filiis naturalibus: textus est in d. Authentic. licet in verb. cuius verba sunt, quod si parentes dumtaxat ei super sint legitima parentibus relicta, reliquum inter naturales distribui permittitur: textus in Authentic. quibus modis natur. effic. sui, §. si verò habuerint collation. 7. & expressè confirmatur per dict. leg. 8. tit. 13. 6. part.

6 hodie verò de iure nouissimo nostri regni, si pater habeat filios legitimos & naturales, potest relinquere quintum bonorum filio naturali: sicut potest relinquere pro anima vel alicui extraneo, imò etiam si esset omninò spurcius possit relinquere pro alimentis: ita apertè disponit lex 10. infra his l. Tauri, Sed quid si pater plures quam quinque legitimos haberet, & hoc casu quintum spurcio pro alimentis relinquere non posse ne melioris conditionis quàm legitimus sit, tenet Tellus in l. 9. numero 26. vsque ad 27. & in l. 10. numero 10. Molina lib. 2. de primogeniis Hispan. cap. 15. numero 51. & latè Velasquez de Auendaño in l. 10. gloss. 2. num. 2. licet Matiençus in l. 7. tit. 8. lib. 5. gloss. 4. numero 5. contrarium teneat, & vide infra numero 68. & quæ ibi sunt addita. Extantibus verò solis ascendentibus, potest pater omnia bona sua relinquere filio naturali: ita determinat expressè dicta lex 10. in fin. & ante eam ita disponebat lex 1. prope finem tit. 6. lib. 3. for. legum. licet Glossa ibi aliter intelligat. Idem tenet Couarr. in quarto, 2. part. §. 4. cap. 8. in fin. quem omninò vide, & Rojas de success. ab intest. cap. 14. & 15. per totum, vbi de filio naturali latè loquitur, in cap. 26. ex numero 40. vsque in fin. vbi regulam cum viginti ampliationibus scripsit Mieres in tract. maiorat. 2. part. quest. 2. num. 4. Matienç. in l. 7. tit. 8. lib. 5. gl. 2. num. 1. Azeuedus ibid. num. 19. Velasquez de Auend. hic gloss. 5. per totam.

7 Item adde quòd omnia quæ suprà dicta sunt in filio naturali habent etiam locum in nepote naturali nato ex filio legitimo, vel in nepote naturali nato ex filio naturali, quia ab intestato nullo modo succedunt auo: textus in leg. fin. Cod. de natur. lib. in vers. final. ibi iura etenim ab intestato in aui successionem nemini eorum penitus aperimus: & ad hoc notant & commen-

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

dant ibi Doctores, ex quo textu singulari & vltra Doctores norant quòd quando nepos descendit ex medio inhabili, efficitur inhabilis quoad succedendum auo, sicut & ipse filius à quo ipse nepos descendit erat inhabilis: nam ibi patet, quòd nepos etiam legitimus & naturalis natus ex filio naturali non succedat auo, quia pater eius erat inhabilis. Adde tamen quòd hodie de iure Authenticorum talis nepos vel naturalis tantum, vel legitimus & naturalis, natus ex filio naturali, vel naturalis tantum natus ex filio naturali, tantum benè poterit succedere auo ab intestato in duabus vnciis, sicut potest in eis succedere patri: ita notabiliter tenet Bald. licet dubitanter, ibi in d. l. final. prope finem, tenet etiam expressè ibi Sali. 1. colum. numero 3. licet contrarium teneat Angel. in §. nouissime ad Orphit. 2. column. in fin. Ergo ea quæ in filiis naturalibus circa successionem sunt disposita etiam in nepotibus, vt latè tradit Matiençus vbi suprà numero 3. Couarruias in epitome de sponsalibus, 2. part. cap. 8. §. 4. numero 10. in fine, vbi objectioni Gulielmi Benedicti latè respondet qui contrarium tenuit in cap. Raynutius, verbo, & uxorem, numero 700. de testam. per textum in Authentic. quibus modis natur. effic. sui, §. nepotibus, & in l. vltima, in fine, Codice de natur. liber. quæ iura id tantum probare asserit Couarruias vbi suprà, nepotes etiam legitimos ex filio tantum naturali intestato auo non succedere vt legitimos: non tamen negant dictæ leges, eos posse vt naturales succedere. Idem tenet Gregor. Lopez in lege 8. gloss. 2. titulo 13. part. 6. Roderic. Suarez in lege 1. titulo 6. lib. 3. for. verbo, hac de filiorum naturalium successionem, in princip. fol. 88. Pinell. hac latè differens in leg. 3. numero 20. & seqq. Cod. de bonis matr. ex quo subtiliter deducitur, sicut habet locum repræsentatio inter descendentes legitimos & naturales, ita etiam inter descendentes naturales tantum: ex testamento verò talis nepos succedebat auo, & poterat in totum institui non extantibus legitimis descendantibus vel ascendentibus: quia ratio impeditiua quæ erat in filiis propter refrænandam libidinem & vitium patris, non est in nepotibus & vltioribus: extantibus verò descendantibus vel ascendentibus legitimis, non poterat institui, nisi in ea parte in qua filius naturalis poterat, hoc est in vna vncia tantum, textus est formalis qui sic debet intelligi, in lege fin. Codice de natur. liberorum. Hodie verò extantibus ascendentibus legitimis, posset auus bona sua relinquere prædicto nepoti naturali, vel nato ex naturali, relicta legitima ipsis ascendentibus: quia ita videmus quòd est dispositum quando quis habet filios naturales: vt in dict. Auth. licet vers. 1. & suprà dixi.

8 Ex quo notabiliter infero, quòd hodie de iure nostri regni, licet auus habeat descendentes vel ascendentes legitimos, relicta eis sua legitima potest residuum relinquere dicto nepoti, naturali, vel nato ex naturali, sicut posset relinquere extraneo & sicut posset relinquere filio naturali, vt suprà dictum est: imò quòd magis est, teneo pro constanti quòd extantibus solis ascendentibus legitimis posset auus relinquere omnia sua bona prædicto nepoti naturali, vel nato ex filio naturali, & hoc attenda l. 10. Tauri, in fin. vide allegatos in numero præcedenti ibi, adde tamen, qui idem tenent nam si potest relinquere filio in quo considerabatur magis vitium, & ratio impeditiua: ergo à fortiori potest relinquere nepoti: & hoc apertè fundatur ex textu in d. l. fin. C. de natur. liber. iuncta ratione & communi sententia. Et confirmantur ex his ea quæ dicuntur in l. 40. n. 61. q. 7. principali, vbi concluditur quòd eo casu quo filia excluditur in successionem matris

ratus, ita etiam filius masculus descendens ex ea, & vide omnino quæ dicuntur infra *ista l. num. 17.* vbi quæritur, an & quando nepos natus ex filio spurio & damnabili coitu, possit institui ab. auo. Item adde quod omnia quæ supra dicta sunt in filiis vel descendibus naturalibus, habent etiam locum è contra in parentibus & ascendibus & naturalibus tantum respectu eorum: nam in eodem iure & parte qua succedunt filij vel nepotes naturales patri vel auo ab intestato vel ex testamento, in eadem & eodem modo succedunt parentes naturales eis: vide Gomez Arias, hic *num. 7.* Paleotum *de nothis spurisq. filiis cap. 41. num. 3. ad fin.* textus est singularis in iure qui istam regulam & doctrinam ponit in *Authent. quibus mod. natur. eff. sui*, §. *de nepotibus, collat. 7.* cuius verba sunt, *in quibus enim casibus naturales, filios vocavimus ad successionem, in his quoque & ipsi decentem naturalibus patribus deuotionem præstent, eademque mensura sicut parentes prospiciunt naturalibus filiis secundum nostram legem, & ipsi parentibus compensent siue in successione, seu alimentis, sicut superius sanximus, & ad hoc illum textum notat & dicit singularem Bart. illum etiam textum dicit optimum ad hoc Angel. in §. *preferantur, Instit. ad Tert. fin. colum post medium, textus in d. Auth. licet in fin. Cod. de natur. liber. ibi, hi ergo & parentibus partem præstent si opus sit pietatem, textus in §. 1. Inst. de seruit. cogn. in vers. hos enim liberos, cuius verba sunt, hos enim liberos non solum suorum parentum successionem, sed etiam, alterum in alterius successionem mutuam vocabimus, & istam conclusionem tenet Azo. licet ista non alleget in sua summa, Cod. de natur. liber. 2. col. num. 5. & idem hodie aperte disponit *lex 8. in fin. tit. 13. 6. part.* Confirmatur etiam, quia sicut inter parentes & filios legitimos reciproca est successio: & alimentorum causa vt in *leg. nam etsi parentibus, de inoffic. textus in leg. script. vnde liber. in leg. si quis à liber. §. virum, & §. parens, ff. de liber. agnoscen.* Glossa notabilis & communis opinio, in *lege qui se patris, in verbo facultates, Cod. vnde liberi*, ita debet esse inter parentes & filios naturales tantum.**

9 Et quia supra visum est qualiter filij naturales succedant patri auo vel ascendenti ex eius linea nunc opere pretium est videre qualiter succedant matri & ascendibus ex eius linea. In quo articulo resolutiuè dico quod benè succedunt matri ab intestato: textus est in *l. 1. §. 1. ff. ad Tertull. textus in l. si qua illustris, versicul. fin. Codice ad Orph. textus in l. final. eodem titul.* quod verum est, & procedit etiam si tales filij sint & vulgo quæsi: textus est in *dicta l. 1. §. 1. ff. ad Tertull. cuius verba sunt, sed & vulgo quæsi admittuntur ad matris legitimam hereditatem, textus in l. hac parte, ff. vnde cognati, textus in l. si spurius, eod. titul. textus in §. nouissimè, Instit. de Senatusconsult. Orphit. cuius verba sunt, nouissimè sciendum est, etiam illos liberos qui vulgo quæsi sunt ad matris hereditatem ex hoc Senatusconsulto admitti. Item & secundò hoc est verum & procedit extantibus legitimis, quia tales filij naturales siue spurij, vel vulgo quæsi succedunt pariter eis ab intestato: textus est in *dicta l. si qua illustris, Cod. ad Orph. versic. final. cuius verba sunt, Sin autem concubina littera conditionis constituta filium vel filiam, ex licita consuetudine ad hominem liberum habitata procreauerit etiam nam legitimis liberis ad materna venire bona, & idem disponit *lex penult. titul. 13. 6. part.* quod tamen debet intelligi & limitari nisi talis mater sit illustris persona: quia tunc tales filij spurij seu vulgo concepti non possunt ei succedere ab intestato, nec ex testamento, nec ex aliqua donatione, vel contractu inter viuos: Contrarium tenet Tellus hic, numero 2, & Matienzus in *l. 7. tit. 8. lib. 5. Recopil. gloss. 6. numero 2.* Paleotus *de nothis cap. 41. num. 3.* Azeuedus**

in *dicta leg. 7. num. 23.* & vide Spinum *de testam. gl. 1. num. 71.* Gregorium in *l. 11. titul. 13. part. 6. verbo cum legitimo*, quod verum censeo, nam authentica *si qua illustris, Cod. ad Orphit. & l. 11. titul. 3. part. 6.* id tantum prohibent vt legitimis extantibus spurij matri illustri non succedant: ceterum legitimis deficientibus spurios succedere non vetat, vide etiam idem tenentem Velasquez in *l. 9. gloss. 3. num. 3.* secus tamen est si tales filij essent naturales tantum: quia tunc benè succederent ei sicut alteri matri: textus est in *d. l. si qua illustris, Cod. ad Orph. & idem disponit d. l. pen. titul. 13. 6. part.* Et ratio per quam tales filij naturales possunt succedere matri & non patri est, quia pater est incertus mater verò est certissima: & liquidè potest probari quod ex ea nati sunt vnde meritò ei succedunt istam rationem probat textus in *l. quia semper, ff. de in ius vocand. cuius verba sunt, quia semper certa est mater etiam si vulgo conceper. textus in l. part. C. de rei vend. textus in l. fin. Cod. de lib. caus. textus in l. part. ff. de usur. textus in l. si quis cum totum, §. si ancillam, ff. de except. rei iud. textus in l. idem Pomp. scribit si frumentum, §. idem scrib. si equam, ff. de rei vend. textus in §. 2. Instit. de ingenuis: & vtrouque Doctores. Hodie vero attenda ista nostra *l. Tauri*, tales filij naturales, vel spurij, vel vulgo concepti, nullo modo succedunt matri ab intestato, nec ex testamento extantibus filiis legitimis: sed tantum poterit eis mater inter viuos, vel in vltima voluntate relinquere quintam partem bonorum quam potest relinquere extraneo, vel pro anima. Vide Azeuedum in *l. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. n. 4.**

Non extantibus verò filiis legitimis vel descendibus, benè succedunt ei tales filij naturales vel spurij in totum ab intestato & ex testamento etiam si mater habeat patrem, vel matrem vel alios ascendentes legitimos: Vide quæ diximus in numero præcedenti, ibi, *Quod tamen debet intelligi.* Idem tenet Couarr. *de sponsal. cap. 8. §. 4. in fin.* Velasquez hic *gloss. 5. per totum, Matienzum in l. 7. tit. 8. gloss. 6. num. 1. & in l. 1. titul. 8. lib. 5. gloss. etiam. 6.* Tellus hic, *num. 66. cum aliis quos ipsi allegant; & ita expresse disponit ista lex 9. Tauri*, in secunda parte: quam tamen intelligerem, præterquam si mater esset illustris, vt in *dict. l. si qua illustris, Codice ad Orph.* qui in hoc, ius commune remanet incorrectum: & confirmatur hoc, quia lex noua generaliter loquens, non debet extendi ad casum specialem, per aliam legem determinatum: sed intelligitur & distinguitur per legem specialem, istam regulam & doctrinam ponit Glossa ordinaria iuncto textu in *l. sciendum, ff. qui satisfac. cogant. in gloss. 1. & ibi Bart. Paul. & communiter Doctores Baldus in l. si queramus propè finem, ff. de testament. & ibi, Paul. Imol. Aret. & communiter Doctores tenet etiam Alexand. in l. hac consultiissima, penult. colum. & ibi Iason 4. col. Imol. in cap. 2. de testament. 5. col. facit textus in *l. non est nouum, ff. de legib. textus in l. nam & posteriores, eod. tit. bonus textus in l. 2. fin. ff. de noxa, facit etiam textus in l. de emancipatis, versic. exceptis, Cod. de legit. hered. iuncta Authent. itaque, & ibi Glossa ordinaria & communis opinio Cod. commun. de success. vbi habetur quod de iure Codicis per dict. verb. except. frater consanguineus ex parte patris succedit fratri defuncto in bonis habitis à patre, frater verò vterinus succedit in bonis habitis à matre, & postea d. Authent. itaque, vnde sumitur, dicit simpliciter & indistinctè, quod fratres vtrinque coniuncti præferantur: sed quando concurrunt consanguinei & vterini, pariter admittuntur, & tamen dicit ibi Glossa communis appellationum quod debent admitti cum distinctione, de qua in *dict. §. excepti.***

Dubium tamen singulare & necessarium est, an in casu quo filij naturales possunt succedere patri ab intestato,

testato, scilicet in duabus vnciis hæreditatis suæ, non extantibus descendibus vel ascendibus legitimis, si fortè pater decedat cum testamento in quo filios naturales præteriit, nullam partem hæreditatis eis relinquendo, an possint tanquam præteriti, vel sine causa exhæredati, rumpere testamentum patris, vel aliquo remedio agere ad consequendas dictas duas vncias? & certè videtur quòd sic, quia regula notabilis & vera est, quòd in casibus in quibus filio debetur aliqua legitima vel portio ab intestato, si in testamento sub illa non relinquatur, potest rumpere testamentum, & remedio competenti contra eum agere: textus est & ibi Glossa ordinaria & communis theoricæ Doctorem in l. cum queritur, Cod. de inoff. testam. de quo latius dixi in suo loco. Sed istis filiis naturalibus debetur successio, hoc est portio duarum vnciarum: ergo pro eis possint agere si reperiantur præteriti in testamento patris. Sed his non obstantibus teneo contrarium: imò quòd tales filij naturales præteriti, sint exclusi, nec sibi competat aliquod remedium contra testamentum patris, quia nulla lege cauetur, nec necessitatur pater aliquid eis relinquere, quia licet possint succedere secundum vel præter voluntatem patris, non tamen contra eius voluntatem, nec eis debetur à iure aliqua legitima: vide Couarr. de sponsalib. 2. part. cap. 8. § 4. num. 16. Ioannem Lupum hic, num. 6. & 7. Velasquez de Auendaño hic, gloss. 4. num. 1. Azeuedum in leg. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. num. 19. Gregorium in l. 8. & fin. in fin. tit. 13. part. 6. Perez in l. 22. gloss. fin. tit. 3. lib. 1. ordin. colum. 168. & in expresse istam sententiam & communem tenet Glossa singularis & vnica in leg. 1. ff. de bon. poss. contra tab. in verbo naturales, quam ibi reputat singularem & vnicam Dynus & Alber. & notat & commendat Bart. & communiter Doctores illam etiam ad hoc notat & commendat Bart. in l. Gallus, §. etiam, 2. col. de liber. & posth. & ibi Doctores & illam Glossam dicit singularem Bald. in l. 1. C. quorum bon. num. 1. eam etiam ad hoc notat Bald. in leg. fin. Cod. de natur. liber. 1. col. 1. num. idem Bald. in d. l. fin. Cod. unde legitimi. 3. column. num. 8. Bald. in cap. 1. de constit. fin. col. in princ. idem Bald. in cap. innotuit, de elect. 2. col. num. 8. illam Glossam dicit singularem Imol. in leg. ex facto de vulgar. & pupill. §. col. prope fin. illam etiam ad hoc commendat & dicit ordinariam Paul. in leg. si qua illustris, Cod. ad Orph. num. 4. Corneus in leg. humanitatis 3. colum. in med. Cod. de impuber. & aliis illam etiam dicit singularem Iason in leg. Gallus, §. quidam rectè 6. colum. numero 22. ff. de lib. & posthum. idem Iason in l. 1. Cod. de contra tabul. 3. colum. num. 3. Segura in repetit. l. coheredi, §. cum filia de vulg. 1. col. & licet prædicta Glossa pro singulari à doctores allegetur, tamen similis est Glossa & expressa in §. tam autem naturales, Inst. de inoffic. testam. quam ad hoc notat & commendat Salycet. in leg. si qua illustr. Cod. ad Orph. 1. colum. n. 2. Istam etiam conclusionem tenet Bart. in Authent. quib. mod. natur. effi. sui §. si quis igitur, collat. 7. in fin. num. 8. Angel. in §. fin. 2. colum. in medio, pro qua communi sententia facit textus expressus leg. fin. Cod. de natur. liber. ibi ut necessitas relinquendi, quem ad hoc notat & considerat Bald. ibi num. 1. Pro qua communi sententia & conclusione ego allego & considero expressam l. part. l. 8. versic. pen. tit. 13. 6. partit.

12 Item adde, quòd in casibus in quibus tales filij naturales vel spurij, seu vulgò concepti, possunt succedere matri ab intestato, quos supra dixi, in eisdem si mater decedat cum testamento, & tales filij non sint instituti in sua legitima, vel iuste ex hæredati, possunt rumpere & subuertere testamentum matris, sicut si essent legitimi: Idem tenet Couarruias lib. 4. varia-

rum cap. 21. Azeuedus in leg. 7. tit. 7. lib. 5. Recop. numero 19. Valasquez de Auendaño in l. 9. gloss. 4. num. 1. textus est not. in l. si suspecta, versic. de inoffic. testam. cuius verba sunt, de inoffic. testamento matris spurij quoque filij dicere possunt: & ad hoc notat ibi Glossa ordinaria Odofred. Alber. Bald. Angel. Paul. de Castr. & communiter scribentes & per illum textum ita tenet etiam Glossa ordinaria in l. si qua illustris, Cod. ad Orph. in gloss. fin. in princ. & ibi Doctores gloss. in §. tam autem naturales, Inst. de inoffic. testam. in gl. 1. & ibi Doctores & idem voluit Bald. per illum textum l. fin. 2. col. num. 3. Cod. fam. hercisc. vbi dicit, quòd quantum ad matrem, naturales habent iura legitimorum. Ex quibus infertur notabilis & necessaria declaratio ad istam leg. 9. Tauri, vt sicut tales filij naturales vel spurij succedent matri ab intestato & ex testamento, ita etiam succedent contra testamentum, quando sunt præteriti vel exhæredati: idem tenet Rojas in epitome successionum, cap. 14. num. 7. pag. 78. & imò procederet ista conclusio etiam si talis mater habeat ascendentes legitimos, ex eo quòd tali casu per istam leg. 9. Tauri, isti filij naturales siue spurij sunt ei hæredes ab intestato: nec obstat superior proxima conclusio, quæ habet quòd licet filius naturalis succedat patri in duabus, vnciis, ex testamento, & ab intestato, non tamen contra testamentum, quia respondeo quòd in nostro casu reperitur expresse decilum in matre, quòd possit rumpere, non verò in patre, vel aliter & subtiliter, quia filius, respectu patris vocatur in parte, & portione; respectu verò matris vocatur simpliciter & absolutè in omnibus bonis tanquam legitimus hæres, & eget decisione Regia.

Item adde quòd omnia supra dicta procedunt & debent intelligi, quando talis filius naturalis siue spurij non est natus ex damnabili coitu, vide hac de re late Couarr. in 4. 2. parte cap. 85. num. 16. secus tamen alias si esset natus ex damnabili coitu, vt adulterino, nefario, incestuoso: quia tunc nullo modo succedit patri, nec matri, ex testamento, nec ab intestato: nec donatione aliquid talis filius ex damnato coitu habere à patre, nec à matre potest, ita Gregorius Lopez in l. 10. tit. 13. part. 6. glossa, verbo, la donacion, Sotus lib. 4. de iustitia & iure, art. 1. pag. 1187. verb. quod autem vsque in fin. vbi & leges partitarum & ordinamenti allegans considerat l. 9. Tauri, eamque declarat, quòd & fortius videtur probari ex l. 4. tit. 3. part. 6. & vide latius per Azeuedum in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. num. 27. vbi alios allegat: & infra num. 36. circa finem, & quomodo in nefario, incestuoso, adulterino, & in habito ex Christiano & Mahometana, & à domina ex proprio seruo, & à famulo ex filia seu consanguinea domini, tradit late Velasquez de Auendaño in d. l. 9. Tauri, gloss. à num. 6. vsque ad ultimum.

Et vt fundamentaliter intelligatur dico quòd propriè adulterinus dicitur, qui esset natus ex muliere coniugata: Nefarius dicitur ille, qui est natus ex linea descendenti: Incestuosus verò dicitur, qui est natus ex linea transfuersali in gradu prohibito: textus est in leg. si adulterium cum incestu, ff. de adulter. textus in Auth. de incestis nuptiis, in principio, collat. 2. & ibi Glossa ordinaria & communiter Doctores textus in Auth. incestas, & in Auth. ex complexu, Cod. de incestis nuptiis, textus in leg. quia etiam, ff. de ritu nuptiarum, textus in §. ergo, Inst. de nuptiis, licet quandoque vnum ponatur pro alio. Et tandem ille dicitur natus ex damnabili coitu, quando esset natus ex tali accessu, qui venit puniendus aliqua lege communi vel regia: vt natus ex stupro commissio cum virgine vel vidua non retenta pro concubina: imò generaliter, quando esset natus ex patre vel matre, inter quos de iure prohibitum est matrimonium, vel coitus repe-

riatur prohibitus: nam in his omnibus casibus, talis filius non potest succedere ab intestato: textus est capitalis & expressus in *Auth. quibus mod. natur. eff. sui*, §. penult. collat. 7. cuius verba sunt, *Primum quidem omnis qui ex complexibus (non enim hoc vocamus nuptias) aut nefariis, aut incestis, aut damnatis proferit, iste nec naturalis nominatur, nec alendus est à parentibus, nec habebit quoddam ad præsentem legem participium, & ibi Glossa ordinaria Bartol. Angel. & communiter Doctores textus in Auth. quibus mod. natur. eff. legit. §. penult. collat. 6. textus in Auth. licet in fin. Cod. de incest. nupt. textus in Auth. licet in fin. Cod. de natur. liber. facit etiam textus in leg. non facile in fin. ff. de gradibus, textus in §. sunt, & alia, Instit. de nuptiis, & ibi Glossa & communiter Doctores & licet prædicta iura tantum videantur loqui in patre & eius linea, tamen idem est in matre: ita tenet Glossa notabilis & ordinaria in l. si qua illustris, Cod. ad Orph. & ibi Cynus, Iacob. Bart. Bald. Salyc. & communiter Doctores Glossa in Auth. ex complexu, Cod. de incest. nupt. gloss. in §. nouissimè, Instit. ad Orph. tenet etiam Specul. in titul. de success. ab intestat. verbo sed nunquid spurij, num. 22. & in vers. sed agnati, n. 32. & istam dicit communem opinionem Corneus in leg. si qua illustris, Cod. ad Orph. 2. colum. Summa Syluest. in parte, filij 4. colum. Cynus in Auth. itaque, Cod. commun. de success. 2. colum. Alber. ibid. 2. colum. Dynus in tract. de success. ab intest. 3. colum. Rolandin. in tract. de success. ab intest. 9. colum. numero 28. Ant. de Rosel. in tract. de success. ab intest. 5. colum. num. 24. Matthæ. Matthesillanus in tract. de success. ab intest. 4. colum. Nicol. de Vbald. in tract. de success. ab intest. 12. colum. n. 44. licet Host. in summa, qui filij sunt legit. §. an utrumque 3. column. teneat contrarium: imò quòd tales filij succedant matri: & idem tenet And. de Iser. in cap. 1. §. naturales, si de feud. fuer. controu. inter domin. & agn. Ant. in cap. per venerabilem, qui filij sunt legitimi. qui dicunt quòd imò tales filij succedunt matri. Sed superior est verior & communior opinio. Ex quibus infero quòd idem est quando esset natus ex sacerdote, vel religioso vel ex aliqua moniali, vel religiosa: quia talis filius nullo modo succedit, quia talis coitus est punibilis, vel saltem reprobatus: ista est Glossa notabilis & ordinaria in *Auth. quibus mod. natur. eff. sui*, §. pen. in verbo, participium, colum. 7. & ibi communiter Doctores Glossa in l. vulg. concepti, ff. de stat. hom. & tenet Bart. in l. fin. de his qui, vt indign. 1. col. num. 2. gloss. in cap. per venerabilem, qui filij sunt legit. in verb. adulterinis, & ibi Abb. num. 32. idem Abb. in cap. cum haberet, de eo qui duxit in matrim. quam pol. per adult. pen. col. num. 11. & ibi præp. fin. col. Summa Syluest. in parte filij, 5. colum. num. 7. Dynus in tract. de success. ab intest. 3. colum. numero 10. & 11. Nicol. de Vbald. in tract. de success. ab intest. 3. colum. num. 9. vide Azeuedum in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. num. 5. ad fin. Matienzum in leg. 6. gloss. 3. num. 1. & 2. tit. 8. lib. 5. Recop. & Gregorium in l. 1. tit. 15. & in l. 4. & fin. tit. fin. p. 4. & Paulum Grillandum de hæreticis in tit. de poenis omnifariam coitus, per totum.*

Hodie tamen in nostro regno filius dicitur natus ex damnabili & reprobato coitu, vt non possit succedere quando mater per eum incurreret in pœnam mortis: ita disponit ista l. 9. *Tauri*, in fin. quæ est benè notanda. Ex qua lege primò infero, quòd filius natus ex muliere coniugata, non patri nec matri succedere. Secundò infero, quòd si esset natus ex stupro commisso cum virgine, vel vidua, licet non sit repta in domo pro concubina, benè poterit succedere tam patri quam matri, ex testamento, & ab intestato: cum ex tali accessu non imponatur pœna mortis. Tertio infero, quòd si esset natus ex consanguinea,

etiam infra quartum gradum, similiter posse succedere matri ex testamento, & ab intestato, non extantibus legitimis: quia non incurrit pœnam mortis: contra hunc filium ex incestu natum matri non succedere arbitrantur, Gregorius in leg. penult. tit. 13. p. 6. gloss. 9. verb. hodie per legem, Ricus de success. ab intest. cap. 26. num. 27. Matienzus in leg. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 11. num. 1. & 2. Azeuedus ibid. num. 44. Velasquez de Auendaño hic, gloss. 2. num. 4. Tellus Fernandez hic num. 6. ibid. Velasquez in gloss. 8. num. 8. hic. patri verò non posset succedere ab intestato, cum non sit talis mulier cum qua iustè pater poterat contrahere matrimonium sine dispensatione: vt in leg. 11. infra his legib. *Tauri*, ex testamento verò posset succedere patri sicut quilibet extraneus, non extantibus legitimis. Quarto infero, quòd si esset natus ex patre vxorato, & matre soluta de iure communi posset succedere matri ex testamento, & ab intestato: quia talis coitus non erat damnabilis: vt in l. 1. C. de adult. Hanc eandem sententiam sequitur, Matienzus in l. 7. gl. 11. tit. 8. lib. 5. Recop. & eandem videtur sequi Palacios Rubeus in leg. 9. *Tauri*, num. 27. & vide Baldum in leg. eam quam, Cod. de fideicommissis num. 25. versic. & secus quod in istis, licet confundi videtur ex l. 10. & 11. *Tauri*, solum enim permittitur naturali relinquere: sed hic non est naturalis, cum tempore quo conceptus est vel natus pater non poterat cum eius matre contrahere: est ergo spurius, cui nihil relinquere potest præter quintum, & videas Rojas in epitome success. cap. 10. num. 38. Aymonem Crauetam, consil. 166. num. 2. vbi post multos concludit natum ex coniugato, & soluta natum dici ex damnato coitu. Videas etiam Azeuedum in d. l. 7. Recop. num. 39. Velasquez in l. nona, num. 4. glossa 2. Couarruuias in 4. 2. part. capite 8. §. 5. num. 16. imò licet hodie sit punibilis talis accessus per leges regias, quando mulier retinetur pro publica concubina coniugati, tamen poterit eis filius succedere, cum non imponatur pœna mortis: patri verò non posset succedere ab intestato, cum illo tempore non poterat cum ea contrahere, nec poterat esse eius concubina, nec hodie intenta leg. 11. *Tauri*, ex testamento verò poterit patri succedere sicut quilibet extraneus, non extantibus legitimis, cum non sit natus ex damnabili coitu, per nostram, l. *Tauri*, idem tenet Soto lib. 4. de iustitia & iure, quæst. 5. art. 1. pag. 287. col. 2. vers. itaque omnia sua bona potest illi pater dare, & Palacios Rubeus in l. 9. num. 27. his legibus *Tauri*, contrarium tamen & sic quòd etiam ex testamento succedere non possint supposito, quòd propriè sumpto vocabulo spurij dicuntur omnes illi quos parentes tempore generationis etiam vtriusque patris consensu accedente matrimonium contrahere non possunt, tenet Couarruuias in 4. de sponsal. 2. part. cap. 8. num. 3. fol. 129. col. 4. Perez in l. 1. tit. 2. lib. 5. Recop. col. 98. Iul. Clar. lib. 3. sentent. §. testamentum, quæst. 3. numero 3. pag. 20. Menchaca lib. 3. controuers. illustrium cap. 102. num. 7. pag. 32. col. 1. in fin. cum sequentibus. Gregorius Lopez per textum ibi in l. 10. tit. 13. part. 6. gloss. verbo heredar. Dueñas in regul. 366. limitatione 7. Molina lib. 2. cap. 11. num. 27. fol. 328. col. 1. in fine cum principio sequentis, Velasquez de Auendaño hic gloss. 2. num. 4. fol. 22. & vide quæ diximus supra numero proximo, & in expresso, quòd talis filius non dicatur natus ex damnabili coitu, tenet Salycet. licet eius litera sit corrupta, in *Auth. ex complexu de incest. nupt. numero 2.* idem Salycet. in l. si qua illustris, Cod. ad Orphit. 1. colum. num. 3. licet similiter, litera si corrupta: quia ibi abundat, non Corn. ibid. 2. column. in princip. Angel. de Aret. in §. nouissimè, Instit. ad Orphit. 2. col. in medio, versic. ad vnum aduertat, Ioan. de Plat. in §. 1. eiusdem tit. 1. colum. post princ. versic. & nati ex soluta

et viro coniugato, Socin. valdè notat id consil. 48. 2. col. vers. his autem non obstantibus.

15 Item aduertendum, quòd si talis filius sit natus ex sacerdote, vel religioso, vel moniali, vel religiosa professsa, indistinctè non poterit succedere patri nec matri, ex testamento, nec ab intestato, licet per talem accessum mater non incurrat pœnam mortis, & quod non possit succedere patri, disponit expresse, l. 2. tit. 3. lib. 5. ordin. vbi cauetur quod vt euitetur accessus inter clericos & eorum concubinas, prohibetur ne talis filius succedat patri ex testamento, vel ab intestato, vel aliquo contractu inter viuos: oneroso vel lucratiuo: idem etiam disponit, lex 22. titu. 3. lib. 1. ordin. Contrarium tenet, Perez, verbo, no aya, in d. l. 21. verbo, contrarium tamen, & Gregorius in l. 3. verbo, los dela madre, titulo 21. p. 4. sed opinionem hanc securè probat Tellus numero 34. verbo ex vltimis verbis, docens in hac l. expresse probari filium matri non succedere. Quam sententiam probat etiam, Couarruias in quarto 2. par. cap. 8. §. 5. numero 17. afferens ita practitari, & Gregorium reprehendens. Item quod non possit succedere matri, disponit expresse nostra lex 9. Tauri in fin. quod probat isto modo, nam ipsa loquitur circa successionem filiorum ex parte matris, & in fine dicitur: quod si filij sint nati ex ea & ex clerico vel religioso, quod seruetur illud quòd continetur quòd tales filij patri non succedant: ergo ista l. Tauri, apertè vult quòd similiter succedant matri.

16 Dubium tamen est circa materiam si per l. vel statutum possit disponi, quod talis filius natus ex damnabili coitu, possit indistinctè succedere patri & similiter matri? & breuiter videtur quòd non. quia per hoc inuitarentur parentes ad delinquendum, argumento, text. in ratione sui in l. fin. Cod. de naturalibus liberis, in versicul. filijs, cuius verba sunt, filijs enim naturalibus relinqui constitutiones quantum voluerint, ideo prohibuerunt: quia vitium paternum refranandum esse existimarunt. Confirmatur per text. in l. si vnus, §. pacta qua turpem causam, ff. de pactis, vbi habetur, quod pactum per quod fit remissio delicti futuri non valet, nè detur occasio delinquendi: & ibi notat, Alber. Bald. Angel. Paul. & communis opinio Doctorum facit text. notabilis & expressus in l. conuenire ff. de pactis dotalibus, & ibi notat, Bald. Salic. & communiter Doctores, textus in l. prima. §. hac autem actio. ff. si quis testamento liber esse iussus fuerit. quem ibi notat & commendat Bartol. textus vnicus, in l. final. §. illud ff. de his qua in fraudem creditor. textus in l. 1. §. illud ff. depositi. textus in l. contractus quidam §. 1. ff. de reg. iur. ibi excepto eo quod Celsus putat non valere si conuenerit ne dolus præstetur. textus in l. nec pratorio. ff. eodem titul. præterea talis esset causa peccati, & ideo non est permittenda, vt in cap. fin. extra de presc. in cap. cum infirmitas, de pœnitentiis & remissionibus. Ex quo 1. infero, quod non potest quis per contractum nec vltimam voluntatem alicui remittere dolum futurum in aliqua re vel causa committendum, nè inuitetur ad delinquendum, licet dolum præteritum iam commissum remittere possit: ita probat, textus notabilis in l. quidam decedens, de admin. tutor. & ibi tenet Glossa ordinaria Bart. & communis opinio, textus in l. si quis rationes, ff. de libe. legat. tenet Bart. vbi reputat notabile. in l. Aurelio. §. Caius, de libe. legat. 2. colum. numero 8. & ibi communiter Doctores Bald. in l. cum necessitatem. Cod. de fideicom. Imola, & moderni, in l. si seruus vetitus, ff. de legat. primo. Iaf. vbi valde commendat in l. actione. fin. colum. Cod. de transact. & ita disponit expresse, l. 29. tit. 11. §. par. Secundò infertur, quòd non valet pactum per quòd quis promittit non reuocare donationem prætextu ingratiudinis futuræ: & in specie ita tenet, Bar-

tol. in l. fin. ff. de pactis, & ibi Bal. Paul. & Iafon, Specul. in tit. de donat. §. 1. versic. quid si factum sit. Bald. in l. final. Cod. de bonis liber. numero 4. Et an valet talis remissio cum iuramento vide latè Roman. & modern. in l. stipulat. hoc modo concepta. de verbor. obligat. & omnino Iaf. Decium, Iacob. de sanct. Georg. & Curtium in dicta l. final. C. de pactis. Tertio infero, quòd licet pater possit remittere filio ingratiudinem præteritam, vt non exhæredetur, tamen non potest remittere ingratiudinem futuram: ita Bart. in dicta l. final. Cod. de pact. 1. lect. num. 3. & ibi Angel. 1. colum. Paul. fin. col. in princ. & communiter Doctores facit text. cum Glossa in l. quidam cum filium, versic. quare de verbor. obligat. Quarto infero, quòd licet princeps possit remittere delictum iam commissum & præteritum, tamen non potest concedere veniam delicti futuri: & in specie ita determinat. Iacob. Butr. in l. rescripta. C. de precib. imper. offer. & notabiliter ibi, Bald. 2. col. n. 4. Paul. Iaf. & communiter Doctores, idem Paul. in l. fin. C. si contra ius vel util. pub. 2. col. Salic. in l. castitati, 1. col. post princ. C. de adul. & istam conclusionem scilicet quod non possit talis lex vel statutum valere, tenet notabiliter Hostiens. in Summa, qui filij sint legitimi, §. qualiter, pen. col. versic. quid si Imperator. Cardinalis, in cap. per venerabilem, eodem titul. fin. colum. & quaestio. vbi allegat alios solennes doctores ita consuluisse tenet etiam, Bartol. in l. 3. ff. de testam. 2. & dicit ita tenuisse solennes viros quos ipse refert: tenet etiam ibi, Bald. Imol. & alij Doctores Anchar. in cap. 2. de testam. pen. colum. num. 28. Sed his non obstantibus teneo, quòd princeps non possit per rescriptum concedere alicui particulari, vt filius eius postea nasciturus ex damnabili coitu sibi succedat per prædicta: sed concedendo legem generalem & communem bene potest disponere, quod filij nati ex damnabili coitu possint succedere parentibus, licet per statutum hoc non possit fieri ex defectu potestatis statuentium: & ita confirmatur hodie nostra, l. 9. Tauri, quæ admittit omnes natos ex damnabili coitu præter quam eo casu quo mater incurrat pœnam mortis: nec obstat ratio superior, quia respondeo quòd lex communis non dispensat aliquid in pœna nec in delicto, sed tantum principaliter circa successionem bonorum: nam aliàs sequeretur quòd non possit disponere hoc circa filios naturales tantum propter peccatum euitandum. Confirmatur etiam, quia videmus quòd ius canonicum defert eis alimenta, vt in cap. cum haberet & infra dicitur: ergo lex ciuilis hæreditatem totam vel partem eis deferre potest. Rursus confirmatur, quia prædicta lex nihil principaliter disponit in fauorem parentum delinquentium, sed tantum in fauorem filiorum, qui non peccauerunt: & in expresse ita tenet, Bald. in l. cunctos populos, Cod. de Summa Trinit. & fide cathol. pen. colum. versic. secundo quero de effectu maxime, 10. col. versic. non obstat si dicatur. Bald. in l. 1. Cod. de iure aureorum annulor. 1. colum. num. 3. & ibi Salic. Bald. in c. canonum statuta, de constit. pen. col. num. 22. Paul. in l. fin. Cod. si contra ius vel util. pub. 2. colum. n. 22. vbi limitat hoc, non extantibus legitimis: extantibus verò legitimis non possit: & ita possunt intelligi & reduci ad concordiam opiniones superiores contrariæ.

Iuxta prædicta tamen necessariò & vtiliter quero, an nepos natus de filio spurio, nefario, incestuoso, vel natus ex damnabili coitu, possit institui ab auo, vel quouis alio titulo habere bona sua non extantibus filiis vel descendentes legitimis? in quo articulo verè & resolutiue dico sic, quòd si talis filius natus ex damnabili coitu, iam est mortuus, tunc nepos ex eo optimè potest institui ab auo: ista probat, textus notabilis in l. fin. Cod. de natur. liber. vbi habetur, quod licet pater non possit omnia bona sua relinquere filio suo naturali,

naturali, tamen bene potest ea relinquere nepoti ex eo: ergo idem dicamus in nostro casu ut possit. Si vero filius natus ex damnabili coitu non est mortuus, sed vivit, & expressè constat quod avus bona sua reliquit tali nepoti, contemplatione ipsius nepotis non patris, ut quia dicit quod nihil patri acquiratur, & tunc talis institutio valet: quia nihil patri acquiratur, etiam usufructus: argumento, textus notabilis in *Authent. excipitur C. de bonis qua liber.* Si vero filius natus ex damnabili coitu vivit, & nepos instituitur ab avo, contemplatione ipsius filij incapax, & talis institutio non valet, sicut quando ipsum filium instituisset: quia ille per se est incapax, similiter est incapax mediante persona alterius: argumento text. in l. 1. *Cod. de natur. liber. in versic. siue itaque, ibi, siue per interpositam personam: argumento textus in l. sed si plures, §. in arrogato, ff. de vulgar. & pup. textus in l. aditio, versic. ff. de acquirend. heredib. textus in l. liber homo, ff. de acquirend. rerum dom. textus cum materia in l. cum antiquis, Cod. de iure delib. textus in l. quod conditionis, ff. de donat. causa mort. textus in l. nec per se. Cod. de hered. instit. textus in l. non minus, ff. eodem tit. textus in l. non licet, ff. de contrahend. empt. textus in l. 1. versic. final. Cod. de contract. iudic. textus in l. pupillus, §. sed etsi per interpositum, ff. de auctor. tut. textus in l. Laqueo, in fine, ff. de usucap. textus in l. 2. §. 1. ff. de admin. rerum ad civit. pertin. cuius verba sunt, quod quis suo nomine exercere prohibetur, id neque per subiectam personam agere debet: si vero sumus in casu dubio, quia non potest constare cuius contemplatione talis nepos sit institutus, tunc censetur institutus contemplatione ipsius nepotis: unde valebit institutio, & licitè bona sibi retinebit, & hoc modo sit in potestate sui patris, modo non primo argumento textus cum ratione in dicta l. final. Cod. de natur. liber. quia nemo præsuntur delinquere nec eligere sibi viam per quam dispositio infirmetur, ut in l. similes qui destinaverat, ff. de milit. testam. 2. argument. textus in l. final. in princ. ff. de his qui ut indig. vbi dicitur, quod sola ratio paternæ affectionis vel coniunctionis non inducit suspicionem taciti fideicommissi, 4. per textus in l. cognovimus de heretic. vbi filius hæreticus non potest succedere patri nec matri, sed nepos catholicus sic. Ex quo inferitur, quod si nepos ex filia instituatur valet institutio cum filia non debet quæri propter defectum patriæ potestatis. Ex quo etiam non infero, quod si clericus vel quilibet alius habet filium spurium & incapax, natum ex damnabili coitu, qui quidem filius habet uxorem, potest pater uxorem eius hæredem instituire, & eis ex bonis suis relinquere quicquid velit: vide Rojas in epitome succes. cap. 20. num. 37. pagina 105. & Diegum Perez in l. 22. titul. 3. lib. 1. ordinament. col. 163. verbo, tertia cautela, & idem est è contra: si habeat filiam nuptam, potest pater maritum eius instituire: ex quibus dixi & iudicavi in quæstione de facto, cum essem assessor iudicis recusati: quod cum tractaretur matrimonium inter filium spurium clerici ex vna parte, & filiam legitimam alterius ex alia: conventum fuit inter eos, quod pater clericus certa bona expressè & simpliciter donaret patri vel matri ipsius sponsæ vel uxoris spurij, vel ipsimet sponsæ vel uxori: certè dixi & iudicavi quod valeret talis donatio, & non confiscaretur per suprà dicta, & ista conclusio clarè procedit respectu proprietatis cuius est capax nepos: sed dubium est si talis nepos sit in potestate patris incapax, cui applicabitur ille usufructus: & breuiter dico quod remanebit penes ipsum nepotem cum patri non possit acquiri: quia eo ipso videtur velle avus quod, usufructus non quæratu patri & sic filio incapaci, sed remaneat penes nepotem: sicut si expressè diceret argumento dict. *Authent. excipitur*, confirma-*

tur hoc, quia cum patri non possit acquiri prædictus usufructus, ergo acquiratur ei cui potest & sic ipsi nepoti: & talis præsuntur esse intentio disponentis, & sic aui testatoris: argumento, textus notabilis in l. proinde, §. fin. ff. de stip. servor: vbi relictum vel promissum seruo communi, si non potest quæri virique domino, acquiratur tantum ei qui potest: textus in l. si communis servus meus & tuus, eod. tit. Et in effectu istam conclusionem resolutionem tenet Bartol. in l. Gallus, §. quid si is, ff. de liber. & posthum. 2. & 3. column. vbi plenè tractat, licet si non declarat, & ibi notat Paul. de Castro, 2. & 3. column. numero 6. Aretin. 1. col. versic. extra gloss. qui latè loquitur. Alexand. qui dicit magis communem opinionem. 2. col. n. 7. Iason. qui dicit hanc esse magis communem opinionem 4. column. n. 18. tenet etiam Angel. in l. final. Cod. de natur. liber. & ibi notat & melius quam alibi Salic. §. que per 2. column. Bart. notabiliter consil. 118. Contrariam tamen sententiam tenet, Specul. in tit. de success. ab intestat. §. 1. vers. quod si habens filium spurium, imò quod nullo modo valeat institutio si talis nepos sit in potestate sui patris & incapax: quia ille qui est incapax per se, similiter est incapax mediante persona alterius, ut suprà proximo folio dixi & allegavi. Si vero talis nepos sit emancipatus vel aliàs sui iuris, valeat institutio: quia sibi totum potest acquiri: & in specie pro hac sententia facit textus notabilis & expressus, quem ipse allegat, in l. quæritur, ff. de bonis liber. vbi si filius patroni iustè exheredatur à liberto nepos ex eo similiter excluditur à bonor. possess. contra tabul. si est in potestate sui patris: quam legem dicit ibi Alberic. bonam & famosam ad plures quæstiones. Sed his non obstantibus teneo superiorem sententiam & communè, non obstat ei, textus in l. quæritur: de bon. liber. quia ille procedit de iure antiquo, secundum quod omne illud quod quærebat filius, acquiratur patri: & non poterat aliquo modo remanere penes filium in proprietate nec usufructu, etiam de expressa vel tacita voluntate dantis vel relinquentis. Hodie verò de iure nouo C. proprietat quæritur filio, & est capax eius, & ratione patriæ potestatis patris quæritur usufructus, præterea testator vel relinquens potest velle, ut usufructus non quæratu patri sed remaneat penes ipsum filium, ut in d. *Authent. excipitur*, ergo in nostro casu quando per legem non potest quæri usufructus patri, remaneat penes filium saltem de tacita voluntate testatoris: & ita resoluit & declarat, Paulus de Cast. dicta l. Gallus, §. quod si is 3. column. & est de mente aliorum.

Item adde, quod necessarium quotidianum dubium 18 est, si sit aliquis modus tutus tam de iure quàm in foro conscientia per quem possit pater vel mater ultra alimenta aliquid relinquere filio spurio, nato ex damnabili coitu? & resolutiue dico quod plures modos ponit magistraliter Bartol. in l. final. ff. de his quibus ut indig. 1. column. num. 6. cum sequenti, idem Bartol. in l. si is qui duos, ff. de liber. leg. Bald. in l. fin. column. 2. Cod. pro socio. Bartol. & Doctores in l. 2. de hered. instit. Alber. in l. humanitatis, Cod. de natur. liber. notabiliter & melius quàm alibi Ludouicus de Sardis de ferraria, in libello suo de naturalibus liberis, in ultima charta, latè & notat Cæpola. in cautelis suis, cautela 38. vbi ponit duodecim modos. Iacob. de S. Georg. in l. cum tacitum, ff. de probat. 2. column. vsque ad finem. Sed nullus eorum est bene tutus in iustitia & conscientia præter vnum scilicet, quando pater vel mater simpliciter instituit amicum suum capax, non grauando eum expressè nec tacitè restituere filio incapaci, nam tunc si ille amicus hæres institutus vellet restituere hæreditatem vel partem ipsi filio spurio & incapaci rectè potest: & iuste filius retinebit, quia postquam amicus hæres

hæres adiuit hæreditatem, iam vnita sunt bona & effecta sunt patrimonium eius: vnde si post aliquid dederit filio incapaci, non dicitur succedere vel habere à patre, sed ab hærede instituto, cui non est prohibitum succedere: argumento, textus iuncta Glossa ordinaria in l. §. veteres, ff. de acquirend. possess. textus in l. sed si plures, §. filio impuberi, ff. de vulgar. & pupill. textus in l. eis qui in prouincia, §. finali, ff. si certum petat. textus in l. 1. §. præterea, ff. de separatione bonorum, textus in l. fin. in fine. Cod. de iuoffic. testament. textus melior de iure in §. 1. Instit. de heredum quali, & different.

Secundò in expresso, quòd talis filius incapax iustè possit habere à prædicto hærede instituto probat textus valdè notabilis in l. qui Titij testamentum ff. de his quibus ut indign. vbi licet illè qui accusauit testamentum Titij de falso, non possit ei succedere: tamen non prohibetur postea succedere eius hæredi, quia non dicitur principaliter succedere Titio: & ad hoc notat ibi Alber. & Doctores ad idem est, textus in l. post legatum: §. qui accusauit in princ. eo, titul. textus in l. 3. Cod. de petit. hered. textus in l. cum autem, §. final. vers. ponamus, ff. de adili. edict. & in specie istam conclusionem tenet Specul. Instit. de success. ab intest. §. 1. versic. sed quid si pater instituit extraneum, numero 30. Bartol. in d. l. final. ff. de his qui ut indign. 2. column. in medio, licet ibi dicat quòd iste modus habet aliquid fraudis istam etiam conclusionem tenet, Bartol. vbi notabiliter loquitur in l. si is qui ex bonis, de vulgar. & pupill. 1. column. 2. quest. princ. & ibi notat Imol. 2. col. & communiter Doctores Alber. in Authent. licet prope, final. Cod. de nat. liber. Salicet. in leg. 2. final. questio, eod. titul. istam etiam conclusionem tenet Cæpol. in dict. cautela, 38. final. column. in fine. Ludouicus de Sardinis in dict. libello suo de natur. liber. in fine, vbi dicit quòd est communis cautela & melior cæteris. Sed adde quòd mihi est dubium an pater sit tutus amicum instituendo ex ista causa: similiter etiam optimus modus relinquendi filio spurio, & omnino incapaci est, quando instituitur hæres à patre vel matre sub conditione, si legitimetur: quia tunc secuta conditione & legitimatione obtenta, consequetur hæreditatem: ita probat, textus notabilis in l. tempus ff. de hered. instit. per quem ita tenet ibi Angel. & Ioann. de Imola. Bald. in l. Gallus, §. instituens, de liber. & posthum. secunda columna. quarto notab. & ibi Imola. prima col. vitimo notab. Aretin. Alexand. & Socin. prima columna. in princ. Ias. secunda columna. num. 5. Paul. in §. quid sit in secunda columna. eiusdem, leg. Aretin. in l. si filius fam. ff. de testamentis.

Et ista est magis communis opinionis à qua non est recedendum, licet Bald. subtiliter, in l. eam quam. Cod. de fideicom. 11. col. num. 48. expressè teneat contrarium, imò quòd talis institutio etiam sub conditione legitimationis non valeat: quia textus in d. l. in tempus, & eius regula procedit quando incapacitas tantum est, ex parte instituti, vt in deportato: secus verò si est etiam in causa efficiendi, & sic ex parte hæredis & ex parte testantis, vt in spurio: quia tunc valet, argumento textus in l. si minor. ff. de expor. & in l. final. vers. filii. C. de natur. liber. Confirmatur etiam, quia conditio legitimationis censetur impossibilis, cum pendeat à voluntate principis, argumento textus in l. apud Iulianum, §. final. ff. de legat. 1. & in l. continuus, §. cum quis ff. de verbor. oblig. impossibilis, ergo reiicienda de vltimis voluntatibus, vt in l. 1. ff. de con. instit. & in l. obtinuit. de conditio, & demonstr. si reiicitur, ergo remanet pura institutio, & non valet, & illud dictum Bald. & sequitur & dicit singulare Paul. in l. si filius familias ff. de testament. in fin. & tenet & sequitur Angel. in §. hæres, 1. column. Instit. de hered. instit. sed his non obstantibus tenet sententiam communem & ad

contrarietatem Bald. respondet subtiliter, vt per Socin. in d. l. Gallus, §. instituens.

Secundò non obstat huic comm. sententiæ si dicas, quòd conditio legitimationis censetur impossibilis cum à voluntate pendeat principis: vt in l. apud Iulianum, aliàs incipit, idem Iulianus, §. fin. ff. de legat. 1. textus in l. continuus, §. cum quis, de verbor. oblig. si impossibilis ergo reiiciatur, vt in l. cum simil. ff. de condit. instit. si reiicitur, ergo institutio eius non valet, quia faciliter respondeo 1. modo, quòd illa iura procedunt, nisi faciliter soleat princeps concedere, quia tunc non censetur impossibilis: ita tenent & limitant moderni in dict. iuribus vel aliter, & subtilius, quòd illa iura debent intelligi præterquam si talis conditio requiratur pro substantia & validitate actus, vt est conditio legitimationis, quia tunc non debet reiici, quia aliàs totus actus vitaretur, & in specie ita tenet & respondet. Bald. in l. 1. C. de instit. & substit. pen. comm. 6. q. pro qua sententia & conclusione facit, textus sing. in l. quidam relegatus, ff. de rebus dubiis, vbi habetur quòd si testator qui erat relegatus, in testamento suo cauit quòd ille qui in vita testatoris impetrauerit ab Imperatore restitutionem eius, & testator decedat antequam ei gratias egerit habeat certos aureos, quòd talis dispositio valet & est seruanda: & in terminis ad hoc notat & ponderat Socin. ibi. Ex qua communi sententia & conclusione notabiliter inferitur, quòd talis filius spurio & incapax, & natus ex damnabili coitu, institutus sub conditione, si legitimetur, poterit interim pendente conditione agnoscere bonorum possessionem secundum tabul. & petere se mitti in possessione bonorum non ad hoc vt consequatur dominium & plenum ius hæredis, sed vt consequatur administrationem bonorum & eorum possessionem sicut curator bonis datus: & hoc argumento, textus capitalis in l. 2. §. si sub conditione, ff. de secund. tab. textus in l. hi. demum & in l. si sub conditione, eod. tit. textus iuncta Glossa & communi opinione in l. si quis instituat heres, ff. de hered. instit. & in expresso istam conclusionem per prædicta iura tenet originaliter Iacob. de Aret. in l. libertas testamento, ff. de manu. testament. & ibi Alber. qui reputat subtile & notabile, idem Alber. in l. si his qui ex bonis, 1. column. ff. de vulg. & pue. Bald. in d. l. si quis instituat, 1. column. in final. ff. de hered. instit. & ibi Angel. Paul. & final. col. in fin. idem Bald. in l. Gallus, §. instituens, ff. de liber. & posthum. 2. column. 4. not. & ibi Aret. 2. col. in princ. Alexand. 1. column. in fin. Ias. ibi 2. column. in princip. num. 5. idem Bald. in l. finalibus verbis, ff. de his qui sunt sui vel alieni iur. vbi dicit quòd multoties ita consuluit Angel. in l. in tempus, 2. col. ff. de hered. instit. Platea in l. 1. Cod. de delatoribus, lib. 10. in finalibus verbis, contrarium tamen tenet notabiliter Ioan. de Imol. in l. in tempus, ff. de hered. instit. 2. column. in princ. imò quòd nullo modo concedatur sibi administratio bonorum: quia esset facere fraudem legi, quæ vult quòd filius spurio & incapax non se immisceat bonis paternis, vnde, textus in dicta l. 2. §. si sub conditione, de secundum tabul. & iura superioris allegata procedunt & debent intelligi in hærede habili, & capaci bonorum qui est institutus sub conditione: secus verò est in filio vel hærede incapaci, quia iure non reperitur cautum, quòd hac via indirecta possit habere: & idem reperio quòd in expresso tenet, Ludou. de Sardinis in dict. libello de natur. liber. in fin. & Cæpol. in dict. cautela, 38. fin. column. in princ. Iacob. de Sanct. Georg. in lege cum tacitum ff. de probat. fin. col. in fin. & ista sententia & conclusio videtur mihi verior de iure, pro qua primo facit textus in regul. cum quid vna via, de regul. iur. in 6. textus in lege nec per se. Cod. de hered. instit. textus in l. contra legem, cum l. sequenti ff. de legit. textus in l. sed Iulianus, ff. ad Marc.

Maced. facit textus novus in cap. *avaritia, de elect. in 6.* ubi habetur, quod electus qui nondum est confirmatus, qui non potest interim administrare bona beneficij, non potest illa administrare quæsito aliquo colore, faciendo se constitui procuratorem, œconomum, vel administratorem: & eam probat Cumanus, in d. *l. si quis instituat de hered. instit. & ex nostris, Gregor. in l. 19. titulo 3. part. 6.* & ultra hîc allegata est textus expressus pro hac parte, in lege non est ambigendum, verbo, *utrunque, ff. de bonorum posses.* ut sic caueas ab his qui contrariam sententiam tenuerunt, quos hic allegavi, quibus etiam ex nostris accedit, Palacios Rubcus in repet. Rubrica, §. 29. numero 4. Tertio facit textus in *l. scire oportet, §. 1. ff. de tut. & curat. dand. ab his,* ubi si mater instituit filios hæredes sub conditione, si absoluti fuerint à patria potestate, & talis conditio sit verificata & efficiantur hæredes, non potest pater curator eorum esse: neque creati: ne quod una via prohibetur, alia concedatur: per quam legem dicit ibi Alber. post Oldrad. & antiquos, quod filius spurius non potest esse executor patris. Quarto facit textus in *l. cum hi, §. transactiones, versic. sicut tis, ff. transact.* ubi habetur quod sicut transactio super alimentis non valet inconsulto prætoris, ita neque transactio litis motæ super eis. Quinto facit textus notabilis in *l. 1. in fin. Cod. de privilegiis scholarium, lib. 12.* ubi habetur quod ille qui prohibitus est certum officium assumere, non potest aliquo quæsito colore illud exercere: & ibi notat, Bartol. Platea & communiter Doctores facit etiam textus in *l. fin. Cod. si mancip. ita veneat ne prostituatur,* ubi ancilla quæ non potest prostituui, non potest in caupona quæsito colore retineri. Sexto facit textus in *l. quod conditionis, ff. de donat. causa mort.* ubi ille qui non potest capere à patre, non potest ab illo capere causa conditionis implendæ. Septimo facit, textus in *l. 2. §. 1. ff. de administ. rerum ad civit. pertin.* ubi decurio qui non potest conducere neque colere prædia publica, non potest conducere, vel ea colere per alium. Octavo facit, textus singularis, in *l. quaritur, ff. de bonis liber.* ubi habetur quod filio exhæredato & excluso à bonorum possessione contra tabulas & successione paterna, excluduntur etiam nepotes, ex eo tempore quo sunt in potestate patris, ne filius exhæredatus & suo nomine exclusus admittatur ex persona nepotum: & in casu suo illam legem dicit ibi famosam Alber. & notant & commendant alij Doctores antiqui: & facit etiam, textus in *l. qui servitutem, & in l. quod si pater, eod. tit. in l. qui contra, ff. de iure patron.*

20 Item adde quod licet pater non possit instituere talem filium spurium & incapacem, vel ei aliquid relinquere, tamen benè poterit eum substituere pupillariter alij filio impuberi legitimo: licet ex iudicio, dispositione, & testamento patris capiat: ita probat textus singul. in iure, in lege *si is qui ex bonis, ff. de vulg. & pup.* cuius ratio est quia hoc casu verè in bonis pupilli succedit, non verò in bonis patris: & licet ille textus loquatur eo casu, quo substituitur filius naturalis vel spurius qui ex testamento & bonis patris in aliquo est capax: tamen expressè dicit textus quod bona pupilli in solidum capiet virtute substitutionis, ergo idem dicamus in nostro casu, quod licet talis filius sit omninò incapax, possit succedere fratri impuberi virtute substitutionis, & in specie argumento illius textus ita tenet gloss. singul. & unica, in *Auth. quib. mod. natur. eff. sui, §. pen. in verbo, participium, in fin. collat. 7.* licet in fine videatur variare: quam ibi ad hoc notat & commendat Bart. in fine illam etiam Glossam ad hoc dicit singul. Bald. in *l. eam quam pen. colum. num. 54. Cod. de fideicom. istam etiam conclusionem tenet Bart. in d. l. si is qui ex bonis, in princ. de vulg.*

& pupill. & ibi Bald. valde notat 2. colum. 1. quæst. Paul. in princ. qui dicit illam Glossam non esse alibi. Tenet Spec. in tit. de success. ab intestat. versic. *quid si pater eum substituatur. num. 28.* tenet etiam notabiliter Salyc. in l. 2. Cod. de natur. liber. quod tamen intellige isto modo, nam talis filius spurius & incapax tantum per substitutionem pupillarem consequetur & habebit tantum bona ipsius fratris pupilli, non verò bona paterna: quia iudicio patris illa haberet, & ne quod una via prohibitum est, alia concedatur, secus verò esset si frater esset maior vel quilibet alius, & instituat fratrem spurium & incapacem hæredem, quia benè poterit facere, & consequetur omnia bona: etiam quæ ipsi testatori pervenerunt à patre: quia tunc immediatè dicitur succedere ipsi fratri vel extraneo testatori, & proprio iudicio & testamento eius: non verò ipsi patri, cum iam sit in persona testatoris unicum & effectum unum patrimonium: ita expressè Bartol. in d. l. si quis ex bonis 2. quæst. de vulg. & pupill. & notabiliter & subtiliter ibi, Bald. 2. colum. 1. q. Paul. 2. col. in princ. num. 9. Similiter etiam infertur quod in tali substitutione pupillari in qua filius spurius & incapax sit pupillariter substitutus filio legitimo impuberi, non continetur tacita substitutio vulgaris: unde legitimo filio impubere repudiantè, non admittetur spurius ad aliqua bona patris, virtute substitutionis vulgaris tacitæ, cum per eam succedatur patri testatori, & non impuberi ita probat, textus in d. l. si is qui ex bonis, de vulg. & pupill. & ibi notat & tenet Bald. in fin. verbis, Angel. Iaf. 2. column. 3. notabil. tenet etiam Glossa ordinaria in d. *Auth. quib. mod. natur. eff. sui, §. fin. collat. 7. in verbo participium, in fine,* & ibi Bart. infertur etiam eadem ratione quod idem erit in substitutione fideicommissaria, quia virtute eius non poterit succedere talis filius spurius & incapax, cum per eam succedatur patri testatori, & non grauato: ut in *l. cohæredi, §. cum filia, de vulg. cum similibus:* imò hoc casu applicabitur fisco ut infra dicetur. Ex quibus etiam deducitur quod ex necessitate & ratione & secundum subiectam materiam potest permitti & fieri divisio bonorum, licet semel fuerint unita in aliqua persona: & ita notabiliter Paul. in d. l. si is qui ex bonis, in princ. num. 2. Iason 2. col. 2. notab. num. 8. Alex. col. & num. 3. Adde tamen quod omnia ista procedunt & sunt vera de iure communi, sed attento nostro iure regio pater non posset pupillariter substituere prædictum filium spurium & incapacem, cum non possit ab intestato nec ex testamento succedere consanguineis ipsius patris: ita determinat, *l. 2. tit. 3. lib. 5. ordin. & l. 2. tit. 32. lib. 1. ord.* ergo nullo modo poterit succedere filio legitimo testatoris, per substitutionem pupillarem. Nepos tamen clerici ex filio spurio benè potest ab avo institui, ut latè tradit, Matiençus in *l. 6. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 8. num. 24. & 25.* & vide infra in num. 42. ibi, & non transmittatur ad hæredes. Nota autem dictam legem vers. *tit. 3. lib. 5. ordin.* in filiis clericorum solum loqui & ad alios non extendi ex traditis à Matienço in *l. 6. tit. 8. lib. 5. Recopil. gloss. 4. num. 8.* unde ea quæ generaliter dicuntur in filiis clericorum & religiosorum planè procedunt: nam in aliis spuriiis incorrecta est, in *l. si is qui ex bonis secundum, Costam in cap. si pater, verbo, omnia, num. 14.*

Præterea circa nostram materiam quæro, si pater de facto instituit talem filium spurium, natum ex damnabili coitu vel quovis alio titulo ei aliquid reliquit, cui applicabitur talis hæreditas vel relictum, an fisco vel hæredibus scriptis vel venientibus ab intestato? in quo articulo resolutivè dico sic, quod si pater instituit vel illud reliquit tali filio palam & aperte, tunc si pater alios hæredes instituit eis applicabitur: si verò nullos alios hæredes instituit, tunc ipso iure

iure testamentum est nullum, & succedent venientes ab intestato. Cuius ratio est, quia non sunt incapaces vel indigni aliqua culpa sua, & succedit regula iuris, quod quando aliquid aufertur tanquam ab indigno culpa sua vel delicto, tunc applicatur fisco, aliàs verò si est incapax vel indignus, non ex suo delicto vel culpa sed alterius non applicatur fisco: sed hæredibus institutis vel venientibus ab intestato: & istam regulam probat, textus in *l. aufertur*, ff. de iure fisci, iuncta Glossa ordinaria & communi opinione ubi si quis erat institutus hæres tanquam filius testatoris qui in veritate erat partus suppositus, aufertur ab eo hæreditas quasi indigno, & applicatur legitimis venientibus ab intestato: per illum textum istam regulam & doctrinam ponit ibi, Bart. & DD. antiqui, idem Bart. in *lege 3. eod. tit.* idem Bart. in *l. Lucius*, §. in testamento, eod. tit. idem Bart. in *l. hæreditas*, C. de his quib. ut indignis, & ibi Bald. Paul. Salyc. & communiter DD. Arer. & communiter moderni in *d. l. si is qui ex bonis*, ff. de vulg. & pupill. ita ergo dicamus in proposito, quod si iste filius incapax natus ex damnabili coitu sit institutus palàm: cum non sit indignus sua culpa vel delicto, sed propter vitium patris, quod hæreditas sibi relicta applicatur aliis cohæredibus institutis vel venientibus ab intestato. Secundò & in specie pro ista sententia & conclusione facit textus in *l. non intelligitur*, §. si quis palàm, ff. de iure fisci, ubi quando hæreditas relinquitur indigno vel incapaci palàm, non applicatur fisco: nec imponitur aliqua pœna: & ibi notat Bart. & communiter Doctores & in expresso quòd in nostro casu hæreditas, non applicetur fisco sed hæredibus institutis, vel venientibus ab intestato, tenet, Bart. in *lege fin.* ff. de his quibus ut indign. 2. col. num. 8. idem Bartol. in *l. hæreditas*, Cod. de his qui, ut indign. 1. col. num. 1. & ibi Salyc. 2. col. num. 6. Paul. de Castr. 2. col. num. 4. Alex. 2. col. num. 3. qui dicit hanc esse communem opinionem Iason 2. column. num. 5. Corneus 3. colum. propè finem, tenet etiam Bald. & Imol. in *l. 3. ff. de testam.* tenet etiam Glossa ordinaria in *l. Lucius Titius*, §. in testamento, ff. de legat. 1. in gloss. fin. & ibi Bart. Paul. & Imol. communiter Doctores Bart. in *consil. suis*, consil. 119. Doctor de Segura in *l. 3. §. fin.* ff. de lib. & posth. 10. fol. 1. col. si verò pater instituit aliquem capacem hæredem, & eum rogavit palàm restituere filio spurio & incapaci, & talis hæres nullam accommodavit fidem, tunc non applicatur fisco, sed remanet penes eum: quia non deliquit: ita probat, textus in *l. 3. §. si quis palàm*, ff. de iure fisci, cuius verba sunt, *diuus Adrianus rescripsit, in eo quod cuiusque fidei palàm commissum est, non esse existimandum fidem suam in fraudem legis accommodasse*, & ibi communiter Doctores antiqui: probat etiam textus in *l. in tacitis*, ff. de legat. 1. textus etiam in *l. Lucius*, §. in testamento, eodem titul. & utrobique Doctores & tenet expressè Bald. in *l. eam quam*, Cod. de fideicommiss. 6. col. num. 21. quod tamen intellige, si talis hæres grauatus non restituit, secùs tamen si bona restituit tali incapaci: quia tunc benè aufertur ab eo & applicatur fisco, textus est singularis & vnicus in iure in *l. si postulante*, §. final. ff. ad Trebell. quem ad hoc notant & commendant ibi Doctores & ad hoc dicit vnicum Bald. in *l. eam quam*, C. de fideicommiss. 6. col. num. 21. illum etiam reputat singularem Paul. in *l. Lucius*, §. in testam. ff. de legatis 1. si verò pater incapacem instituit hæredem, & eum tacitè vel secretè grauavit hæreditatem totam vel partem prædicto filio spurio, & incapaci restituere, tunc benè aufertur ab eo illa hæreditas vel relicta & applicatur fisco: ex eo quòd filius est incapax, & hæres qui accommodavit tacitam fidem commisit delictum: vnde apud nullam eorum debet remanere, sed fisco applicari: textus est in *l. 1. ff. de in-*

Ant. Gomez Leg. ad Tauri.

re fisci, textus in *l. 3. §. cum ex causa*, textus in *l. pen. & quasi per totum*, textus in *l. ex facto*, §. Iulia, versic. respons. ff. de vulg. & pup. textus in *l. beneficio legis falcidia*, ff. ad leg. Falcid. textus in *l. 3. C. ad legem Falcid.* textus in *l. cum quidam*, §. diuus Pius, versic. in tacito, ff. de usuris, cuius verba sunt, *in tacito fideicommissum omne emolumentum hæredi auferendum, & fisco præstandum diuus Pius rescripsit, & idem disponit l. 13. in fin. titul. 7. 6. part.* quod tamen notabiliter extendit, vt procedat etiam si testator fecit duo vel plura testamenta, & tantum in primo hæres accommodavit tacitam fidem, nam licet postea testator alia fecit testamenta, in quibus idem hæres est scriptus & institutus, & in eis non accommodavit tacitam fidem, adhuc hæreditas applicatur fisco: licet primum testamentum per secundum sit reuocatum, quia videtur durare in eadem secreta voluntate, quoad tacitum fideicommissum: ita probat, textus in *l. cum tacitum*, ff. de probat. quem ad hoc summè notat & commendat ibi Bald. & communiter Doctores.

Item adde quòd si hæres vniuersaliter institutus tantum accommodavit tacitam fidem de restituenda aliqua re, vel parte hæreditatis, illa tantum debet applicari fisco, & non tota hæreditas vniuersalis: ita probat, textus notabilis in *l. hæres qui tacitam*, ff. de his qui ut indign. & ibi ad hoc notat Bart. & communiter Doctores antiqui, textus in *l. ex facto*, §. Iulianus, ff. de vulg. & pup. & ibi notat Alex. & alij moderni & ex hoc apertè venit reprobanda sententia Baldi, in *l. 3. C. ad leg. falc. pen. q.* ubi tenet, quòd imò hæres qui accommodavit tacitam fidem in sola vna re vel numero, priuatur tota hæreditate vniuersali, & applicatur fisco: per textum ibi: quia certè eius opinio est falsa per iura supra dicta: neque obstat textus in quo se fundat Bald. in *dicta l. 3.* quia debet intelligi necessariò, quando hæredes accommodavit tacitam fidem de restituendo totam hæreditatem: & ita respondet, Alexand. in *dict. l. ex facto*, §. Iulianus, ff. de vulg. & pupill. in fine, & ibi Iason 2. col. num. 4.

Item adde quòd hæres qui accommodavit tacitam fidem priuatur hæreditate, nedum quando iam restituit prædicto spurio & incapaci, sed etiam si nunquam restituisse, sed penes se habeat: ita probat, textus in *l. 3. C. ad l. Falc.* iuncta Glossa ubi dicit textus quòd si hæres administravit tacitum fideicommissum debet fisco applicari: & dicit Glossa quòd administrasse dicitur quando iam soluit ei cui iussus erat, vel quando consensit defuncto vt eum tacitè rogaret: & ad hoc in terminis notat & dicit menti tenendum Salyc. ibi.

Præterea iuxta materiam necessariò quærendum est, qualiter possit constare & probari de isto tacito fideicommissum: & breuiter dico quòd sequentibus modis. Primò modo si reperiat instrumentum priuatum quo hæres promisit & fidem accommodavit de restituendo textus in *l. 3. vers. & ferè*, ff. de iure fisci, textus in §. tacitè eiusdem, l. cuius verba sunt, *tacitè autem fideicommissa frequenter sic deteguntur si proferatur chirographum quo se cauisset is cuius fides eligitur, quod ad eum ex bonis defuncti peruenerit restitutum*: textus in *l. in tacit.* ff. de l. 1. & ibi tenet & notat Bart. Alber. & Ang. Secundò modo de tacito fideicommissum constante potest, si probetur quòd talis hæres pacto vel pollicitatione, & à fortiori solenni stipulatione promisit illud restituere filio incapaci, textus est notabilis in *l. fraudem*, ff. de his qui ut indign. cuius verba sunt, *in fraudem iuris fidem accommodat, qui vel id quod relinquatur, vel aliud tacitè promittit restitutum se persona que legibus ex testamento capere prohibentur, sine chirographum eo nomine dederit, sine nuda repromiserit pollicitatione*: & ibi Glossa ordinaria Bart. & communiter DD. Tertio modo constare potest, quando talis

hæres in instrumento publico secretè & occultè factò, putà coram notario valdè amico & testibus domesticis promisit restituere, & accommodauit tacitam fidem: quia isto casu eadem est ratio: & confirmatur, quia clàm dicitur quid factum, quando ita fit quod verisimiliter non potest venire in notitiam aduersarij: argumento, textus in *l. prohibere, §. final. ff. quod vi aut clam, & quasi per totum, in l. clam possidere, ff. de acquirend. possess.* & in expresso ex hoc fundamento istam sententiam & conclusionem tenet Bartol. in dicta *l. tertia, §. tacite, ff. de iure fisci*, idem Bartol. in *l. fraudem, ff. de his qui, vt indign.* Angel. Paul. Imol. & communiter Doctores in *l. prima, in tacitis, ff. de legat. 1.* Quartò modo constare & probari potest per confessionem hæredis accommodantis tacitam fidem: ita tenet, Glossa ordinaria in dicta *l. tertia, §. tacite, ff. de iure fisci, in verbo probationibus*: nam dicit textus, *sed & ex aliis probationibus manifestis idem fit*, dicit Glossa *probationibus, vt per confessionem rogati*: & ad hoc eam notat & commendat ibi Bartol. & communiter Doctores & illam Glossam ad hoc reputat singul. Salyc. in *l. tertia, Cod. ad leg. falcid. 2. colum. num. 9.* idem Salyc. quem vide in *l. generaliter, §. col. num. 18. Cod. de non numer. pecun.* istam etiam conclusionem tenet Imol. in *l. in tacit. in fin. ff. de legat. 1.*

Ex quo inferas quod tali casu cogitur hæres respondere positioni, an fuerit tacite rogatus, & accommodauit tacitam fidem: & in expresso ita determinat, Bart. in dicta *l. 3. §. tacite, ff. de iure fisci, in fine*, idem Bart. latius & notabiliter in *l. final. ff. de his qui vt indign. 3. col. num. 10.* Confirmatur, quia in delictis cogitur quis respondere positionibus, vt in *l. Marcellus, §. 1. rerum amotarum*, & magistraliter dixi in materia delictorum: ergo teneatur in nostro casu respondere: Confirmatur etiam, & secundò quia cogitur quis respondere an possideat, vel dolo defierit possidere: vt in *l. quoties, §. prator. ff. de noxa, & in l. qui petitorio, ff. de rei vend. cum similibus.*

Finaliter etiam constare & probari poterit, per verisimiles coniecturas & præsumptiones, quia quando agitur de probando dolo, vel fraude, vel aliquo alio occultè qui non potest benè probari per testes, probatur per indicia vel coniecturas prouenientes ex actibus exterioribus: textus est notabilis in *l. dolum, C. de dolo*, cuius verba sunt, *dolum ex indiciis perspicuis probari conuenit*: & ad hoc notat ibi Cynus, Alber. Bald. Paul. Salyc. & communiter Doctores textus in *l. quia autem, §. non simpliciter, ff. si quis omissa causa, testam.* textus in *l. sicut, §. super vacuüm, ff. quibus modis pignus vel hypotheca solui*, textus in *Auth. sed iam necesse, C. de donat. ante de nupt. textus in cap. 2. de renunciatione, lib. 6. textus in l. non omnes, §. à barbaris, ff. re militari, ibi sed licet hoc liquido constare non possit argumentis tamen cognoscendum est*: textus in *l. consensu, §. super plagis, Cod. de repudiis*, textus in *cap. final. de testibus cogend. textus in cap. afferre, de præsumpt. ex quibus patet quòd licet textus in d. l. 3. §. tacite, ff. de iure fisci in fine*, dicat, quòd tacitum fideicommissum debet probari ex manifestissimis probationibus, tamen non excluduntur probationes quæ fierent per coniecturas & verisimiles præsumptiones, quia in istis actibus occultis & difficilis probationis, censentur à iure esse liquidissimæ & manifestæ: vt in iuribus superioribus & in terminis ita tenet & declarat illum textum Salycet. in *l. 3. Cod. ad leg. falcid. in fin.* vnum tamen est quod in dubio quando vertitur dubium, an casus sit dignus confiscatione vel non, vel an probatio taciti fideicommissi vel coniecturæ concludat vel non, semper est iudicandum & interpretandum contra fiscum, qui præterdit causam lucratiuam & odiosam: textus

est non pnto, ff. de iure fisci, & ibi notat & commendat Dynus Bart. Alberic. Angel. & communiter DD.

Ex quibus omnibus infero in specie aliquas notabiles coniecturas per quas censetur probatum tacitum fideicommissum. Prima sufficiens præsumptio & coniectura fit, quando ipse hæres institutus statim post mortem defuncti fecit restitutionem bonorum, quia ex celeritate actus præsumitur fraus ita reperio quod tenet singulariter, Bald. in *l. eam quam, Cod. de fideicommissis, 10. colum. num. 40.* argumento textus in *leg. si ventri, §. final. in fin. ff. de priuil. credit. ibi si modo non post aliquod interuallum id factum sit*: sed certè ista conclusio Baldi, quam ex tali coniectura inferre videtur mihi dubia & rigorosa: nam actus restitutionis est in se licitus vnde ex eo quòd incontinenti post mortem testatoris fiat, non debet esse sufficiens ad probandum tacitum fideicommissum: neque obstat textus in dicta *l. in ventri, §. fin. ff. de priuil. cred.* quia ibi aliæ præsumptiones concurrunt, ex quibus inducitur præsumptio: & sic in iudicando & consulendo recederem à sententia sua.

Secunda coniectura & præsumptio fit, quando talis hæres vniuersaliter restituit omnia bona quæ ipse habuit à defuncto, modo restituat in continenti, modo ex interuallo: ita Bald. in dicta *l. eam quam, 10. col. num. 40. Cod. de fideicommissis*, argumento textus in *l. omnes, §. Lucius, ff. de his quæ in fraud. cred.* Sed certè similiter ista conclusio non videtur vera nec tenenda, quia textus in dicto *§. Lucius*, loquitur eo casu quo debitor scit se habere creditores, & donat omnia bona sua: quia tunc præsumitur fraus, cum præterdant tales creditores causam onerosam, & alij quibus bona donantur præterdant causam lucratiuam: vnde meritò creditores reuocant, vt sibi fiat resolutio. Sed in nostro casu actus donationis & traditionis factus filio spurio est in se licitus, & fiscus non præterdit causam onerosam, sed merè lucratiuam, & adhuc odiosam. Tertia notabilis & vera coniectura & præsumptio est, si testator & sic pater dixit hæredi, facias de hæreditate mea, vel de tali re, illud quod tu scis, vel illud quod tibi in secreto dixi & commisi: & ultra hoc reperiatur, quòd talis hæres prædictam hæreditatem vel rem restituit filio spurio & incapaci: nam ex his resultat sufficiens præsumptio & coniectura taciti fideicommissi, & fidei in fraudem accommodatæ: & in expresso ita probat, textus notabilis iuncta Glossa 2. in *l. cum tacitam, ff. de probationibus*, & ibi notat & commendat solus Salycet. 1. col. 3. oppos. & finali col. in fin. probat etiam textus in *l. 3. ff. de iure fisci, vers. & fere*, iuncta Glossa in *verb. rogaretur*, textus in *l. ita fidei, eod. tit.* facit etiam Glossa singularis & ordinaria in *l. Lucius Titius, §. in testamento, ff. de legat. 1. in gl. final.* & ex hac tertia præsumptione, & coniectura, & fundamento eius, apertè confunduntur superiores duæ conclusiones & præsumptiones Baldi, quas ego supra reprobauit.

Quarta notabilis præsumptio & coniectura potest esse, quando pater, & sic testator, in articulo mortis, vel tempore quo disponebat de bonis suis, locutus fuit ad aurem hæredi instituto, & post mortem reperiuntur bona restituta ipsi filio incapaci: nam ex his censentur probata fraus, & tacita fides de restituendo accommodata: ita probat, textus in *l. Lucius Titius, §. in testamento, ff. de legat. 1.* iuncta Glossa prima in quantum dicit, quòd est suspicio vel præsumptio contra illum qui secretè loquitur cum alio: quia videtur aliquid loqui quod in publico non diceret: & ad hoc notant & commendat ibi Doctores non tamen est plena & concludens præsumptio ad condemnationem, nisi aliud simul etiam probetur, vt ibi tenent & declarant prædicti Doctores: tenet etiam & declarat, Jac. de sanct. Georg.

Georg. in l. cum tacitum, ff. de probat. 1. colum. num. 4. unde ego infero & merito in hac quarta præsumptione & coniectura, quod si concurreret quod testator, & sic patet. locutus est ad aurem cum hærede, & postea restituit bona filio incapaci, censetur probatum tacitum fideicommissum; & ita iam ego dixi & consului in quæstione de facto. Confirmatur ista mea opinio & conclusio ex doctrina & theoricæ Bart. in l. si ventri, §. fin. ff. de prinil. cred. vbi dicit, quod si quis allocutus est ad aurem cum alio, & incontinenti ille commisit homicidium, censetur præcessisse mandatum, de qua doctrina satis suo loco dixi. Quinta notabil. coniectura sit, quando pater instituit alium capacem hæredem, & post mortem patris reperiretur filius spurius, incapax esse in possessione bonorum, vidente & consentiente hærede instituto: quia ex hoc præsumeretur fraus, argumento textus notabilis cum materia in lege sicut, §. supernacuum, ff. quibus modis pign. vel hypoth. sol. ita in expresso tenet Imol. in lege si is qui ex bonis, de vulg. & pupill. 2. col. post medium, versic. quod credo verum, facit textus in leg. 3. Cod. de natur. liber. & ibi Doctores textus in leg. si is qui bonis parentis, ff. de acquir. her. & facit doctrina communis Bart. in leg. post contractum, ff. de donat. 2. colum. num. 4.

27 Item adde quod in tantum filius spurius & incapax cui bona sunt restituta ex tacito fideicommissum, tenetur ea restituere fisco, vt debeat condemnari in omnibus fructibus à die restitutionis sibi factæ: qui semper intelligitur esse in mala fide, & idem est in hærede grauato si adhuc non restituit: textus est notabilis in l. eum qui tacitum, in princip. ff. de his qui vt indign. cuius verba sunt, eum qui tacitum fideicommissum in fraudem legis suscepit, eos quoque fructus quos ante litem motam perceperit, restituere cogendum respondit: quia bona fidei possessor fuisse non videtur: & ibi notat Bart. & Doctores antiqui textus in l. prado- nis, ff. de petit. hered. & ibi Bartol. Alberic. Bald. Angel. Paul. & communiter Doctores facit etiam textus in leg. heredem, ff. de his qui, vt indign. textus in l. 1. Cod. eodem titul. & istam conclusionem tenet Bartol. in d. l. fin. ff. de his qui, vt indign. 3. colum. propè fin. num. 10.

28 Item adde quod talis hæres tacite grauatus restituere spurio & incapaci, quia accommodauit tacitam fidem, tenetur in foro conscientie restituere fisco, & nullo modo potest sibi retinere, nec spurio restituere, & idem est in ipso filio spurio, si iam ei bona restituta sunt: & hoc tali ratione, quia cum semper censeatur esse in mala fide, ergo restituere tenetur tanquam possessor alienæ hæreditatis. Item omne quod non ex bona fide peccatum est: vt cap. fin. de præs. & ex ista ratione istam conclusionem tenet Bart. in l. fin. ff. de his qui vt indign. 3. col. in princ. num. 9. istam etiam conclusionem tenet Doctor de Segura, in repetitione, l. coheredi, §. cum filia, de vulg. & pupill. fol. 24. à princ. col. 1. Aduertendum tamen est circa prædicta, quod si hæres qui accommodauit tacitam fidem de restituendo filio incapaci, est laicus, tunc bona debent applicari fisco regali, & sic sæculari: secus verò si hæres, qui accommodauit tacitam fidem, sit clericus, quia tunc debent applicari fisco Ecclesie: & hoc nulla facta differentia, testator pater sit laicus, vel clericus: cuius ratio est: quia cum ista pœna imponatur à iure propter culpam & delictum hæredis accommodantis tacitam fidem, merito applicatur fisco iurisdictionis suæ. Confirmatur etiam, quia quando agitur de bonis & successione alicuius clerici, deficientibus consanguineis, & sic eo casu quo fisco debet applicari, potius debet applicari fisco Ecclesie, quàm imperij: textus est in l. quis presbyter. post princ.

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

Codic. de Episc. & cleric. textus in Authent. de Ecclesiasticis titulis, §. interdicimus, coll. 9. textus in Authent. vt cum de appell. col. §. si verò liber. coll. 8. Confirmatur etiam, quia talis hæres qui accommodauit tacitam fidem debet conueniri tanquam reus coram suo proprio iudice, unde iudex non potest imponere pœnam confiscationis, nisi fisco suæ iurisdictionis applicandam. Et in expresso, licet non ita bene fundet istam conclusionem, tenet Bald. & Paul. in dicta leg. si quis presbyt. C. de Episc. & cler. 2. coll. num. 3. Platea in l. 1. de bonis vacan. lib. 10. penult. col. Ancharr. in cap. cum secundum leges, de hered. in l. final. col. idem Ancharranus in reg. ea qua. de reg. iur. in 6. 21. quæst. n. 26. Palat. Ruui. in sua repetitione, fol. 22. 2. col. Segura in repetitione l. 3. §. fin. ff. de liber. & posthum. 10. fol. 1. col. & ista sententia & conclusio est vera & tenenda, licet Abbas vellet contrarium in cap. 2. de success. ab intest. 2. col. num. 1. Confirmatur etiam ex sententia Bald. & communi in Auth. cassa & irrita, C. de sac. Eccl. 2. col. 5. 9. vbi tenet quod si statutum dicat, quod testamentum non insinuatum infra tres menses, irritentur: & hæres priuetur hæreditate, quod non ligauit hæredem clericum, sed tantum laicum.

Item adde singulariter, quod ista sententia & conclusio debet intelligi, vt procedat nedum eo casu quo talis hæres tacite grauatus quia accommodauit tacitam fidem nondum restituit, verum etiam procedit quando iam bona restituit: quia in confiscatione semper debet attendi quis fuerit hæres rogatus unde si hæres tacite rogatus sit laicus, & iam de facto bona restituit, dico quod modo ille spurius cui est facta restitutio sit laicus, modò clericus, debent bona applicari fisco sæculari inspecta persona hæredis delinquentis, & ille filius spurius qui nunc est possessor, non conuenitur tanquam delinquens, sed tanquam nudus & simplex possessor: si verò hæres tacite grauatus qui accommodauit tacitam fidem sit clericus: & bona iam de facto restituit, dico quod bona debent applicari fisco Ecclesie: modò ille spurius, cui restituta sunt, sit clericus, modò laicus: quia semper debet inspicere qualitas hæredis delinquentis: & hoc aperte colligitur & infertur ex superioribus. Vnum tamen est quod licet talis possessor spurius, & incapax, cui bona sunt restituta, debet conueniri coram proprio iudice suo, tamen in decisione causæ & sententia, debet fieri condemnatio & confiscatio modo prædicto: & ista bene nota, quia sunt singularia & quotidiana, & alibi sic non inuenies declarata: in quibus iam vidi aliquos peritos & graues viros & iudices errare.

Item adde quod dubium est in ista materia, si aliquis detulit fisco, quod aliquid relictum est spurio & incapaci, an consequatur aliquod præmium? in quo articulo resolutiue dico sic, quod si ipse hæres institutus, qui accommodauit tacitam fidem de restituendo incapaci se deferat, consequitur tertiam partem bonorum, de quibus rogatus est: textus est capitalis & expressus in leg. vnica, Cod. de his qui se deferunt, lib. 10. Vnum tamen est quod Salic. in l. cum tacitum, ff. de probat. 2. col. dicit, quod vltra hoc retinebit iure suo quartam Trebellianicam, & sic in effectu habebit dimidiam omnium bonorum, quod non credo verum, cum sit indignus propter tacitam fidem accommodatam, & teneatur restituere fisco, unde solum tertiam partem omnium bonorum retinebit. Si verò ipse filius spurius & incapax, post factam sibi restitutionem se deferat: consequetur pro præmio dimidiam partem bonorum, & sic dimidiam dodrantis sibi restituti: text. est in l. pen. ff. de iure fisci, & ibi communiter DD. & idem disponit l. 14. tit. 7. part. 6. Si verò talis filius spurius & incapax tantum sit particularis

cularis fideicommissarius in re vel rebus certis quæ sibi sunt restitutæ, tunc dimidiam partem earum consequetur: textus est in *l. edicto, ff. de iure fisci*. si verò tertius extraneus deferat fisco, lucrabitur tertiam partem omnium bonorum quæ pertinerent fisco; ita est Glossa ordinaria iuncto textus in *l. edicto, §. stat. in verbo, vulgare, ff. de iure fisci*. Glossa etiam ordinaria id dicta *l. unica, Cod. de his qui se deferunt, in gloss. antepenultim.* & in effectu istam distinctionem & resolutionem ponunt Doctores antiqui in *dict. l. pen. ff. de iure fisci*. Platea & alij Doctores in *d. leg. unica, Cod. de his qui se deferunt, lib. 10.* Salycet. notabiliter, & melius quam alibi, in *l. cum tacitum, ff. de probat.* Idem Salicet in *l. 3. C. ad l. Falcid.*

32 Item adde pro complemento materiæ, quod accommodans tacitam fidem de restituendo incapaci punitur pœna deportationis & publicationis omnium bonorum: text. est singularis & vnicus in iure in *d. l. unica, Cod. de his, qui se deferunt, lib. 10. in fin.* quem ad hoc notant & commendant ibi Doctores & dicit vnicum Salicet. in *l. cum tacitum in finalibus verbis, ff. de probat.*

33 Item etiam in nostra materia quæro, an pater possit per viam contractus aliquid filio spurio & incapaci dare? in quo articulo resolutiuè dico, quod pater non potest aliquid ei dare titulo lucratiuo: & hoc apertè fundatur è superioribus, nam cum per viam vltimæ voluntatis, quæ censentur causa lucratiua, nihil ei potest relinquere: ergo nec per viam contractus lucratiui: ne quod vna via prohibetur, alia concedatur & in expresso istam conclusionem probat textus in *leg. 1. Cod. de natur. liber.* vbi disponitur, quod si viri in dignitate positi habuerint filios naturales vel spurios, & aliquid titulis donationis eis tradiderint per se, vel per interpositam personam, reuocatur per descendentes legitimos, aut ascendentes patrem vel matrem, vel collaterales proximos fratrem vel sororem: quibus non extantibus, vel extantibus, sed agere expressè recusantibus vel tacitè, per lapsum duorum mensium applicatur fisco. Et licet ille textus loquatur in personis positis in dignitate, tamen idem videtur esse in quolibet alio patre aliquid donante filio spurio & incapaci: & ita tenet Azor. in *summa illius tituli in dict. l. 1. Cod. de natur. liber. 2. col. num. 6.* & ibi Bart. Salic. & communiter alij Doctores & idem disponit *lex 10. tit. 13. part. 6.* Aduertendum tamen, quod prædictæ personæ quibus applicantur bona quæ pater donauit filio spurio & incapaci admittuntur ordine successiuo, quod defertur sibi hæreditas ab intestato: ita solus Salycet. in *d. l. 1. Cod. de natur. liber. in fine.* Item adde quod si fortè pater decedat alio hærede relicto, quod ipse admittitur priusquam prædictæ personæ, ex eo quod palam relicto à patre applicatur hæredibus & non fisco, vt supra conclusum est: ita Bart. & Salic. in *d. l. Cod. de natur. liber.* Sed ego teneo contrarium, imò quod in isto casu cum in vita sit facta donatio, non est tractandum de hærede: vnde admittuntur prædictæ personæ infra duos menses, & si fortè pater infra illos decedat, alio hærede relicto, similiter admitterentur illæ personæ tanquam specialiter per legem vocatæ: quia considerauit lex, quod esset incertum de hærede futuro: & licet palam sit donatum, applicatur eis, & non fisco, nisi in defectum prædictarum personarum: & ita intelligo illam legem.

34 Dubium tamen est si talis donatio sit facta filio spurio & incapaci, & alteri filio vel extraneo capaci, an portio spurij & incapaci accrescat alteri socio capaci, vel applicetur personis de quibus supra: & videtur quod non accrescat: sed applicetur prædictis personis, argumento text. iuncta Glossa & communi

opinionem in *l. fin. §. sancimus, Cod. de bonis qualibet.* sed videtur contrarium imò quod accrescat coniunctis, argumento text. in *Authent. hoc amplius, Cod. de fideic.* Nec obstat text. & ibi communis opinio in *dicto §. sancimus*, quia ibi pater censetur vocatus pro filio: sed veritas est, quod illa iura loquuntur in vltimis voluntatibus, vnde in nostro casu dicendum est, quod non habet locum ius accrescendi: quia in contractibus ex causa lucratiua & merè diuidua non habet locum ius accrescendi: ita probat textus in *l. si mihi & Titio, ff. de verb. oblig.* & ibi communis opinio & dixi in materia iuris accrescendi.

35 Per contractum verò onerosum, vt emptionis, venditionis, vel similis. bene potest pater bona sua in filium spurium & incapacem transferre: qui tunc capit iure suo ex proprio contractu, sicut quilibet extraneus. Item etiam quia nihil videtur recipere de alieno, cum tantum abest quantum adest, & sic nulla videtur commissa fraus legibus prohibitiis.

Et in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Glossa ordinaria in *l. qui testamentum ff. de probat. in gloss. 2.* & ibi tenet Bartol. Bald. Fulg. & communiter Doctores in quantum reprobat Glossa ibi dicentem, quod valet confessio patris dicentis, se recepisse pretium à filio: ergo si verè recepisset, valeret contractus, istam etiam conclusionem tenet expressè Bald. in *l. si is qui ex bonis, ff. de vulg. & pupil. 2. col. prope fin.* & ibi Alex. 3. colum. num. 7. tenet etiam Spec. in *tit. de succes. ab intestat. versicul. quod si inter se vendere velint. n. 34.* Pro qua sententia & conclusione 1. facit bonus & expressus textus in *l. qui testamentum, ff. de probat.* vbi dicitur quod si pater in testamento confessus est se debere aliquam pecuniæ quantitatem, vel rem, filio incapaci, qui ultra certam partem capere non poterat, non valet talis confessio: quia præsumitur simulata: tamen si liquidè & verè probetur debitum, & causa per patrem confessata optinè tenetur pater, & valet contractus & obligatio inter eos: ergo idem dicamus in nostro casu, quando filius omninò & penitus est incapax, quia contractus onerosus valet inter eos.

Secundò facit textus notabilis in *l. seruum meum, ff. de hered. instit.* vbi habetur quod potest quis vendere rem ei qui non potest institui, nec capere ex testamento, & ibi Bald. & illum ad hoc citauit Bald. in *dicta l. si is qui ex bonis.*

Tertiò facit, quia licet inter virum & vxorem non valeat contractus donationis, vt in *l. 1. & 2. & per totum, ff. de don. inter vir. & vxor.* & ex ista causa semper contractus inter eos censentur suspecti, tamen bene valet contractus onerosus verè & realiter sine fraude celebratur vt in *l. si sponsus, §. circa venditionem ff. de donat. in inter vir. & vxor. & in l. si quis donationis, ff. de contrah. empt.* Quartò pro hoc facit *lex 10. tit. 13. part. 6.* quæcum mysterio tantum prohibet donationem fieri à patre tali filio incapaci. Contrariam tamen sententiam probat expressus & notab. textus *d. l. 1. Cod. de natur. liber.* imò quod nullo modò valeat talis contractus etiam onerosus inter patrem & filium incapacem quod probat ibi textus in *versic. siue itaque* cuius verba sunt *siue itaque donatum per ipsum qui pater dicitur, vel per alium, siue per interpositam personam, siue ab eo emptum est, vel ab alio, siue ipsarum nomine comparatum statim, retractum reddatur quibus iussimus, &* per illum textum ita tenet ibi Bart. & DD. sed his non obstantibus teneo de iure superiorem sententiã & conclusionem imò quod valeat talis contractus onerosus inter eos per fundamenta & rationes adductas: nec obstat textus capitalis in quo se fundabant prædicti DD. Quia respondeo primò: quod

quod ille textus debet intelligi quando talis emptio esset ficta & simulata: ita ibi Bald. 1. *column. in fin.* vel aliter & secundo, quod ille textus loquitur in casu speciali quando filius spurius est natus à patre constituto in dignitate. Ita reperio quod tenet & intelligit illam legem Bart. *in lege hereditas, Codice de his quibus ut indign. 2. column. in princ.* ita etiam tenet Fulg. *in dict. leg. qui testamentum, ff. de probat.* & ibi Iacob. de sancto Georg. *penultim. column. numero 10.*

Vel aliter & tertio ego notab. & clarè respondeo quod ille textus debet intelligi quando ipse pater pro ipso filio & nomine eius emebat ab extraneo per se, vel per interpositam personam quia non valet: & sic ibi pater non emebat à filio, nec vendebat filio, vel emebat ab extraneo in utilitatem filij, & in fraudem apertam legis ideo non valet: & iste est verus & realis intellectus illius textus. Et certè istum intellectum ego cogitavi sed postea reperi quod expressè sentit ibi Cynus *in 2. notabil.* in quantum dicit ista verba, *2. notab.* quod quando pater emit & facit quod instrumentum sit in persona filij spurij præsumitur fictum.

36 Limita tamen istam conclusionem, quando pater verè & realiter præteritum recepisset, secus tamen esset si tantum in instrumento, vel coram testibus confessus sit se pretium à filio incapaci recepisse: quia non valeret tanquam confessio facta in fraude: ita probat textus *valde notabilis, in d. l. qui testamentum, ff. de probat.* vbi, si pater confitetur in testamento se debere filio incapaci plusquam capere possit, non valet nec probat talis confessio nisi verè liquidè probetur: & hoc notat & commendat ibi Odofred. Bartol. Bald. Salycet. & communiter Doctores & hoc modo emanavit talis confessio in contractu modò in ultima voluntate secundum eos, quidquid ibi dixerit Glossa idem etiam probat textus formalis & expressus *in lege cum quis decedens, §. Titia, ff. de legat. 3.* Secundò pro ista parte facit tale fundamentum, quia in quocunque actu vel contractu, in quo potest esse præsumptio fraudis non sufficit confessio partis, sed requiritur vera, & corporalis traditio, & numeratio & probatio eius: textus est *singul. in lege per diversas, Cod. mandati, in versic. ita tamen,* iuncta Glossa ordinaria probat etiam textus *in lege ab Anastasio, versic. si quis ibi re ipsa persolvit, eod. tit.* quibus iuribus pater quod, creditor benè potest alteri credere titulo oneroso actionem suam, quam habet contra alium, sed non titulo lucratiuo propter evitandas fraudes quæ committi solent: sed tamen hoc casu debet constare de vera & actuali numeratione pretij: & in terminis ita tenet Iacob. Butr. *in dict. lege per diversas, in fin.* Bartol. 2. *column.* Angel. 1. *column.* communiter alij Doctores tenet etiam Salycet. *in lege 2. Codice ne liceat potent. 2. column.* Iacob. de Bellap. *in Authent. de equal. dot. in fin. collat. 7.* & ibi Bartol. & alij.

Et in tantum ista conclusio est vera quod confessio facta favore incapacis non valet nec probat, nisi constet ut procedat etiam si sit iurata: ita probat textus *in lege cum qui, §. Titia, ff. de leg. 3.* & ibi Bartol. & alij Doctores tenet etiam Iacob. de sancto Georg. *in lege qui testamentum, ff. de probat. 2. column. num. 5.* confirmatur etiam quia licet pater possit alienare bona sua titulo oneroso cum dolo vel sine dolo in fraudem legitimi, tamen debet intelligi quando verè constat de numeratione pretij, non alias: ita singulariter Platea *in §. item si quis in fraudem, Instit. de action.* quod reputat *singul. Iason in leg. 1. ff. de eo per quem factum est, 2. column.* idem Iason *in Authent. unde si parens, Codice de inoffic. testament. pro qua sen-*
Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

tentia & conclusionem facit textus *in leg. 1. §. si mutuum, ff. si quid in fraudem patron.* quem ad hoc notat. & considerat Paul. de Cast. *in leg. 1. Codice de inoffic. don. final. col. & quest. & tenet Iason in addition. ad Christoph. in §. post mortem, Institut. de inutil. stipulat. & facit doctrina Bart. & communis in leg. 2. §. fin. ff. si cert. petat.* vbi confessio procuratoris non nocet domino nisi probetur: textus etiam *in lege Lucius, la 2. §. quisquis, ff. de legat. 2.* Quod extendit etiam si pater iurasset: ita *singul. Specul. in titul. de confessis, §. sed nunc videndum, versicul. sed nunquid patris confessio, Segura in repet. leg. coheredi, §. cum filia de vulg. & pup. 22. fol. 3. col. Alex. consil. 143. vol. 5.* Segura *in repetitionibus suis, repet. 1. fol. 6. column. 3.* neque obstat textus *in Authent. quod obtinet, Cod. de probat. & in leg. cum quis deced. §. codicillis, ff. de legat. 3.* vbi confessio testatoris probat cum iuramento quia, debent intelligi in præiudicium extranei hæredis, non filij: pro quo facit textus *in dict. Authent. quod obtinet, in fin.* qui dicit quod non præiudicat creditoribus. Limita tamen, nisi concurrant aliqua alia indicia cum hac confessione, puta vnus testis, vel semi plena probatio, vel coniectura ita notanter Abbas *post. Authent. in cap. quamvis de re iudic.* Tertio facit textus *notabil. in leg. vna, Codice de suffragio, ibi, sequaturque traditio corporalis:* vbi probatur quòd quando contractus est suspectus & reprobatus: semper requiritur vera & actualis traditio rei, ut cesset suspicio & præsumptio fraudis, quia alias præsumeretur simulata, & sic non sufficeret clausula constituti, nec alia traditio ficta: & per eum ita tenet & notat ibi Bald. 2. *column.* Salyc. *in 2.* & communiter Doctores illum etiam textum ad hoc notat Bart. *in leg. post contractum, ff. de donat. 2. column. num. 4.* notat etiam & commendat Imol. *in l. si is qui ex bonis de vulg. & pupill. 2. col. propè fin.* Aduertendum tamen, quòd licet ista sit verior & communis opinio de iure, tamen in nostro regno apertè decisum est contrarium, imò quod nullo modo valeat donatio, nec venditio, quàm pater faciat tali filio incapaci: & per consequens nec alius contractus lucratiuus nec onerosus: ita disponit, *l. 2. tit. 3. lib. 5. ord. & l. 22. tit. 2. lib. 1. ordin.* & in expresso illas *ll. sic intelligit Segura in repet. l. 3. §. fin. de liber. & posthum. fol. 10. à princ. 1. col. vide quæ dicta sunt, ad num. 13. in princ. ibi, nullo modo succedit patri, & c. supra hac lege.* Imò quòd magis est, & in hoc illa lex est mihi terribilis quòd non potest talis spurius & incapax aliquid capere à consanguineis patris nec matris titulo lucratiuo nec oneroso nec per viam ultimæ voluntatis, hoc nedum in bonis habitis à patre, sed nec in propriis, ut evitetur omnis fraus: vnde restat quòd solum capiet ab extraneis quovis titulo, vel ultima voluntate, etiam in bonis habitis à patre, ut suo loco conclusi: non verò consanguineis: ex quo etiam subtiliter infertur quòd non capiet virtute substitutionis pupillaris, cum talis filius impubes cui est substitutus sit proximus consanguineus patris.

Dubium tamen necessarium est, dato casu quod 37 tales filij incapaces nati ex damnabili coitu non possint succedere patri nec matri ab intestato nec ex testamento, an possint capere ab eis alimenta: in quo articulo breuiter dico quod de iure civili sicut non erant capaces hereditatis vel successionis parentum, ita nec alimentorum: textus est formalis *in Authent. ex complexu: in fin. verbis Cod. de incest. nupt. ibi, ut nec alantur à patre:* textus *in Authent. licet Cod. de natur. liber. in final. verbis textus in Authent. quibus modis natur. efficitur sui, §. pen. collat. 7. ibi nec alendus est à parentibus.*

De iure tamen canonico & eius æquitate, benè sunt capaces alimentorum, etiam si sint nati ex quolibet

bet damnabili & reprobato coitu : Ita etiam tenet Azeuedus in l. 7. titul. 8. lib. 5. Recop. numero 29. Dueñas regul. 367. ampliatione 5. Lara in l. si quis à liberis, §. idem rescripsit num. 7. ff. de liber. agnoscend. & vide Cuiacium consultatione 2. rectè interpretantem textum in dict. cap. cum haberet, & Paleotum de nothis spuris- que aliis, num. 4. cap. 46. textus est sing. & vnicus in cap. cum haberet extra, de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium, in final. verbis, ibi sollicitudinis tamen tue intererit ut vterque liberis suis secundum quod ei suppetunt facultates, necessaria subministret. & ad hoc notat & commendat ibi Innocent. & dicit eum vnicum ibi Abb. 2. column. ultimo notabili, & post eum alij Doctores & ratio potest esse, quia ex quo sunt geniti, non sunt perdendi : sed eis tanquam pauperibus succurrendum : & sic ille textus hoc induxit ex quadam æquitate naturali : & istam rationem ponit Abb. in dict. cap. cum haberet column. 2. n. 5. Secunda ratio valdè subtilis sit, quod alimenta debentur filiis de iure naturali, vt in l. si quis à liberis ff. de liber. agnoscend. in §. parens, eiusdem legis, quod tamen debet intelligi, non quod de illo iure sit aliqua obligatio compulsua, sed vera declaratio sit, quod ex ipso instinctu naturæ parentes inclinantur filios educare, imò etiam animalia bruta eo modo & ingenio quo possunt : sed hodie reducta sunt alimenta in necessitatem, vt per legem teneantur parentes illa præstare : & ita debent intelligi iura ciuilia positiua : & iste est sensus Bart. in l. si quis à liberis §. parens, ff. de liber. agnosc. & in l. non quemadmodum, eod. titul. & in l. 1. ff. de instit. & iur. Alber. in l. 1. §. ius naturale eod. titul. col. 2. num. 2. Bald. Paul. & aliorum Doctorum ibi. Alber. in l. si non sortem, §. libertus ff. de condit. indeb. Angel. in §. 1. Instit. de iure natur. gen. & ciuili, pro qua sententia & declaratione considero expressam legem Partita, in l. 2. tit. 19. par. 4. Confirmatur, quia sicut naturaliter pater & quodlibet ens desiderat se conseruare, secundum philosophos, ita pater desiderat conseruare filium tanquam substantiam suam, cum ratione generationis sit pars patris : argumento textus in l. liberorum, ff. de verb. signific. & in l. isti quidem, ff. quod metus causa. Sed instinctus naturæ educandi liberos ita est in spuris sicuti in aliis, quia de primæuo iure naturæ nulla fiebat differentia in procreatione liberorum, nec damnabatur nec erat reprobatus aliquis coitus : vt in Authent. quibus mod. natur. effic. legit. §. liceat collat. 6. in Authent. quibus mod. natur. effic. sui. §. natura, collat. 7. vnde etiam in istis filiis spuris & natis ex damnabili coitu, ius canonicum & eius æquitas considerauit prædictum instinctum naturæ & reduxit in necessitatem : & istam rationem ponit Hostiens. in dict. c. cum haberet, fin. col. in fine & ibi Anton. de Butr. col. 2. num. 11.

38 Adde tamen quòd Bald. in Authent. ex complexu. C. de incest. nup. 1. lectura, in princ. tenebat quòd ille textus in d. cap. cum haberet, debet intelligi in filiis tantum spuris simpliciter, non verò in incestuosis, nefariis, vel natis ex damnabili coitu : quia in eis nihil reperitur dispositum : sed ista opinio est falsa, imò tenendum est quòd habeat locum in omnibus & quibuscumque filiis incestuosis, nefariis, & natis ex damnabili coitu : ita etiam expressè tenet Petrus de Bella-per. Cin. Alber. Fab. in breu. Bart. & Salic. in d. Authent. ex complexu. Cod. de incest. nup. vbi dicunt quòd illa Authent. non procedit, sed quòd est correctà de iure canon. per textus in d. cap. cum haberet, sed textus in dicta Authent. ex complexu, loquitur in filiis incestuosis, nefariis & natis ex damnabili coitu : ergo apertè volunt, quòd dispositio textus in d. cap. cum haberet, habeat, etiam locum in eis : & ita tenet Imola in l. ex facta §. si quis rogatus el. 1. col. 5. propè fin. ad Trebel. Se-

gura in repetitione l. cohæred. §. cum filia, de vulg. & pup. fol. 34. à princ. 1. columna.

Item adde quòd videtur quòd dispositio textus in dict. cap. cum haberet, debet tantum procedere in terris Ecclesiæ, & non in terris imperij, vel alterius regis : cum contrarium sit dispositum de iure ciuili, & non sit materia nutritiua peccati, nec concernat spiritualia nec periculum animæ iuxta textum & ibi communem doctrinam in c. fin. de pres. in cap. nouit. de iudic. in c. pen. & fin. de secund. nupt. in c. 1. de noni oper. nunc textus iuncta Gloss. ordinaria in c. 2. de reg. iur. lib. 6. in cap. 2. de arbitris in 6. Et in expresso quòd in nostro casu quælibet dispositio seruetur in suo proprio foro tenet Imol. in leg. Lucius Titius §. in testament. in fin. ff. de legat. 1. idem Imol. in l. ex facta, si quis rogatus, el. 1. column. cum sine ff. ad Trebell. Felin. in c. Eccles. S. Maria de constit. 36. column. num. 45. Segura in repet. leg. cohæred. §. cum filia de vulg. & pupil. fol. 24. 1. art. sed ista opinio similiter est falsa, imò tenendum est quòd dispositio textus in dict. cap. cum haberet, procedit & debet seruari tam in terris imperij quam Ecclesiæ : Idem probat Fortunius in tractatu de ultimo sine, num. 109. & est recepta opinio secundum Couarruu. in 4. 2. par. c. 8. §. 6. num. 6. Dueñas in regul. 367. Larum in l. si quis à liberis, §. idem rescripsit num. 17. ff. de liber. agnoscend. & in expresso ita tenet ibi Anton. 2. col. num. 11. Abb. 2. col. num. 5. tenet etiam Angel. de Aret. in §. 1. Instit. de iur. nat. gen. & ciuili. 2. col. propè fin. dicens quòd cum iste casus tibi occurreret de facto, ita consuluit ipse & alij amplissimi Doctores : idem Angel. in §. nouissime, Instit. ad Orphi. col. 1. in fin. Angel. de Gabel. in tract. de testam. fol. 27. col. 4. num. 5. vbi dicit quòd ita iudicatum fuit per iudices Curie, illustris principis Marchionis Ferrariæ. Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intest. column. 13. num. 46. & apertè hoc voluit Pet. Cinus, Bart. & communis opinio in dicta Authent. ex complexu. Cod. de incest. nup. in quantum tenent quòd illa Authent. est hodie correctà de iure Canon. per textum in dict. cap. cum haberet. Abb. not. in consil. 115. in princ. & istam dicit magis communionem opinionem. Ripa, in rubr. de verbor. obligat. penultim. column. num. 58. Aduertendum tamen quòd lex. 5. titul. 19. part. 4. quæ non ignorauit ius canonicum, expressè determinat quòd pater non teneatur talem filium alere, & sic apertè vult, quòd in nostro regno seruetur ius antiquum, ciuile. Sed adhuc teneo prædictam communem opinionem & sic quòd in nostro regno sit seruanda decisio canonica, quia hoc casu debet præualere.

Item adde & extende dispositionem textus in dicto cap. cum haberet, vt procedat nedum quando parentes sponte volunt alimenta præstare prædictis filiis, verum etiam quòd de necessitate teneantur ea præstare : & ita probat apertè ille textus in fine. Vnde teneo quòd in vita parentes possint, officio iudicis vel conditione illius cap. compelli, si filij egeant, eis alimenta præstare : similiter etiam post mortem parentum si nihil eis reliquerunt possunt hæredes compelli illa præstare. Primò quia licet ius petendi alimenta ex parte recipientis sit merè personale, & non transitorium ad hæredes, vt in l. cum hi. §. modus, el. 2. ff. de transact. ibi, constat enim alimenta cum vita finiri : textus in l. hereditatum ad l. falcid. textus in l. 3. ff. de alim. & cib. legat. textus in l. dominus versic. fin. de usufruct. tamen ex parte parentum censetur perpetuum & transitorium : ita probat, textus notabilis in Authent. licet Cod. de natur. liber. ibi, siue legitimi extant & succedunt, vel coninge vna qui liberi alij sunt hæredes : & ibi expressè notabilis Bald. textus in leg. si quis à liberis §. item rescriptum ff. de liber. agnosc. vbi probatur quòd quando per legem quis tenetur alere, illa obligatio passiuæ descendit ad hæredes : & ibi notat Bart. & communiter

munitur DD. & per illum textum istam conclusionem tenet Cinus in l. *alimenta*, Cod. de neg. gest. fin. questione Socin. in leg. Marcellus, §. res qua, ff. ad Trebel. dicens ita consultum fuisse per doctissimos viros: & idem tenet Abbas in consiliis suis, conf. 115. & idem est quando alimenta debentur ex dispositione hominis per contractum vel ultimam voluntatem: quia similiter transit ad hæredes: textus est in leg. libertis quos, §. 1. ff. de aliment. & cib. legat. & ibi notant & commendant Doctores antiqui, & per illum textum tenet Bartol. in leg. 4. Cato. ff. de verb. oblig. penult. colum. & quast. num. 32. & ibi communiter DD:

40 Item adde quod talia alimenta de iure communi debebantur secundum indigentiam & qualitatem filiorum & facultatem parentum, vt probat apertus textus in cap. cum haberet ibi. secundum quod ei suppetunt facultates, imò necessaria tantum ad sustinendam vitam, vt colligitur ex eodem cap. cum haberet, non enim splendide, & secundum dignitatem paternam præstanda sunt, vt notat Antonius conf. 209. n. 8. Palacios Rubeus in repet. Ant. cap. 3. notabilis §. 24. n. 3. & est ratio quia ius canonicum respexit ad præceptum naturale de alendis liberis, cap. ius naturale 1. dist. obser. gloss. fin. in dict. cap. cum haberet, vbi Antonius n. 11. Abbas num. 5. at ratio naturalis tantum euincit necessaria ad sustinendam vitam esse præstanda, quia præceptum naturale de alendis liberis ad hoc tantum obligat, vt tradit Baldus in l. final. §. ipsum autem de bonis que liber. Couar. in quarto 2. part. cap. octavo, §. 6. num. 8. facit text. in cap. pasce 86. dist. 1. Alaredus de liberis agnoscendis, sed Couar. supra contendit alimenta attenda dignitate parentum esse præstanda, Nicolaus de Vbaldis de successione ab intestato 1. part. n. 47. Mathesilanus eodem tractatu membro 3. articulo 1. n. 28. ante quos Baldus conf. 258. in fin. vol. 1. Abbas consil. 115. num. 1. volum. 2. atque ita hæc videtur magis communis opinio. Pro concordia dicendum censeo in filiis naturalibus postremam opinionem procedere, priorem in spuris ex ratione de qua supra. Quam differentiam in modo præstandi alimenta naturalibus, & spuris agnoscit, Baldus consil. 267. num. 6. volum. 1. Vulgar. in l. 1. num. 35. soluto matrimonio, circa hoc tamen est mihi notabile dubium, an pater vel hæredes teneantur alere ex fructibus & redditibus rerum immobilium & patrimonij sui, vel teneantur ad hoc vendere proprietatem: & teneo quod solum ex redditibus, & non teneantur vendere proprietatem: Idem affirmat, Tellus hic, num. 14. Velasquez in l. 46. Tauri, gloss. 4. num. 3. ita probat textu singularis & vnicus, in l. qui bonis, ff. de cessione bonorum, vbi habetur quod quando quis non potest conueniri vltra quam facere possit, inspicitur valor & æstimatio fructuum sui patrimonij: non verò valor & æstimatio proprietatis: & ad hoc reputat ibi singularem & mirabilem Bart. & notat & commendat Alber. Angel. Cuman. & cæteri Doctores: illum etiam reputat singularem & vnicum Angel. Imol. Paul. & Alex. in l. imperator. ff. ad Trebell. idem Angel. in l. diuus, ff. de pet. hered. idem Angel. in l. si maritus, ff. solut. matr. Imol. in l. apud Iulianum, §. heres, ff. de legat. 1. Iason in l. si fundum per fideicommissum cod. tit. Philippus Decius in Authent. præterea. C. vnde vir. & vxor. fin. col. notat etiam & commendat Faber. in §. fin. inst. de action. & tenet Bart. licet non alleget illum text. in l. pen. ff. de alim. & cib. leg. Salyc. in l. si quis ad declinandam. Cod. de Episcopo. & cler. Quod tamen limita, quando alimenta debeantur titulo vel causa lucratiua, vel ex legis dispositione: secus verò si titulo & causa onerosa: ita Alex. in l. maritum, ff. solut. matrim.

41 Hodie tamen propter euitanda dubia quæ in hoc casu frequenter possent occurrere decisum est, quod

non possint neque tenentur parentes in vita vel morte præstare talibus filiis vltra quintam partem bonorum: ita disponit, l. 10. infra his ll. Tauri, quam legem ego intelligo filio capaci nato ex damnabili coitu, & in filio naturali extantibus legitimis: eis verò non extantibus benè possunt parentes eis præstare quicquid velint, & si nolent parentes dare, credo quod possent compelli ea præstare secundum qualitatem personarum & patrimonij. Præterea dico quod si pater, vel mater, vel iudex, nolit dare vel relinquere tali filio incapaci integrum quintum bonorum pro alimentis, eo casu quo sufficit minor quantitas, quod poterit facere: quia solum vult illa lex quod vltra quintum non possit dare, benè tamen permittit minus dare. Vide Couar. idem docentem in epitome de sponsalib. 2. part. cap. octavo, §. 6. num. 8. in fin. Perez in l. 22. titulo 3. lib. 1. ordinam. col. 165. & in l. 1. tit. 1. lib. 5. pag. 131. in princ. Ioannem Garciam de expensis & meliorationibus cap. 3. num. 7. & 28. Molinam de primogeniis lib. 2. cap. 14. num. 52. cum sequent. Matienzum in l. 1. titulo octauo lib. 5. Recop. gloss. 1. num. 12. quicquid contrarium tenuerit Tellus in l. 10. num. 3. cuius fundamentis latè satisfacit Azeuedus in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. num. 11. alios huius opinionis authores allegans, & Velasquez de Auendaño in l. 10. gloss. 2. n. 6. qui duas quæstiones resoluit per nostram leg. 10. vtrum pater possit vltra quintum, sin quintum ad alimenta non sufficiat, aliquid filio spurio relinquere, & vtrum possit ei quintum istud relinquere, ad alimenta si non egeat. In qua quæstione videtur, posse etiam hoc casu patrem quintum ei relinquere, de quo vide & supra allegatos, qui latè has quæstiones resolunt, & eundem Velasquez in l. 10. Tauri, gloss. 1. num. 2. qui simul cum Matienzo in l. 8. tit. 8. lib. 4. gloss. 7. num. 16. & 17. & Tello vbi supra, & Rojas de successione ab intestat. cap. 22. à num. 5. vsque ad 7. testantur ad alimenta non posse quintum tali in specie filio diuiti relinqui sed iure successionis, vt idem Tellus tenet in d. l. 9. num. 34. & seruando Couarruias considerauit Matienzus in d. l. 8. gloss. 1. num. 18. Dubito tamen si pater totum quintum bonorum tali filio relinquit pro alimentis, & attenda qualitate personæ & patrimonij est sibi necesse, & insuper pater relinquit legata pia pro anima, & impena funeris: an debeant extrahi de quinto vel de corpore hæreditatis, vt postea ex residuo habeat filius quintum: teneo quod si quintum sufficit pro omnibus, omnia ex eo extrahuntur: si verò non sufficit, debet de eo ante omnia extrahi impena funeris: argumento l. 10. iuncta l. 30. infra his ll. Tauri, alia verò legata etiam pia credo quod non valeant neque possint extrahi, quia ius alimentorum censetur debitum necessarium, non verò alia legata, Vide Matienzum in l. 8. tit. 8. lib. 5. gloss. 3. num. 3. & 6. & Azeuedum in d. l. 8. num. 11. & in leg. 2. num. 16. & 17. tit. 1. lib. 2. & Tellum Fernandez hic num. 15.

42 Item adde quod eo casu quo parentes in vita, vel morte, alimenta præstiterunt prædictis filiis, vel iudices in defectum eorum, & assignata sint in aliquo certo fundo vel re, quod post mortem filiorum prædictus fundus vel res reuertitur ad parentes vel hæredes eorum, & non transmittitur ad hæredes filiorum: cum alimenta ipsa morte finiantur, vt supra probaui: & ex ista ratione istam conclusionem tenet Bald. in l. eam quam 10. col. num. 41. Cod. de fideicom. & tenet & reputat notab. Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intest. 13. colum. num. 47. Palat. Rub. in sua repetitio. fol. 98. col. 4. Abb. in d. conf. 115. col. 2. In dote verò data filia spuria quæ alimentorum loco succedit eandem sententiam, scilicet, quod ad hæredes non transmittantur, tenet Panor. conf. 50. num. 2.

& *consil. 155. volum. 2. Bald. Nouerus de dote 6. p. priuileg. 16. col. 2.* sed non procedit hæc opinio, vbi pater expressit, quod illa dos post mortem filiae spuriae pertineat ad nepotes tunc enim ad eos transibit, quoniam auus relinquere potest nepotibus legitimis & naturalibus relictis seu susceptis ex filio spurio *l. fin. C. de natur. lib. docet expressè Bart. in l. fin. num. 5. de his quibus ut indig. Alex. consil. 158. num. 4. volum. 7. & supra diximus num. 2. ibi, adde tamen quod omnia ista procedunt & sunt vera &c.* quod tamen est intelligendum, quando auus nullum haberet filium legitimum: eo enim extante, his nepotibus nihil dare potest, vt expressum est *in d. l. finali & tradit Decius consil. 462. num. 2.* Pro qua sententia & conclusione vltra eos facit, quia regulariter quicquid subrogatur loco alterius assumit eius naturalem, primordiale, & propriam naturam, textus est notabilis, & ibi communis opinio *in l. it em veniunt §. cum praximus ff. de petit. hered. per quem etiam ita tenet gloss. unica, & communionis opinio in l. certi conditio in gloss. 2. in fin. ff. si cert. pet. facit bonus textus in l. 1. §. bellissime ff. vt legat. nomin. c. textus in l. 2. versic. parui refert, ff. de priuileg. cred. Et expressè facit textus in d. cap. cum haberet in fin. vbi dicitur quod debent tali filio necessaria ministrari, sed ista necessitas cessat morte,*

43 Contrarium tamen hodie expressè disponit, *lex 10. in ll. Tauri*, imò quod tales filij possint ad suos hæredes, istud quod pro alimentis semel perceperunt, transmittere, & in vita vel morte de eo ad libitum disponere, & facere quicquid velint: & probat etiam ista *lex 9. in fin.* Et istæ leges possunt optimè confirmari ex doctrina & reg. textus *in l. pater filium §. quindecim libertis ff. de leg. 3.* vbi habetur quod res quæ semel effecta est alienabilis, per petuo efficitur alienabilis. Sed certè ista confirmatio non satis facit, quia in casu nostro nunquam alimenta fuerunt transmissibilia. Vide aliquas limitationes per Azeuedum *in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recopil. num. 36.* & ad hæredes posse proprietatem pro alimentis relictam transmittere tenet *Dueñas regula 396. Tellus in l. 10. num. 16. Couarruu. num. 15. cum aliis multis, quos congerit Velazquez in l. 10. glos. 3. num. 4. Suarez in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori, fol. 91. Lara de alimentis in d. l. si quis à liberis, §. idem rescripsit, num. 30. & 35. Spino in speculo testament. gloss. 16. n. 105. & 106. & communem dicit Tellus in l. 10. n. 16. Matiençus in l. 8. tit. 8. lib. 5. Recopil. gl. 4. n. 3. cum sequent. Azeuedus vbi sup.*

Dubium tamen est singulare circa prædicta an pater qui relinquit fundum vel rem filio naturali vel spurio pro alimentis vsque ad quantitatem permissam quinti bonorum, possit eum grauare post mortem alteri restituere: & videtur quod sic, quia ius alimentorum ex parte recipientis est merè personale, & non transitorium ad hæredes: Vide *Tellum Fernandez in l. 10. num. 15. Molinam lib. 2. de primogeniis cap. 15. n. 11. Paleotum de nothis & spuris, cap. 47. num. 6.* & per consequens pater non tenetur vltra vitam filij sibi præstare alimenta, vt *in dict. l. cum hi. §. modus el 2. ff. de transact. cum simil. supr. allegat.* ergo bene potest ei tale grauamen apponere: sed ego teneo contrarium, imò quod grauare non possit per istam *l. 10. Tauri* in eo: quia licet aliud esset de iure communi, tamen hodie apertè vult illa lex, quod filius naturalis capiat tanquam debitum istud quintum loco alimentorum, & transmittat ad hæredem: ergo in eo non possit grauari: nisi aliquid ex quinto supersit pro alimentis non necessarium: quo casu cum ad alimenta minus quam quintum sufficiat, in illo excessu potest quodlibet grauamen, & onus apponi, in eoque quod supersit appositum censetur, vt tenet *Tellus Fernandez in l. 10. num. 15. Lara in d. l. si quis à liberis, §. idem rescri-*

psit de lib. agnoscendis, n. 61. cum 4. sequentibus. Matiençus in l. 8. tit. 8. lib. 5. gloss. 3. num. 5. quod ea ratione verum esse arbitror, quia quemadmodum si quintum ad alimenta non sufficiat, tenetur pater, non extantibus legitimis, vltra quintum secundum suam qualitatem alimenta præstare, licet lege non caueatur, vt supra n. 41. à me dictum est. Si ex quinto aliquid superest, bene poterit in eo grauamen apponere, argumento *l. secundum naturam, ff. de reg. iur.* quam sententiam tenet etiam vltra supra relatos *Azeuedus in l. 7. tit. 8. lib. 5. n. 18.* & quod plus est, non solum in eo grauari quod superat, sed etiam priuari eo posse testatur *Matiençus plures allegans in l. 8. tit. 8. lib. 5. Recop. gl. 1. n. 13.*

Item adde quod ex superioribus inferitur, quod si 44 pater clericus vel alius qui habet filiam spuriam vel natam ex quocumque damnabili coitu, velit eam dotare quod bene poterit facere vsque ad concurrentem quantitatem alimentorum, in quibus talis filia est capax: sed mortua tali filia, constante matrimonio vel eo soluto, illa dos reuertitur ad eos ad quos de iure pertinere debet: ita expressè determinat *Bart. in l. fin. §. à socero, ff. de his que in fraud. cred. & ibi tenet Angel. & Raph. Cuman. idem Bart. in Authent. ex complexu. C. de incest. nup. & ibi Doct. idem Bart. in l. Manius, §. duobus, 8. col. 3. q. princ. de legat. 2. Angel. de Aretin. in §. nouissime. Instit. ad Orphi. 2. col. in princ. Palac. Rub. in sua repetit. fol. 97. col. 3. versic. ex istis in fertur, Abb. in dict. cap. cum haberet, col. 2. n. 5. Anchar. ibi col. 2. n. 6. & ibi Præpos. col. 2. n. 2. Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intest. col. 13. num. 47.* Hodie tamen in nostro regno attentata prædict. l. 10. Tauri, teneo pro constanti, quod talis dos non potest excedere quintam partem bonorum sicut alimenta.

Item quod mortua tali filia, dos pertinet hæredibus suis, & in vita vel morte potuit de ea disponere sicut de bonis propriis. Si verò talis dos excedit quantitatem alimentorum de iure communi, vel hodie in nostro regno excedat quantitatem quinti bonorum patris tunc soluto matrimonio à tali filia spuria & incapaci illud quod excedit auferendum est. Sed constante matrimonio nihil ab ea & marito eius auferri potest: quia dicitur maritus dotem possidere titulo oneroso, argumento textus *in d. §. si à socero, textus in l. ex promissione ff. de action. & oblig. textus in l. Iulianus ait, ff. mandati, textus in l. si quis pro vxore, §. si vxor. ff. de donat. causa mort. textus in l. si donaturus, §. final. ff. de condit. ob causam, textus in l. Mania, §. 1. fol. matr. textus in l. 1. Cod. de iure dot. textus in l. pro oneribus, eod. tit. textus in l. 1. §. & vt plenius. Cod. de rei vxor. action. textus in l. 1. vers. si verò socer. Cod. de imponen. lucra. disp. lib. 10. & ex isto fundamento istam conclusionem tenet *Bart. in dicta l. fin. §. si à socero, ff. de his que in fraud. cred. & ibi expressè Angel. de Perus. istam etiam conclusionem tenet Bald. in Authent. ex complexu. Codice de incest. nup. 1. lectura & hoc tenet & reputat esse singul. Angel. de Aret. in §. si res aliena. Instit. de legat. 2. col. tenet etiam & reputat singulare *Segura in repet. legis, cohæred. §. cum filia, de vulgar. & pupill. fol. 24. à princ. 3. colum. in fin. versic. 3. facit illud quod singul. dicit Bartol. tenet etiam Abb. conf. 11. col. 2.***

Sed attende quod ista conclusio videtur nimis dubia: nam alimenta in fraudem, etiam titulo oneroso, reuocantur quando vterque participat de fraude, vt per totum titulum. ff. & Cod. de his que in fraud. cred. & propriè in materia nostra probatur *in l. 1. Cod. de natur. lib. & in l. qui testamentum, de probat. vt supra dictum est.* Sed iste maritus participare videtur de fraude cum spuriam & incapacem accipit in vxorem: ergo, &c. Vnde teneo pro constanti quod ista opinio & conclusio Bartoli. procedat & intelligatur quando ipse maritus ignorabat eam esse filiam clerici, vel spuriam,

riam, & incapacem: secus tamen est aliàs si sciebat: quia tunc credo quòd etiam constante matrimonio ab eo possit talis dos auferri in eo quod excedit alimenta, vel hodie quintum bonorum patris: & istam declarationem ponit notabiliter solus Raphaël Cuman. in dicto §. si à socero. in final. & idem tenet Doctor de Segura in repetit. l. coharedi, §. cum filia, de vulgar. & pupil. 25. fol. colum. 3. vers. 7. allego. & hoc aperte voluit Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intestat. 14. col. num. 50. & finaliter pro ista parte facit l. 29. infra his l. Tauri: vbi quando dos est inofficiosa, auferitur & restituitur aliis filiis etiam constante matrimonio: Atque omnino tenenda est hæc distinctio, quam præter hic allegatos probat Ripa in l. 1. num. 68. ff. soluto matrimonio Couar. in quarto, 2. part. cap. 8. §. 6. Dueñas regula 367. num. 3. dubito tamen istud quod excedit ultra quintum bonorum cui applicabitur, & certè clarè decisum non reperi in iure, tamen quòd ista sit veritas, quod si in testamento talis dos sit relicta ab ipso patre, & palam quod applicetur eius hæredibus si tacitè per interpositam personam, & sic per tacitum fideicommissum tunc fisco, quia fit in fraudem legis: si vero per contractum inter viuos pater dedit filio prædictam dotem, tunc applicabitur filiis legitimis, si sunt, vel patri, aut matri, vel fratribus: quibus non petentibus infra duos menses, applicabitur fisco, argumento, textus formalis in l. 1. C. de nat. liber. quem supra latiùs declarauit.

45 Præterea & notabiliter adde in nostra materia, quod sicut filius spurius, nefarius, incestuosus, vel natus ex damnabili coitu, non succedit parentibus: ita nec parentes succedunt ei ab intestato, nec ex testamento: expressè, nec tacitè, directè, nec per obliquum, vnde in nostro casu haberet etiam locum materia de tacito fideicommissio, & omne illud quod econtra dispositum est in personis filiorum: ita originaliter videtur tenere Azor. in summa Cod. de leg. hered. fin. colum. in fin. & expressè tenet Bartol. in l. final. ff. de his qui ut indign. 1. colum. num. 5. Bald. in authentic. licet, Cod. de natur. liber. in fin. Bald. notat in l. 1. Cod. de sacrosanct. Eccles. 11. colum. num. 27. vbi adducit viuam & subtilem rationem, quia cum ista prohibitio principaliter fiat propter delictum parentum, & vitium eorum refræmandum, vt in l. fin. Cod. de natur. liber. versic. filiis enim: ergo si prohibetur capere filius qui non deliquit à fortiori censetur prohibitus pater delinquens: quia omnis causa impediens est fortior in impediendo primam & immediatam personam, quam vltiores, argumento textu in Auth. multo magis de sacrosanct. Eccles. & in l. videamus, ff. quod metus causa. idem Bald. in Auth. licet. Cod. de nat. liber. in fine.

46 Imo quod magis est in tantum pater est indignior & incapax bonorum filij spurij & nati ex damnabili coitu, vt licet pater possit & præcisè teneatur huic filio alimenta præstare, vt in allegato. cap. cum haberet. tamen filius non tenetur nec potest alimenta præstare vel relinquere suo patri egenti, etiam stante illo capitulo. Ex eo quod pater deliquit & efficitur magis indignus ex suo delicto: ita eleganter reperio quod determinat solus Bald. in Authentic. ex complexu. Cod. de incest. nupt. 2. lectura. Sed salua pace ego teneo contrariam sententiam imo quod etiam talis pater alendus sit à filio de iure canonico & eius æquitate, per textu in d. cap. cum haberet. Vide Castillum in l. 9. Tauri, num. 8. Tellum in l. 10. num. 25. idem tenentes, probaturque expressè dicta l. 8. tit. 13. part. 6. tradit Azeuedus in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recopil. num. 33. ad fin. licet contrarium voluerit Rojas de successione ab intestat. cap. 3. num. 36. & moueor inconuincibili fundamento, nam omnia quæ reperiuntur disposita in fi-

liis naturalibus respectu parentum, habent locum è contra in parentibus respectu filiorum, tam in successione bonorum quàm in alimentis: textus est singularis in iure secundum Bart. ibi in Authent. quibus mod. natur. effic. sui, §. de nepotibus collat. 7. textus in Authent. licet Cod. de natur. liber. in fin. textus in fin. text. in §. 1. Instit. de seru. cog. & idem disponit l. 8. in fin. tit. 13. part. 6. bonus textus in l. si quis à liberis, §. vtrum, & §. parens, ff. de liber. agnosc. cum simil. vbi in casibus quibus pater tenetur alere filios, in eisdem filij tenentur alere patrem textus notabilis in Authent. de incest. nupt. si verò contigerit collat. 2. in ratione sui. ibi nam licet legum contemptor & impius sit, tamen pater est: & ita reperi quòd aperte vult Hostiens. in d. cap. cum haberet fin. col. in princ.

Item adde pro perfecta declaratione materiae quod dubium necessarium est si isti filij naturales tantum vel spurij & nati ex damnabili coitu succedant consanguineis patris vel matris? in quo verè & resolutiuè dico sic, quòd filius naturalis tantum non succedit ab intestato consanguineis ipsius patris, nec ipsi succedunt illi, quia non reputatur esse inter eos agnatio vel cognatio ex parte patris, propter maximam incertitudinem filiationis: Vide Gregorium alios allegantem in l. finali verbo, parentes oiros, tit. 13. part. 6. text. est in l. si spurius ff. vnde cognati, cuius verba sunt, si spurius intestato decesserit. iure consanguinitatis aut agnationis hereditas eius ad nullum pertinet, quia consanguinitatis itemque agnationis iura à patre oriuntur: & ibi notat Cinus, Alber. & antiqui text. in §. vulgò quæsitos, Instit. de success. cognatorum, cuius verba sunt, vulgò quæsitos habere nullos agnatos manifestum est, cum agnatio à patre, cognatio à matre est, hi autem habere nullum patrem intelliguntur: & licet ista iura tantum loquantur in spuris & vulgò quæsitis, qui non possunt succedere patri, & è fortiori eius consanguineis, tamen idem est in filiis naturalibus tantum, habitis ex concubina retenta in domo, vel ea quæ hodie habetur pro concubina, attenta l. 11. Tauri, quia militat ratio prædictorum iurium, & non reperitur cautum, quod succedunt, & in expresso istam conclusionem probat textus in Authent. quib. mod. natur. effic. sui, §. filium verò: collat. 7. & in expresso istam conclusionem tenet Cynus in Authent. itaque Cod. commun. de success. 2. colum. in fin. Alb. ibi 3. colum. in princ. & tenet notabil. Angel. in §. vulgò quæsitos. Instit. de success. cog. 1. colum. in fin. & ibi notat Platea: idem Platea in §. 1. Instit. ad Orphi. Abb. in d. cap. cum haberet, pen. colum. in fin. Paul. in l. si is qui ex banis, de vulg. & pupil. final. colum. in princ. Dinus in tract. de success. ab intestat. pen. colum. num. 22. Matthæ. in tract. de success. ab intestat. 13. fol. 2. colum. num. 3. & ibi Bologni in addit. Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intestat. 51. colum. num. 7. Ex quo clarè inferitur quòd sicut tales filij naturales tantum non possunt succedere aliis filiis agnatis vel cognatis legitimis ipsius patris, ita non possunt succedere aliis filiis naturalibus vel consanguineis ex parte patris: vnde si ex duabus concubinis diuersis temporibus habitis habuisset plures filios naturales tantum adinuicem sibi non succedunt: & in expresso istam conclusionem tenet Glossa ordinaria in l. hac parte, ff. vnde agnati, in gloss. fin. quam ad hoc dicit ibi vnicam Alber. post Rainer. tenet etiam Alber. in l. parentes, ff. de in ius voc. Spec. in titul. de success. ab intestat. versic. quid de natis ex vno patre num. 19. illam etiam dicit singular. Angel. de Aretin. in §. vulgò quæsitos, Instit. de success. agnat. prima col. in princ. idem Angel. in §. vulgò quæsitos, de success. cog. colum. illam etiam Gloss. ad hoc reputat notab. Matthæ in tract. de success. ab intestat. 13. fol. 2. colum. num. 4. Ioan. Bapt. Caccialupus in rep. l. si qua

illustris. Cod. ad Orphit. 18. column. n. 44. Sed certè illa Gloss. non meretur commendari, quia ex regula & doctrina superius tradita redditur clarissima, nam si non potest talis filius naturalis tantum alteri filio legitimo patris succedere ab intestato: ergo nec naturali: nec meretur commendari, in quantum dicit quod etiam si legitimentur non succedunt agnatis & cognatis patris, quia casus est pro ea in §. *filium verò*, quem allegat, & in tantum ista conclusio procedit & est vera, quod licet filius naturalis possit in duabus vncis succedere ab intestato, *vt in Authent. licet. Cod. de natur. liber. & supra latius conclusimus:* tamen etiam in eis non posset hodie succedere consanguineis ipsius patris.

Præterea etiam intantum ista conclusio procedit & est vera, vt licet habeamus quod hodie de iure Auth. sit sublata differentia agnationis & cognationis vt in *Auth. de hered. ab intest. ven. §. nullam verò*, collat. 9. tamen in nostro casu non est sublata, vnde etiam hodie tales filij naturales tantum non succedent consanguineis patris, licet succedant consanguineis matris quia textus in d. §. *nullam verò*, & eius dispositio solum loquitur & debet intelligi in agnatis & cognatis legitimis & naturalibus: vnde in naturalibus tantum remanet ius antiquum incorrectum: & in expresso ita tenet Fab. in §. 1. *Instit. de seruit. cognat. col. 3. num. 5.*

48 Aduertendum tamen quod in hoc reperitur in nostro regno quædam *l. notab. Par. f. lex. final. tit. 13. 6. part.* quæ aperte vult quod talis filius naturalis tantum succedat ab intestato alteri filio legitimo & naturali, vel filio naturali tantum patris, non extantibus aliis fratribus ex parte matris: & sic illa lex in hoc est talis noua & correctoria, in quantum expresse inducit & concedit successionem ab intestato inter istos fratres naturales tantum inter se & inter naturales tantum & alios legitimos: quam legem intelligo & declaro sic ex verbis eius, quod mortuo filio naturali tantum ab intestato, relicto filio legitimo & naturali ipsius patris, & alio filio naturali tantum ipse filius legitimus & naturalis præferatur: si verò non sit filius legitimus & naturalis patris, sed solus filius naturalis tantum, ipse succedat: si verò reperiatur filius naturalis tantum ex parte matris, & filius naturalis tantum ex parte patris, vel etiam filius legitimus & naturalis ex parte patris præferatur talis filius naturalis ex parte matris: si verò non reperiatur aliquis filius ex parte patris, tunc nullus alius consanguineus ex parte patris potest succedere huic filio naturali tantum, mortuo ab intestato, & sic ultra fratres ius commune remanet incorrectum: & ista est vera & realis declaratio huius articuli.

Ex parte verò matris benè datur inter eos successio, vnde si filius naturalis tantum decedat ab intestato, omnes consanguinei matris succedunt ei secundum sui gradus prærogatiuam, & per consequens ipse succedet eis tanquam si esset filius legitimus: quia ex parte matris propter certitudinem partus dicuntur verè & indubitabiliter consanguinei: textus est in *l. hac parte*, ff. *vnde cognati*, in *versicul. item ipsi fratres*, cuius verba sunt, *item ipsi fratres inter se ex hac parte honor. possess. petere possunt: quia sunt inuicem sibi cognati*: textus in *l. spurius eodem titul.* textus in §. *vulgo quasitos. Instit. de success. cognat. & idem disponit. l. final. in princ. & in fine tit. 13. part. 6. & istam conclus. tenet Angel. §. nouissimè, ad Orphim. 1. col. n. 3.*

49 Dubium tamen esset in hoc & satis notabile si iste filius naturalis tantum ex parte matris, decedat ab intestato relicto alio filio naturali ex eadem matre, & relicto filio legitimo & naturali ex legitimo matrimonio ex eadem etiam matre, an præferatur talis filius

legitimus & naturalis alteri qui tantum est naturalis, attenta *l. 9. Tauri*: & credo quod non, sed quod pariter succedant cum sint in eodem gradu: quia illa *l. 9. Tauri* tantum loquitur & debet intelligi quando tractatur de successione ipsius matris: quia tunc filius legitimus & naturalis præferatur naturali tantum: *Vide Azeuedum in l. 7. titul. 8. lib. 5. Recopil. numer. 4. circa medium Gregorium in l. 11. titul. 13. part. 6. glos. 2. & 3. Velasquez in l. 9. glos. 2. num. fin.* fratre enim naturali ex parte matris ab intestato mortuo, succedit alter frater naturalis vtrique coniunctus, hoc est ex eodem patre & eadem matre, & præferatur alteri fratri legitimo & naturali nato ex eadem matre, alio tamen patre, & cum Gregorio tenet Matienus in *l. 6. tit. 8. lib. 5. Recop. glos. 4. circa finem*, & adde quod naturalis filius succedet omnibus consanguineis matris simul cum legitimis, cum inter eos detur cognatio, *l. hac parte l. si spurius ff. vnde cognati*, tradit Couar. *de sponsal. cap. 8. 2. part. §. 5. column. penult.* ex quo sequitur quod si duo naturales fratres sint ex eadem matre, & quilibet eorum decedat relicto filio legitimo & naturali, seu naturali tantum, ita quod hi duo filij fratres patruales sint, *Hispane, primos hermanos*, si postea vnus ex his decedat ab intestato, succedet ei alter superstes, & præferatur consanguineis remotioribus, etiam legitimis, cum inter istos detur cognatio: atque ita debent succedere secundum gradus prærogatiuam, idque mihi verissimum videtur, licet à nemine traditum: cui sententiæ videtur suffragari textus in *leg. finali tit. 13. part. 6.* vnde in casu quo tractaretur de successione collateralium ius commune remanet incorrectum: constat enim quod de iure communi non præferatur ipse legitimus in successione matris: ergo nec in successione fratris, cum non sit immutatum: & per hoc patet malè dixisse Angel. qui contrarium voluit in *Auth. quib. mod. natur. eff. sui. §. fin. collat. 7. in 2. column. in fin. num. 19.*

Item adde quod si fortè talis filius naturalis ex parte matris decedat ab intestato, relicto ex vna parte alio filio naturali tantum, ex eadem matre & ex eodem patre, & alio filio naturali tantum ex eadem matre, sed ex diuerso patre, vel relicto alio filio legitimo & naturali ex legitimo matrimonio ex diuerso parte: tunc præferatur ille filius naturalis tantum, qui natus est ex eadem matre & eodem patre: quia est vtrique coniunctus & habet potiora iura, argumento textus in *Authent. itaque Cod. commun. de success. & in expresso istam conclusionem, tenet Angel. de Aretio, in §. vulgò quasitos, secunda, conclusione prope fin. versic. quid si superueniret D. Petrus Instit. de success. cognat. & satis aperte hoc voluit Angel. de Per. in *Authent. quib. mod. natur. eff. sui §. fin. collat. 7. 2. column. in fin. num. 19.* Si verò tales filij sunt spurij, nefarij, incestuosi, vel nati ex damnabili coitu, certum est quod non possunt succedere ab intestato consanguineis collateralibus ipsius patris, nec ipsi consanguinei eis, quia etiam naturales tantum non possunt, vt supra dixi.*

Sed dubium, subtile & singulare est, si possunt succedere consanguineis collateralibus ex parte matris, & e contra ipsi eis: & videtur quod inuicem sibi succedant. Primò quia in eis non inuenitur prohibita successio. Secundò, quia textus in *l. hac parte & in l. si spurius, vnde cognat. cum simil.* indistinctè dicunt, quod spurij succedunt matri & consanguineis eius, & e contra: & hoc non inuenitur mutatum respectu cognatorum matris. Tertiò, quia in eis non consideratur vitium vel delictum per quod prohibeantur, sed in ipsis parentibus.

Quartò, quia non est inconueniens quod principales personæ inter se non succedant, tamen succedant consanguinei, vt in nepote vel descendente,

te, nato & concepto post mortem aui, qui ei non succedit, sed bene succedit consanguineis. Item in eo qui renunciauit hæreditati cum iuramento non potest succedere agnatis & cognatis. Item filius non succedet patri qui condemnatus est in crimine læsæ Maiestatis, *ut in l. Panthonijs §. rei perduellionis, de acquirend. heredit. in l. cum filius §. final. de legat. 2. expressus in §. interdum, versic. per contrarium. Instit. de hered. quæ ab intestat. defer.* & tamen succedit aliis agnatis & cognatis patris, quia non reperitur prohibitum, nec obstat text. in *l. quisquis §. filij verò, Cod. ad leg. Jul. maiestat.* quia debet intelligi quando sunt nati post delictum patris: ita ibi singul. Cuius post Petr. quem ipse allegat. *secunda colum. secunda quest. & in expresso istam sententiam & conclusionem licet non sic fundatam tenet Angel. in Authent. quib. mod. natur. eff. sui, §. final. collat. 7. secunda colum. num. 18.* imò quod succedant inter se Andreas de Ifern. *in c. 1. §. naturales in final. si de feud. fuer. contr. inter. domin. & agnat.* Ioannes Baptista *in l. si qua illustris, Cod. ad Orphi. 23. colum. num. 57.* & ibi Corneus, *dicens hanc esse magis communem opinionem, final. colum. tenet etiam Anton. de Rosellis in tract. de success. ab intestat. tertia colum. num. 28.* Nicol. de Vbald. *in tract. de success. ab intestat. quinta colum. Matthesil. in tract. de success. ab intestat. 13. fol. versic. secundum membrum princ. & ibi Bolognin. eius additionator. Ang. de Aretin. in §. vulgò questos. Instituit. de success. cognat. prima. colum. 3.*

Quintò, quia filius emancipatus non succedit patri de iure antiquo ante ius Authenticorum, tamen bene succedit agnatis & cognatis ipsius patris: text. est *in l. si ab eo. Cod. de legit. hered.* sed teneo quòd non succedant: Idem tenet Cifuentes *in l. 9. Tauri, n. 12.* Gregorius *in l. 11. titulo 13. part. 6. glossa magna, Acolta in cap. si pater verbo, omnia, num. 13. de testamentis in 6. alij, quos refert Velasquez de Auendaño in l. 9. glossa 6. num. 4 licet ipse velit contrarium in dicta l. 9. gloss. 10. num. 16.* nam cum tales, illi non succedant matri, nec mater eis *ut dixi & conclusi, sequitur, quod non succedant consanguineis eius, nec ipsi consanguinei succedant eis, ex eo quod sunt nati ex radice infecta, ex qua non possunt pullulare boni & approbati rami: argumento textus in l. maximum vitium, Cod. de liber. prater. & in l. final. Cod. de nupt. & in Authent. Cod. de hered. ab intestat. venient. §. si igitur defunctus, el 2. versic. ex diverso collat. 9. & pro ista parte & conclusione considero istam l. 9. Tauri, iuncta l. 2. tit. 3. lib. 5. ordin.* dicitur enim in ista lege ordinariâ quod filij clerici & sic nati ex damnabili coitu non succedant consanguineis patris: & ista lex 9. Tauri dicit, quod dispositum in illa lege ordinaria habeat locum in matre, sed in prædicta lege ordinaria cauetur quod non succedant consanguineis patris: ergo similiter dicendum est quod per istam legem 9. Tauri non succedent consanguineis matris. Vnum tamen facit me dubitare quòd prædicta lex ordinaria solum dicit quod tales filij non succedant prædictis consanguineis, quia ex parte sua videtur esse indignitas: & non dicit econuerso quod consanguinei non succedant eis: sed teneo indistinctè prædictam opinionem & communem quia in dubio semper intelligitur successio esse reciproca, & per consequens denegatio vel priuatio successionis.

Et in specie pro ista mea conclusione & doctrina considero text. *in auth. quib. mod. natur. eff. sui. §. filium vero. versic. nullum tamen collat. 7.* per quem magistraliter notat ibi Bart. quod successio ab intestato est reciproca, & in ea debet seruari æqualitas: nam si quis non potest succedere alteri, similiter alter non potest succedere sibi: & idem tenet, & notat Iac. de

Bell. *in eo. tit. 1. col. in fin. versic. notab. text. notab. in l. leg. 12. tab. §. cum & aliam, C. de legit. hered. text. in l. fin. eiusdem tit. in princ. ibi, ut quemadmodum ipsis legitimis succeditur, ita & legitimarum personarum amplectantur successionem: text. in l. si ab eo. Cod. eod. tit.* vbi habetur quod hodie semper censetur filius emancipatus contracta fiducia, & reseruantur reciproce iura successionis inter collaterales, *ut talis filius emancipatus succedat eis, & è contra: & in specie ad hoc notat ibi Salic. Ex testamento vero indistinctè tales filij etiam nati ex damnabili coitu poterant succedere omnibus consanguineis, tam ex parte patris vel matris, etiam in bonis à parentibus prouentis, ut concludit Bart. & Doctores in l. si is cui bonis de vulg. & pup. & ego late dixi supra.* Sed hodie illud procederet in extraneis: secus tamen esset in consanguineis qui nullo modo possunt instituere, nec aliquid in suo testamento relinquere talibus filiis ex damnabili coitu natis: ita expresse disponit *l. 2. tit. 3. lib. 5. ordin.*

Sed quia supra planè & notanter visum est, an & quando filij naturales spurij, nefarij, incestuosi, vel nati ex damnabili coitu, possint succedere in bonis parentum: nunc oportet videre an & quando succedere possint in nobilitate, dignitate, officio, vel aliis iuribus ipsorum parentum? & breuiter dico quod sic quia licet talis filius spurius sit incapax & indignus, tamen naturaliter filius est, *ut in Auth. de incestis nupt. §. si vero contigerit. col. 2.* Item etiam quia de iure naturali primæuo ante leges scriptas & ante constitutionem matrimonij nulla erat differentia inter filios legitimos & naturales vel filios spurios: sed omnes erant legitimi & probati quia quilibet coitus & accessus maris & fœminæ erat permissus & impunitus: textus est *in Authent. quib. mod. natur. eff. legit §. licet igitur coll. 6.* cuius verba sunt, *nec enim à princip. quando sola natura sanciebat homines: antequam scripta peruenirent leges, fuit quedam differentia naturalis atque legitimi: sed antiquis parentibus antiqui filij mox ut procedebant fiebant legitimi: textus in Authent. quib. mod. natur. eff. sui, §. natur. collat. 7.* cuius verba sunt, *natura siquidem ab initio dum de filiorum procreatione sanciret scriptis nondum positis legibus, omnes quidem liberos similiter produxit ingenuos: textus in l. prima, §. ius naturale, ff. de instit. & iure textus in cap. ius naturale, 1. dist. text. in §. 1. Instit. de iure nat. gen. & ciuil. text. in l. vulgò concepti, ff. de statu homin. & tenet & declarat Alber. Bald. & alij Doctores in dicta l. 1. §. ius naturale, ff. de iust. & iur. 2. colum. Bart. post antiquos in l. in concubinato, ff. de concubinis. Azor. in summa, Cod. de natur. liber. 2. col. num. 3.*

In contrarium tamen imò, quod nullo modo gaudeant aliquo iure vel priuilegio paterno vel generis facit, quia post legem scriptam & post constitutionem iuris ciuilis & canonici, secundum quas talis coitus & filius ex eo natus, est reprobatus, & non potest dici vel nominari filius, sed in omnibus habetur plus quàm extraneus: text. est formalis *in Authent. quib. mod. natur. eff. sui, §. penult. versic. ultima siquidem, cuius verba sunt, iste nec naturalis nominatur, nec alendus est à parentibus, nec habebit quoddam ad presentem legem participium: text. in Auth. ex completu. C. de incest. nupt.*

Sed pro concordia & vera resolutione dico sic, quòd in his quæ concernunt propriè ius sanguinis & ius naturale sine commodo successionis bonorum, & sic in dispositione legali, qua consideratur naturalis causa, bene est habilis & capax: in his verò quæ concernunt commodum successionis bonorum non sit habilis vel capax, sed omninò repellatur. Ex quo primò infero quod filius spurius, nefarius, & incestuosus,

cestuosus, & à fortiori naturalis, si occidat parentes, tenetur pœna legis Pompeiæ de patri, & istam conclusionem probat textus *in non. in l. hos accusare, §. omnibus, vers. item nec lex Pompeia, ff. de accusat.* vbi habetur quod licet seruus videatur non posse accusari lege Pompeia, quia non videtur in eo considerari ius sanguinis, tamen attento iure naturali punitur illa lege: & in expresso per illum textum ita tenet Bald. *in l. parentes, ff. de in ius vocando, secunda colum. num. 4.* reputans illum text. singul. ad hoc tenet etiam Alex. *ibi tertia columna, num. 10.* Ioan. Faber. *in §. alia deinde lex Instit. de public. iudic.* Bald. *in l. ius civile, secunda colum. num. 4. de inst. & iure,* idem Bald. *in l. cum acutissimi, Cod. de fideic. 2. colum.* idem Bald. *in l. quisquis, Cod. ad leg. Jul. maiestat. secunda colum.* idem Bald. *in cap. nonnulli de rescript. 2. colum. num. 10.* idem Bald. *in cap. per tuas, de prob. secunda colum.* idem Bald. *in cap. naturales, si de feudo fuerit controuersia inter dominum & agnatum, tertia colum. num. 12.* vbi dicit quod fuit combusta quædam monialis professa quæ filium spurium necauerat. Angel. *in tractat. male. in parte, & ex interuallo fin. colum. versic. quid si pater nihil allegando nisi solum Bald. in d. cap. naturales.* Licet contrarium teneat Spec. *in tit. de accus. in princ. & Ioan. de Imol. in l. Lucius, §. si. ff. de leg. 2.*

Secundò infero quod dispositio vel lex quæ se fundat in exhibenda reuerentia parentibus habet locum contra filios naturales vel spurios, ita probat textus notabil. *in l. parentes, ff. de in ius vocand.* vbi habetur quod talis filius non potest vocare parentes in ius sine venia, sub pœna illius tituli: ex quo textu sumit ibi Guillerm. de Cum. superiorem doctrinam & conclusionem quod dispositio quæ respicit & considerat ipsam naturalem causam vel rationem, & ipsum ius sanguinis, bene extenditur ad filios naturales vel spurios, & idem tenet ibi Angel. dicens esse pulchra verba, tenet etiam Bald. *ibi, secunda colum. num. 4.* Paulus de Castr. *in l. 4. illius tituli.* Angel. *in dicta l. hoc. accusare, §. omnibus, ff. de accus. 1. colum. in fin.* tenet etiam Azo. *in summa, Cod. de in ius vocando secunda colum. num. 7. Prapof. in cap. per venerabilem qui fil. sint legit. in col. licet gloss. in dicta l. parentes, ff. de in ius vocand.* tenent hoc esse verum in naturali tantum: secus in spurio, nefario & incestuoso: quam expressè tenet & sequitur Imola *in l. Lucius, §. fin. de leg. secundo.* Idem Imol. *in l. ex facto, §. si quis rogatus. el. 2. ff. ad Trebel. §. col. & pen. & ibi Alex. 11. col. num. 25.*

53 Tertio infero quod talis filius naturalis vel spurius potest accusare de morte patris, tanquam prosequens suam vel suorum iniuriam, ita Bartol. *in secunda, ff. de accus. 2. quest.* Angel. *in l. prima eiusdem tituli.* Bald. notabil. *in l. 1. Cod. qui accus. non poss. 11. colum. n. 50.* cum modificatione de qua ibi per eum: quod tamen intellige & declara, vt per Imol. *in l. ex facto. §. si quis rogatus el. 1. penult. colum. in medio ff. ad Trebel. & ibi Alex. 17. num. 40.*

Quartò infero quod sicut parentes possunt instituire filios legitimos & naturales in minus solenni testamento, vt *in l. hac consultissima, §. ex imperfecto, Cod. de testam.* ita etiam instituire filios vel descendentes naturales tantum in eo quod capere possunt, ita tenet Spec. *in tit. de instrum. edit. §. compendiosè, vers. quod si mulier, Alb. & Paul. de Castr. in dicta §. ex imperfecto, de quo articulo latius dixi suo loco.*

Quintò infero quod sicut filius legitimus prohibetur testificare pro patre vel contra patrem, ratione affectionis naturalis & reuerentiæ, vt *in l. parentes cum materia, C. de testib. & in l. 4. ff. eod.* ita etiam prohibetur filius naturalis vel spurius: ita reperio quod tenet in specie Bald. *in dicta l. parentes, ff. de in ius vocand. 2. col. num. 4.* Imol. *in l. ex facto. §. si quis rogatus el. 1. ff. ad Trebel. fin. col. in princ.*

Sextò infero quod pœna priuationis & inhabilitationis filiorum, quæ ipsis infertur propter delictum criminis maiestatis diuinæ vel humanæ commissum à patre de qua per textum *in cap. statutum, de hered. l. 6. & in l. quisquis §. filij verò, C. ad l. Jul. maiest.* habet etiam locum in filiis naturalibus vel spuris, dummodò habeant patrem certum, ita Cuius *in d. §. filij verò 2. col. 4. q. pr. & ibi Bald. 3. con. 2. q. Angel. 1. con. num. 5. Salic. 2. col. 3. quest.*

Septimò infero quod talis filius naturalis vel spurius poterit hodie tetrahere rem patrimonij vel generis, considerata affectione naturali, in qua se fundant leges regiæ, & in expresso ita tenet Montalius *in l. 13. tit. 10. lib. 3. for. ll. antep. columna. versic. item quaro, & c. & allegat Guid. & Petr. ita tenentes tenet etiam Raynut. in repetit. l. dudum, Cod. de contr. empr. 24. quest.* Nec obstat quod talis filius non succedat in bonis patris, quia illud est si vult succedere immediatè patri: secus verò aliis, quia potest, etiam in bonis patris: vnde meritò postquam alteri vendidit, potest retrahere: vel aliter & secundo respondeo: quod licet non possit succedere patri titulo particulari oneroso, vt suprà conclusum est.

Contrarium tamen videtur verius, imò quod non possit retrahere, quia ratio in qua se fundant prædictæ leges, scilicet ne res exeat de familia, non militat in spurio cum in eo cesset legitima successio. Secundo facit quia hodie de iure regio talis filius spurius non potest acquirere bona patris etiam titulo particulari oneroso: & istam partem tenet Doctor de Villadiego *in repetit. cap. constitutus, de in integr. restitut.*

Octauo notabiliter infero quod filius naturalis natus ex patre nobili, erit etiam nobilis, ita tenet Bart. *in lege pronuntiatio, §. famil. de verborum significatione* idem Bartolus & alij *in lege final. Cod. eodem tituli.* idem Bartol. *in l. tutelass. ff. de capit. dimin.* Ioan. Andr. in addit ad Specul. *in tit. qui fil. sint legit. secunda col. in princip.* Abb. Pan. notabiliter *in cap. in presentia, de probat. 7. col. num. 23.* vbi dicit quod quando tractatur de priuilegio vel commodo, veniunt filij naturales ex quadam humanitate & benignitate.

Contrarium tamen tenet Bald. *in l. cum antiquioribus, Cod. de iure lib. 4. col.* idem Bald. *in l. cum legitima, ff. de statu homin.* idem Bald. *in l. generaliter, §. cum autem, Cod. de instit. & substit.* idem Bald. *in cap. per tuas de maior. & obed. idem Bald. in cap. innotuit de elect. fin. col. Platea in l. si senator. Cod. de dign. lib. 10. Florian in l. qui testam. ff. de probat. pro qua sententia & conclusione est hodie quædam notabilis l. Part. l. 3. tit. 15. 4. part. & l. 2. tit. 13. 4. part.*

Sed pro concordia dico quod aut filius naturalis est natus ex concubina certa & retenta in domo, & tunc est nobilis, & gaudet honore & nobilitate patris, & ita procedat prima opinio pro qua est hodie *l. 1. tit. 11. 7. part.* & licet hodie non sit natus ex concubina retenta in domo, sufficit quod concurrant requisita *in l. 11. sequenti:* si verò non sit natus ex tali concubina certa, non sit nobilis & non gaudeat honore & nobilitate patris, & ita procedat secunda opinio, & leges Partitæ, primo loco allegatæ & hoc intellige, modò talis filius naturalis tantummodò, incestuosus, nefarius, vel natus ex damnabili coitu.

Nonò infero quod sicut filius, vel descendens potest transmittere hæreditatem iure sanguinis ad descendentes posteros legitimos, & naturales, vt *in l. vna, Cod. de his qui ante aper. tabul.* ita etiam poterit transmittere ad filios vel descendentes naturales tantum, in casu quo possunt succedere: & eodem modo talis filius vel descendens naturalis qui est hæres patri vel matri, ex testamento vel ab intestato poterit hæreditatem

reditatem transmittit in descendentes eius, quia prædicta lex vna & eius priuilegium fundat se in ratione sanguinis, & in expresso ex isto fundamento istam sententiam & conclusionem tenet Ioan. de Imol. in l. ventre præterito, ff. de acquirend. hered. l. 1. colum. Arer. ibi l. 5. colum. Salic. in l. apud hostes. Cod. de suis & legit. hered. fin. col. penult. quæst. & istam opinionem ego teneo, licet contrarium teneat expressè Angel. & Corn. in l. vna. Cod. de his qui ante apert. tabul. Aduertendum tamen quòd omnia, quæ suprà dicta sunt, habent locum & procedunt in filiis naturalibus vel spuriiis non legitimatis: si verò sint legitimi dubium est, an succedant in bonis parentum, & eorum nobilitatibus, prærogatiuis, dignitatibus, & officiis, pro cuius perfecta & necessaria declaratione dico, quòd principaliter duobus modis potest in iure nostro fieri legitimatio: vno modo per rescriptum principis: alio modo per subsequens matrimonium. Per rescriptum principis fit, quando princeps non recognoscens superiorem, concedit legitimationem filio naturali, vel spurio: & restituit cum primis natalibus, quibus omnes homines liberi & legitimi nascebantur, textus est in Authent. quib. mod. natur. eff. legit. §. si quis vero non habens, & sit igitur licentia, & quasi per totum, collat. 6. & ibi communiter Doctores textus in Authent. quib. mod. natur. eff. sui. §. si quis ergo filios & quasi per totum collat. 7. & ibi etiam doct. textus in Authent. præterea & in Authent. item sine, Cod. de natur. liber. textus in c. per venerabilem, qui fil. sint legitimi. De ista materia legitimationis, vide latè per Tellum in l. 12. Tauri. Molinam libro 3. de Hispanor. primogeniis, cap. tertio per totum. Rojas latissimè de success. ab intestato, cap. 23. & cap. 15. Gutierrez in §. sui instit. de hered. qualitate, & differentia n. 187. cum seqq. per Matiençum in l. 10. tit. 8. lib. 5. & nouissimè per Azeuedum in d. l. 10.

55 Secundo modo fit legitimatio per contractum matrimonij. Nam si quis habet filios naturales ex concubina, & postea contrahit matrimonium cum ea, statim tales filij ipso iure legitimantur, tanquam si à principio essent legitimè nati: textus est famosus & capitalis in cap. tanta qui filij sint legitimi, cuius verba sunt, tanta est vis matrimonij, vt qui antea sunt geniti, per contractum matrimonij legitimi habeantur textus in c. primo eodem tit. textus in l. cum quis Codice de natur. lib. textus in l. nuper eod. tit. textus in §. fin. Instit. de nupt. textus in quibus. Instit. de hered. qua ab intestat. defert. textus in Authent. quibus modis natur. eff. sui, §. si quis igitur dotalia, collat. 7. textus in l. 1. in fin. tit. 13. 4. part.

56 Quod tamen intellige quando tempore quo suscipit prædictos filios naturales poterat legitimè contrahere matrimonium cum concubina, vt quia erant soluti: secus verò si aliquis eorum tunc erat vxoratus, vel coitus esset incestuosus: licet postea contrahant cum dispensatione vel ex qualibet alia causa, non poterant de iure contrahere matrimonium: quia tunc licet postea cesset illud impedimentum & contrahant, non legitimantur filij, textus est in dicto cap. tanta, versic. primo, qui filij sint legitimi, textus in dicta l. cum quis Cod. de natur. liber. in princ. ibi, cuius matrimonium non est legibus interdictum, textus in dicta l. nuper. eod. tit. ibi, eam tamen cum qua poterat habere connubium: textus in d. §. fin. Instit. de nupt. ibi, cuius matrimonium minimè legibus interdictum fuerat textus in dicto §. quibus, ibi eam tamen cum qua poterat habere coniugium, textus in d. Auth. quib. mod. natur. eff. sui §. si quis igitur dotalia, collat. 7. ibi cui omninò licet copulari, textus in l. 2. in fin. tit. 15. par. 5. & in expresso istam sententiam & concl. tenet Ioan. Anch. in dict. cap. tanta, prima col. & ibi Cardinalis fin. quæst. Abbas pen. col. n. 14. Anton. 3. col. n. 15. Anch. 2. col. n. 8. Ioan. Faber. in §. fin. Instit. de nuptiis 2. col. n. 2. & ibi Platea, Christophor. & commun. Doct.

Ant. Gomez ad Leg. Tauri,

Nunc verò extende superiorem conclus. quæ habet 57 quod per contractum matrimonij legitimantur filij, vt procedat etiam si patet contrahat cum concubina in articulo mortis & in extremis, taliter quod euadere non possit, nec subsit aliqua spes prolis recipiendæ. Eiusdem sententiæ fuit Castillus in l. 21. Tauri n. 25. Cifuentes n. 13. Tiraquellus in l. si unquam verbo, susceperit liberos, num. 73. Cod. de renocandis donationibus. Dueñas in regula 350. limitatione 1. Molina de primogeniis libro secundo capite 5. num. 25. & 26. Matiençus in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 3. num. 4. Couarru. in epitome de sponsal. 2. parte, cap. 8. §. 2. num. 10. Primo quia proles vel susceptio liberorum non est de substantia matrimonij quando illud deficit ex defectio- ne accidentali, textus est in cap. commissum de sponsalibus, vbi ille qui proposuit religionem intrare, potest contrahere eo animo, vt statim ingrediatur religionem, & tamen valet matrimonium, & ad hoc notat ibi Abb. & communiter scribentes. Secundo facit textus in cap. nuptiarum 27. quæst. 1. in princ. iuncta Gloss. in verbo, in quibusdam, vbi habetur quòd senex in maxima senectute constitutus potest contrahere matrimonium, licet non sit aliqua spes suscipiendæ prolis, & tenet matrimonium inhumanitatis solatium, textus in l. final. Cod. de nuptiis, vbi disponitur quòd senex qui habet sexaginta annos potest contrahere matrimonium: sed aduertendum quòd hoc debet intelligi quando impedimentum suscipiendæ prolis non est certum: secus verò si sit certum & perpetuum, vt quia sit constitutus in postrema & decrepita ætate & senectute taliter quòd impossibile sit generare, quia tunc non possunt contrahere: ita Gloss. in cap. secundo de frigidis, & ibi Vincen. Gofter. Anchar. Abb. Præpos. & communiter Doct. & facit textus & ibi Gloss. ordinaria & communiter Doctores antiqui in l. si seruat, §. si spadoni. ff. de iure dot. vbi ille qui est omninò castratus non potest contrahere, spado verò sic: & illum textum sic intelligit & declarat Socin. in l. prima ff. solut. matrim. tertio colum. in fin. idem Socinus in l. sed est quæsitum, ff. de liber. & posthum. facit etiam textus in l. nuper. versic. sufficiat. Cod. de natur. liber. ibi & spem tollenda sobolis habeant: vbi dicit quòd matrimonium debet contrahi spe procreandæ sobolis: facit etiam ipsa constitutio matrimonij, vt habetur Genes. cap. 2. quæ fuit causa procreandæ sobolis, dum dicit, Crescite & multiplicamini.

Tertiò pro hac sententia facit textus notab. in l. sed 58 est quæsitum, in princ. ff. de liber. & posthum. iuncta Gloss. 1. vbi habetur quòd senex vel spado qui generare non possunt, licitè possunt contrahere matrimonium, inspecta potiùs natura quàm accidenti, confirmatur per textum in l. prima, versic. illud, ff. de adoption. vbi spado qui ex accidenti generare non potest, benè potest adoptare: secus tamen est in castrato qui omninò coire nec generare potest: quia nec contrahit nec adoptat, vt dixi suprà proximo fundamento. Et in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Cinus in l. nuper. Cod. de natur. liber. saltem eo casu quo filij naturales erant superstites, aliàs vero non, eis non extrantibus, non teneat matrimonium, & ibi Bald. Angel. Salicet, tenet etiam Alberic. qui notab. loquitur, in l. cum quis eodem titul. quarta colum. versicul. circa tertium articulum. Angel. de Per. in l. sed est quæsitum, ff. de liber. & posthum. & ibi Aretinus, Raph. Cuman. Socin. & Iason. Ioann. de Imol. in l. si quis posthumos, in fine, eod. tit. & ibi Alex. & alij Doct. Imol. in l. Gallus, in princ. fin. colum. propè finem, versic. item notab. eod. tit. Bald. in cap. 1. §. naturales, 3. colum. num. 10. si de fuedo fuer. controuer. inter dom. & agnatum vasalli, idem Bald. in rubr. Cod. de priuil. dotis, secunda colum. post princ. Angel. in Authent. quib. mod. natur. eff. leg. in princ. num. 2. collat. 6. Angel. de Aret. in §. fin. penultim.

I colum.

col. num. 11. *Instit. de nupt.* & ibi alij DD. Ioan. Andr. notab. in dicto capitul. tanta, 1. col. in princ. qui filij sint legit. & ibi Cardin. 2. col. num. 6. Anton. de Butr. 3. col. numero 14. Anchar. 1. colum. in fin. numero 4. Collectarius, 2. colum. in fin. numero 5. Præpos. 3. col. num. 7. Abbas in cap. commissum, 1. colum. numero 3. de spons. idem Abb. in cap. 2. de coning. leprof. 1. col. numero 4. latè Ioan. Andr. in regul. sine culpa, de regul. iur. in 6. 1. & 2. col. Antonius de Rosell. in tractat. legitimatio- nis, fol. 3. versic. ulterius quero, Ludouicus de Sardis qui notab. loquitur in tract. de legitimatione, in parte & rubric. de legitimat. per verum matrimonium in 1. quest. secundo vol. & tractatu. Contrariam tamen sententiam tenet Richar. de Malv. in quadam disputatione sua, Bald. in dicta l. sed est quesitum, ff. de liber. & posthum. imò quod non legitimantur filij, gloss. ibi, in verbo, nec etas, quàm ad hoc reputat singularem, tenet etiam Imola in l. cum tale, §. Mania, de conf. & demon. saltem eo casu quo esset penitus in ultimo articulo & extremo mortis, quod nulla subest spes salutis. Sed resolu- tiuè pro concordia dico quod licèt contrahatur matrimonium in articulo mortis, taliter quod nunc nec agere nec generare possit, benè valet matrimo- nium, & filij legitimantur per iura superius adducta quia illud est vitium accidentale, & etiam quia per conualescentiam subest spes sobolis procreandæ, nec reputatur impossibilis talis conualescentia, quantum- cunque contrahens sit in articulo mortis, quia quoad nos mors est incerta, quando & illa spes potentialis debet sufficere: si verò contrahens matrimonium sit constitutus in maxima & decrepita ætate taliter quod naturaliter non subest iam spes generandi, non vale- ret matrimonium, nec legitimantur filij: de hoc ta- men dubito, ideo cogitata: nam vi, quòd legitimen- tur quia subest prolis iam susceptæ, & potest dici de nouo suscepta propter nouam qualitatem: & hoc sentit Ioan. Andr. in dict. cap. tanta. & colum. & ibi Carauit 12. col. num. 6. Anton. 3. col. num. 34. Anchar. 2. col. in princ.

58 Limita tamen & intellige superiorem conclusionem quæ habet quod per subsequens matrimonium legiti- mantur filij: vt procedat, præterquam si fiat in frau- dem substituti, vel fideicommissarij, qui ex aliqua dis- positione est vocatus in defectum legitimæ prolis, & de illa fraude possit apparere vel constare, verè vel præsumptiuæ, ita singul. Angel. de Per. in dicta l. sed est quesitum, ff. de liber. & posthum. & ibi Socinus 2. colum. Alex. vbi reputat hoc esse notabile in l. si quis posthu- mus, 1. colum. Vide Molinam idem tenentem, alios plures allegantem de primogeniis lib. 2. cap. 5. nume- ro 25. & 26. Tiraquellum in dicta l. si vnquam verbo, suscepit, numero 74. Codic. de renouandis donationi- bus. Et adde quod dicitur constare verè quando ex- pressè ita pater vel mater dixisset & declarasset coram testibus se contrahere matrimonium propter odium & inimicitiam substituti vel fideicommissarij, vt excludatur à successione, quia tunc licèt matrimo- nium teneat, non tamen excluditur substitutus: ita expressè tenet Alexand. in dicta l. si quis posthumus, 2. colum. in med. versic. posset tamen, ff. de liber. & posth. & confirmatur ex singul. sententia Abbatis antiqui in c. presentia, de probat. vbi dicit quod licet monaste- rium in quo grauatus intrauit excludat substitutum, in d. c. in presentia, & in Auth. nisi rogati, C. ad Treb. ta- men debet intelligi præterquam si ingressus fiat in fraudem, quia tunc non excluditur: & quod de tali fraude potest verè constare, si ante grauatus ipse com- minatus fuit substitutum argumento text. in c. sedes, de rescriptis, & in c. in nostra de sepul. & in c. officij, & in c. requisiti, & in c. final. de testam. & textus notab. in pro- positio, in cap. 2. de renunc. lib. 6. & istam sententiam &

conclusionem tenet Ioan. Andr. in dicto c. in presentia, fin. col. in fin. & ibi notabiliter Abbas Panorm. 16. col. num. 45. & ibi moderni præcipuè Felin. 15. colum. nu- mero 34. in cuius confirmationem allegat Dominus Ab- bas textum quem dicit singul. in cap. final. 20. q. 3. vbi si quis inducitur per Episcopum vel Abbatem ad in- trandum religionem, causa bonorum non quæritur monasterio, sed remanent apud hæredes: illum tex- tum ad reputat singularem idem Abb. in cap. præterea de inoffic. de leg. 1. col. in fin. num. 5. idem Abb. in cap. cum dilectus, fin. col. quod metus causa.

Item dicitur constare præsumptiuè eo ipso quod 59 contraxit in mortis articulo, vel maxima & decrepita senectute, & sic eo tempore quod non esset spes sobo- lis procreandæ: quia tunc alio non probato præsu- mitur contraxisse in fraudem: ita singularem tenet Ang. de Per. in dicta l. sed est quesitum, ff. de lib. & posth. argumento textus in d. l. nuper, C. de natur. liber. quem corruptè allegat idem tenet Ang. in d. l. nuper, num. 3. & confirmatur ista decisio Angel. ex doctrina singul. Bald. in c. in presentia, de probat. 6. col. num. 34. vbi dicit quòd si quis ingreditur religionem in articulo mortis & profitetur, non excludit substitutum: qui videtur fecisse in fraudem substituti: argumento textus notab. in l. filia mea, ff. solut. matrim.

Sed ista decisio & conclusio Angel. apertè est falsa, quia aliàs sequeretur quod nullo casu legitimarentur filij per contractum matrimonij in articulo mortis: cuius contrarium tenet communis opinio vt supra conclusum est. Et ita in specie reprobatur Alexand. in dicta l. si quis posthumus, 2. colum. de lib. & posthum. & ibi Iason penult. colum. numero 10. similiter etiam est falsa illa sententia & conclusio Bald. in dict. cap. in presentia, vt patet ex superioribus, & in specie eam re- probat ibi Felin. 15. colum. num. 34. Item etiam dicitur constat præsumptiuè de fraude, quando quis contra- heret matrimonium in articulo mortis cum tali mu- liere cum qua honestè non potuit contrahere, attenta qualitate personarum & loci: putà si contraheret cum ancilla, vel famula, vel vili persona: quia tunc non ex- cluderetur substitutus: argumento textus in l. cum ita legatum sit, ff. de condition. & demonstration. & in l. nepos, Proculo ff. de verborum significat. textus in l. si rogatus, §. matrimony, ff. de manut. vind. textus in l. non tantum, §. sic emancipatus, ff. de contra tabul. facit etiam textus in Auth. quibus modis natural. effic. legit. §. si legitur li- centia, collat. 6. vbi habetur quòd licèt eo casu quo potest fieri legitimatio per contractum matrimonij, non possit fieri per rescriptum principis: nec alio modò: tamen debet intelligi, si honestè potest con- trahi & sine dedecore & ignominia secus verò aliàs, quia tunc non tenetur quis contrahere: & ad hoc notat ibi Glossa ordinaria Angel. & communiter Do- ctiores & ad hoc illum textum dicit singul. & vnicum Bald. in cap. illud, 1. colum. num. 3. de presump. notat etiam & commendat idem Bald. in §. per tuas, de maior. & obed. num. 5. notat etiam & commendat Platea in §. final. Instit. de nupt. fin. col. tenet etiam & reputat sin- gul. Iason in l. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de liber. & posthum. 21. col. num. 90. & illum textum iuncta Glos- sa reputat singul. Anton. de Rosell. in tract. in legitim. fol. 96. vers. modò viso de caus. num. 2. ita refert Socin. in dict. l. sed est quasi, ff. de liber. & posth. 2. col. dicens ita vidisse consultum per aliquos solemnes Doctores: sed in veritate ista opinio & confidero est falsa quia: tex- tus in dict. cap. tanta, cum simil. dicit quod indistinctè filij legitimantur per subsequens matrimonium, si tempore procreationis filiorum poterat esse inter pa- rentes matrimonium. Sed constat quòd matrimo- nium tenet etiam cum ancilla, vel famula, vel vili persona, vt in Authentic. vt liberi de cater. collat. 6. &

in *Auth. de trient. & semi. §. quod autem, collat. 3.* & ita expresse tenet Socinum *ubi supra.* Et ante eum expresse voluit Hostiens. *in summa, qui filij sint legit. §. fin.*

Secundò principaliter limita, præterquam si talis infirmus existens in articulo mortis vel senex in decrepita ætate constitutus amiserit sensum taliter quod deficeret sibi consensus ad contrahendum: quia tunc nec matrimonium tenet, nec filij legitimantur, argumento textus *in cap. tua, de spons. & in terminis, ita tenet Anton. de Rosel. in tract. legit. Socin. in dict. l. sed est quesitum, ff. de lib. & posthum. 1. colum. in fin.*

Item quæro in materia nostra, si ille qui habet filios naturales ex concubina contrahit matrimonium cum legitima vxore, & ea mortua contrahat cum concubina, an prædicti filij legitimantur? & videtur quod non. Primò quia ista legitimatio quæ fit per subsequens matrimonium inducitur à iure per modum & viam fictionis, quia fingit ius matrimonium antea esse contractum, ita probat textus *in dicto cap. tanta, & ibi expresse tenet Innoc. & Abb. & communis opinio.* Sed fictio requirit duo extrema habilia, scilicet tempus à quo incipit, & tempus ad quod extenditur, textus *in l. bonorum, ff. rem rat. hab. textus in l. quoties, versicul. & ideo, ff. de nouat. textus in l. cum heredes, §. 1. ff. de acquir. possess. textus in l. eius qui apud hostes, ff. de testament. textus in l. donationes quas parentes, iuncta Glossa ordinaria & communi opinio Cod. de donat. inter vir. & vxor. textus in l. Gallus, §. scieus, ff. de liber. & posthum. & tenet magistraliter Bart. in l. si is qui pro emptore, 3. col. & 3. oppos. ff. de vsucap. & ibi communiter Doctores: sed in nostro casu & quæst. licet reperiatur habitas in tempore à quo incipit fictio, hoc est in tempore quo contrahitur matrimonium, tamen deficit habitas in tempore ad quod fit extensio, cum medium tempus sit inhabile propter matrimonium contractum cum legitima vxore, quod quidem medium videtur impedire transitum fictionis ad extremum ad quod confirmatur: quia medium inhabile impedit extrema coniungi in acquisitione iuris vel effectus, text. est *in l. seruitutes, la 4. §. final. ff. de seruit. titul. general. textus in l. qui sella, §. final. ff. de seruit. rust. prad. textus in l. 3. prad. eodem titul. textus in l. heredes palam, §. final. ff. de testam. textus in l. hac consultissima, C. de testament. textus in l. 1. ff. de verbor. obligation. textus in l. continuus, eodem tit. & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Ludouicus de Sardis *in tractat. de legitimatione, in parte & rub. de legitimatione per verum matrimonium, 2. quest.* Sed his non obstantibus contrarium est tenendum, imò quod prædicti filij legitimantur, & matrimonium retrahitur.**

Primò, quia textus *in d. l. tanta, & iura similia non requirunt aliquam habilitatem in medio tempore, sed tantum in suis extremis.*

Secundò pro hac sententia & cõclusionem facit bonus textus *in Auth. quib. mod. natur. eff. legit. §. si verò solummodo, in fin. collat. 6. ibi primitus natus, collat. 6. vbi dicit quod filij naturales, modò nascantur ante natiuitatem legitimorum, modò post, semper legitimantur per subsequens matrimonium: ergo patet quod postquam quis habuit filios naturales: duxit vxorem ex qua procreauit legitimos, & ea mortua contraxit cum concubina: & ad hoc illum textum notat & commendat Angel. *in §. si quis verò non habens eod. Auth. & illum textum ad hoc reputat singularem Angel. in l. nuper, in fine, C. de natur. liber. idem etiam probat textus in l. diui Constantini, Cod. de natur. liber. textus in Authent. de incest. nupt. §. dubitatum, collat. 2. & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Ioann. Andr. *in d. cap. tanta, 1. col. post princ. & ibi Anton. 3. col. num. 15. Card. 2. col. num. 5. Abb. Panorm. 2. col. in 2. notab. Ancharr. 3. colum. num. 12. Præpos. col. 14. Ioan. Andr. me- Ant. Gomez ad Leg. Tauri.***

lius quàm alibi, *in regul. sine culpa, de regul. iur. in 6. vbi plenè disputat. 3. & 4. colum. Ancharr. in cap. licet de voto, final. colum. & quæst. Bartol. in l. bonorum, ff. rem rat. hab. 2. col. in fin. Alber. in l. cum quis, C. de nat. lib. 3. col. versic. circa secundum articulum, & ibi Ioan. Faber *in suo breuiario, Bald. in l. pen. §. vxor. in fin. ff. sol. matrim. Angel. & Imol. in l. cum decem mihi, §. fin. ff. de solut. Angel. in §. fin. Inst. de nupt. fin. col. & ibi Platea 2. col. post princ. Paul. Alex. & moderni in l. Pomponius, §. quasitum, ff. de acquir. possess. tenet etiam notab. & melius quàm alibi Anton. de Rosellis *in tractat. legitimationis, fol. 3. versic. quæro vterius 1. volum.***

Item quæro si quis habet filium naturalem, & ex eo nepotem legitimum & naturalem qui non potest succedere auo ab intestato, nec habet iura legitimi quod ad ipsum auum, *vt in l. final. Cod. de natur. liber. & postea mortuo filio naturali qui erat in medio, contrahat matrimonium cum concubina, ex qua suscepit prædictum filium naturalem, an legitimetur nepos quoad ipsum auum? & certè est subtilis & notabilis quæstio, & videtur dicendum quod non.* Vide de hac quæstione latissimè Couarruias *de sponsal. 2. part. c. 8. §. 2. num. 18. Dueñas regula 350. lim. 2. Matiençum in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 3. num. 5.*

Primò quia legitimatio debet priùs facere fundamentum in ipso filio, vt ex eo faciat transitum ad nepotes & alios descendentes: quia principaliter de eius persona & fauore tractatur, non de nepotibus vel aliis, argumento textus *in dicto cap. tanta cum similibus.* Sed ille filius reperitur mortuus: ergo nepotes vel vteriores descendentes non possunt legitimari.

Secundo in confirmationem eius facit textus *in l. quæ libertinus, §. posthumus, ff. de oper. liber. vbi dicit textus quod si libertus promisit domino suo aliquas operas causa libertatis, non tenetur eas præstare si postea suscipiat duos pluresve filios, sed statim ab illa obligatione & promissione liberatur: vt dicit textus in principio illius legis: tamen si talis libertus decessit relicto posthumo in ventre vxoris qui natus est post mortem liberti patris eius, non liberatur hæres ab obligatione operarum: quia liberatio debet incipere & fundari in persona liberti.*

Tertiò, quia inhabilitas medij per quod fit transitus de vna persona ad aliam, impedit iuris effectum & acquisitionem: textus est *in l. 1. §. certum, ff. de acquir. possess. & confirmatur, quia medium inhabile impedit extrema coniungi textus est *in l. qui sella, §. fin. de seruit. rust. prad. textus in l. tria prad. eod. tit. cum simil. & in expresso ex prædicto fundamento istam sententiam & conclusionem tenet Paul. de Castr. *in dicta l. §. certum, ff. de acquir. poss. & ante ipsum tenet Guillier. de Cuman in l. Benignus, ff. de legibus, & ibi tenet Alber. & Bald. tenet etiam Paul. *in l. scire leges eod. tit. Alex. notab. in l. Gallus, §. scieus, pen. col. n. 9. ff. de liber. & posthum. Anton. in cap. per venerabilem, qui filij sint legit. 13. col. in fin. versic. requiritur tertio, Iason notab. in l. si is qui pro emptore, ff. de vsucap. 31. col. num. 138. Platea in §. fin. Institut. de nupt. 2. colum. in medio Anton. de Ros. *in tract. legit. 3. fol. num. 31. Lud. de Sardis in tractat. de legitimatione in parte & rub. de legitimatione per verum matrimonium in 5. q. princip. Sed his non obstantibus ego teneo contrarium, imò quod legitimetur nepos quoad ipsum auum.*****

Primò, quia considero quod legitimatio & virtus eius procedit fauore filiorum naturalium, sed principali fauore ipsius matrimonij, ita probat textus *in dicto cap. tanta, in princip. ibi dum dicit tanta vis est matrimonij, & cat. Et per eum ita tenet & declarat ibi Abb. Panorm. col. in 1. not. & Anch. 2. col. in princ. Præp. 18. col. n. 22. & est de mente omnium DD. ibi Ant. de Rosel. *in tract. legit. fol. 4. vers. venio ad examinandum.**

in princip. vnde si reperiantur filij superuenientes ipso iure legitimantur, & similiter nepos & omnes alij descendentes: si verò filij non reperiantur, tunc legitimabitur nepos & alij descendentes: quia cum ipsa legitimatio dependeat ab ipso matrimonio, virtute & potentia eius omnes personas respicit & comprehendit, & vna persona deficiente, legitimatio operabitur effectum suum in aliis.

Secundò pro ista sententia & conclusione facit, qui de adoptione vel arrogatione ad legitimationem valet argumentum Gloss. quæ est notab. & ordinaria in l. prima, §. final. in princ. ad municipales, quem ad hoc notat. & commendat. Iason. in Rubr. ff. de liber. & posthum. secunda colum. num. 7. simil. gloss. est in l. cum in adoptionis, versic. & ideo sancimus. Cod. de adopt. quam ad hoc notat. & commen. Bald. in eadem l. 2. col. n. 6. pro quibus facit textus in l. iubemus, in fin. C. de natur. liber. quem ad hoc notat Bald. in l. 1. Cod. de iure aureor. annulor. 2. col. prope fin. & isto argum. utitur Bald. & Doct. in l. si parens Cod. de suis & legit. hered. Imò plus iuris debet esse in legitimatione, quam in adoptione vel arrogatione, quia filius legitimatus habet naturalia primordia quæ non habet adoptatus vel arrogatus, secundum Bald. in d. l. si te parens. C. de suis & legit. hered. favorabilior est legitimatio quam adoptio vel arrogatio secundum eundem Bald. in lege, nec absens, in fin. ff. de adopt. sed bene potest quis adoptare, vel arrogare aliquem in nepotem, dato quòd numquam habuerit filium, vel si habuit mortuus est textus in l. adoptare, ff. de adopt. textus in l. adoptiones non solum eod. tit. textus in §. licet. Instit. eod. tit. ergo in casu nostro per contractum matrimonij legitimetur nepos licet filius iam sit mortuus.

Tertiò, pro hac sententia & conclusione considero nouiter textum in d. cap. tanta, ibi dum dicit, ut qui antea sunt geniti, post contractum matrimonium legitimi habeantur: vbi probatur quòd beneficium illius textus non restringitur solum ad filios naturales, sed extenditur etiam ad omnes alios ascendentes ex eo: ergo licet aliqui eorum reperiantur mortui tempore contracti matrimonij bene legitimantur qui sunt viui. Quartò facit textus in l. si filium, ff. de gradibus, vbi habetur quòd si quis adoptauit vel arrogauit aliquem in filium, filio legitimo iam mortuo, talis filius adoptiuus videtur frater alterius filij legitimi iam defuncti.

Quintò & singulariter facit, quia in materia fictionum ista est doctrina & regula valde notabilis, quòd sufficiunt extrema habilia circa rem vel causam de qua principaliter agitur & super qua principaliter fingitur: non verò requiruntur in his quæ in consequentia veniunt & tanguntur, argumento textus in l. prima. Cod. de captiu. & in l. penult. ff. de suis & legit. hered. & istam theoreticam & doctrinam ponit Bart. in reperit. l. si is qui pro emptore, ff. de vsucap. 7. col. vers. vel dic clarius, & 16. colum. vers. dicendum est ergo & ibi alij Doct. præcipue Iason. 25. col. num. 340. Sed in nostro casu principaliter agitur & tractatur de matrimonio & circa illud principaliter versatur fictio: ergo sufficit quòd extrema sint habilia respectu eius incidenter verò & in consequentiam agitur de limitatione filiorum, ideo respectu eorum non requiruntur extrema habilia: & pro hoc facit bene textus in lege si filium, ff. de gradibus.

Et in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Socin. licet non ita bene fundet, in l. Gallus, §. si eius secunda col. in med. ff. de liber. & posthum. Præpos. in dicto cap. tanta, 18. col. 14. quest. n. 24. Alciatus in tractatu presumptionum in 1. part. 20. colum. & ibi eius additionator. Et confirmatur ex notabili sententia & Doct. Bart. l. Gallus, §. tunc de lege Velleia, fin. col. penult. quest. ff. de liber. & posthum. vbi tenet quòd bene

potest quis legitimare per rescriptum principis nepotem spurium post mortem patris sui, & ibi tenet communis opinio Doct. præcipue Iason. penultim. col. num. 15. tenet etiam Anton. de Rosel. in tract. in leg. fol. 96. vers. modo viso de caus. 2. col. n. 9.

Item quæro quòd si quis habens filium naturalem ex concubina, postea habuit filium legitimum & naturalem ex vxore legitima, qua mortua contraxit matrimonium cum concubina, & per consequens legitimatur talis filius naturalis, cum medium matrimonium non obstat vt supra dictum est, an talis filius legitimatus succedat in regno vel majoratu qui de necessitate debet subuenire ad primogenitum, an verò succedat & præferatur filius legitimus & naturalis secundogenitus? & videtur quòd filius naturalis legitimatus præferatur. Primò quia matrimonium contractum cum concubina retro trahitur ad tempus quo habuit accessum ad concubinam, vt in d. c. tanta, cum similibus, & ibi communis opinio: si retro trahitur, ergo quoad omnes effectus, argumento textus in l. potior. ff. qui pot. in pign. hab. textus in l. necessariò, §. quòd si pendente ff. de peric. & conclus. rei vend. confirmatur, quia quando lex vel canon inducit aliquem actum fictum loco alterius veri, intelligitur tribuere actui ficto omnes qualitates & effectus quæ resulerent ex actu vero: ita probat textus, in l. lege Cornelia, ff. de testament. & ibi expresse notat Franc. de Aret. in 1. notabili. Confirmatur & secundò, quia si contrarium diceremus, & iste filius naturalis legitimatus non succederet, sequeretur quòd certo tempore & quoad aliqua esset naturalis, & quoad alia esset legitimus, quòd est monstrum & impossibile: argumento Gloss. ordinariæ & eorum quæ ibi notantur in c. cum inhibitis, §. 1. de clam. despons.

Secundò & principaliter facit, textus in Authent. quib. mod. nat. eff. sui, §. reliqui, col. 17. vbi dicitur, quòd filius naturalis legitimatus habet, quòd consequitur omnes illas successiones quas haberet si esset legitimus & naturalis: idem probat textus in §. adoptiones, in fin. eodem Authent. facit bonus textus in l. qui in prouincia, §. diuus, in fin. ff. de ritu nupt. & in expresso istam sentent. & conclus. tenebat Guillemus Accursius Doct. antiquus quem refert Ioan. Andr. in regula sine culpa. de reg. iur. in 6. 10. col. in fin. versic. ad solutionem tenet etiam & firmat Collectarius in dicto c. tanta, qui filij sint legitimi, prima col. n. 3. tenet etiam expresse Bartol. si est eius lectura, in Authent. quib. mod. natur. eff. sui §. tribus fin. quest. Felin. in c. prudentiam de offic. deleg. tertia col. n. 9.

Sed his non obstantibus ego teneo contrarium imò quòd præferatur filius legitimus & naturalis natus ex legitima vxore. Hanc sententiam sequitur etiam, Molina de primogeniis lib. 3. c. 1. n. 7. vbi communem & tenendam in iudicando & consulendo testatur Gutierrez in §. sui. n. 192. cum seqq. de hered. qualitate & differentia. Cifuentes in l. 40. Tauri quest. prima. Castillus in l. 12. verbo, siguiente. Gregorius in l. 1. Glossa magna post medium titul. 13. p. 4. Duénas reg. 350. limit. 14. Sinus in Speculo testam. gloss. 15. principij, n. 26. cum pluribus aliis, quos refert & sequitur Matiençus in l. 10. gloss. 3. num. 7. qui fundamentis Couarruix in quarto 2. part. cap. 8. n. 28. & Manchacæ contrarium tenentium latè satisfacit. Primo quia in filiis & descendibus ius successionis competens in bonis parentum, est considerabile etiam in vita eorum, & est quedam spes probabilis tam de iure naturali quàm positiuo, textus est in l. scripto ff. vnde liber. textus in l. cum ratio, ff. de bon. damnat. textus in l. suis, ff. de liberis & posthum. textus in l. prima, §. qui sunt in potestate, ff. si quis omis. cau. testament. textus in §. sui Instit. de hered. quæ ab intestato defer. & tradit Bart. & Doctores in

in l. 1. §. si impuberi, ff. de collat. bon. & in l. secunda, ff. si à parente quis, fuer. manum. & in l. final. ff. de liber. agnoscend. & in l. post emancipationem, §. illud, ff. de liber. legat. & in l. tertia. C. de iur. & fac. ignor. tradit etiam Bart. notab. & melius quam alibi in l. is potest, ff. de acquir. hered. secunda colum. in fine, & facit autoritas Pauli ad Galatas, cap. 4. si filius ergo haeres, & facit quod habetur Levitici, cap. 25. ergo in nostro casu & quaest. illud ius successionis statim fuit quaesitum ipsi filio legitimo & naturali, quod sine eius factio vel culpa ab eo auferri non potest: vt in regula id quod nostrum ff. de reg. iur.

Secundò principaliter facit, quia legitimatio est quaedam natalium restitutio: in Authent. quib. mod. natur. eff. leg. §. liceat igitur, collat. 6. ibi filios restituere natura, sed restitutio nunquam trahitur retro in praedictum alterius, & iuris sibi quaesiti: vt probat, textus notab. in l. 2. & in l. 4. ff. de natur. restit. textus in l. & sine, §. sed quod Papinia, ff. minor. textus cum ibi notatis in l. final. Cod. de repud. hered. & tenet Glossa notab. ordinaria, in l. Gallus, §. & quid si tantum, in verbo emancipatus, in fine, ff. de liber. & posthum. & ibi Bartol. quarta colum. num. 2. Bald. Paul. Imol. & communiter Doctores & in expresso, quod legitimatio non trahitur retro in praedictum alterius, probat textus notab. in dicta Authent. quib. mod. natur. eff. leg. §. liceat igitur, collat. 6. ibi, & suos de cetero sub potestate habere, textus etiam in §. sit igitur licentia, eodem Authent. ibi, & hoc factio exinde filios frui tali solatio: & notat & commendat Angel. in §. si quis vero non habens, eodem Authent. ergo in nostro casu & quaestione, ista legitimatio quae fit per subsequens matrimonium, non trahitur retro in praedictum filij legitimi & naturalis, & iuris sibi iam quaesiti, maximè quod ista legitimatio principaliter procedit favore & virtute matrimonij: vt supra dixi. Sed ibi concurrat illud primum matrimonium, ergo in damnum & praedictum non debet fieri legitimatio, sed primum semper praefertur in omni iure & effectu succedenti matrimonio, argumento textus qui bene in proposito facit, in l. assidus, versic. exceptis, C. qui pot. in pign. hab.

Tertiò principaliter facit, textus in cap. si pro te de rescript. lib. 6. vbi si alicui prius sub conditione mandatur prouideri de praebenda vel beneficio vacaturo, & alteri secundò purè, qui secundus pendente conditione primi receptus fuit, ille praefertur licet postea verificetur conditio & primus etiam receptus fuit.

Quartò notabiliter facit, textus in cap. quamuis, eod. tit. de rescript. lib. 6. vbi si Papa concessit alicui gratiam, per quam mandabatur sibi prouideri in certa ecclesia de beneficio vacaturo, & talis gratia fuerit reuocata & alteri concessa, licet postea primus fuerit ad gratiam restitutus, non praefertur secundo, cuius erat quaesitum: quia eius restitutio debet intelligi sine praedictum tertij: facit etiam, textus in cap. si apostolica, de praben. lib. 6.

Quintò facit textus in l. quoties, C. de rei ven. vbi habetur, quod semper ille est potior in aliquo iure, in quo concurrat traditio & qualitas praedictionis: ergo in proposito nostro praefertur filius legitimus, quia in eo prius concurrerat qualitas legitimitatis, & per consequens ius successionis.

65 Sextò & finaliter pro hac sententia, & conclusione facit: quia in decisionibus causarum potest allegari aequitas & ratio naturalis tanquam, lex scripta: textus est valdè, notat in l. scire oportet, §. sufficiat, ff. de execut. ibi, cuius fidem sufficit firmare ex ipsa naturali iustitia, quem ad hoc notat & commendat ibi Iacob. Cynus, Bald. & alij Doctores antiqui, illum etià textum ad hoc notat. Bald. in l. cum antiquioribus, penult. col. Cod. de iur. deliber. textus in l. cum ratio, ff. de bonis damnat. cum Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

ius verba sunt, cum ratio naturalis quasi lex quaedam, &c. & ibi notat Alber. & alij Doctor. Item facit, quia ratio nihil aliud est secundum Philosophos quàm adaequatio veritatis ad intellectum. Item etiam facit secundum Aristot. quòd quaerere legem vbi est ratio naturalis, est infirmitas intellectus. Sed in nostro casu & quaest. mulier nobilis vel quaelibet alia vxor legitima reperiretur grauius decepta, si filius eius legitimus non succederet, cum aliàs non contraheret, si alter naturalis legitimatus deberet succedere in maioratu, & praefertur filio legitimo: ergo talis filius legitimus & naturalis succedat & praefertur filio naturali legitimo: & in expresso istam sententiam & conclusionem scilicet quod praefertur filius legitimus, tenet, Ioan. Andr. in cap. tanta. qui filij sint legit. 1. colum. post princ. & ibi Ant. pen. colum. Card. 2. colum. num. 5. Anchi. pen. col. n. 12. Prap. in c. per venerabilem, §. quòd autem eod. titul. vbi plenè loquitur, 17. col. num. 32. Ioan. Andr. latius & notabilius quam alibi in regula, sine culpa, de reg. iur. in 6. §. colum. versicul. secunda etiam principalis quaestio. Dominicus in cap. si pro te. 2. colum. num. 7. de rescriptis, lib. 6. & ibi Anchar. in fine. Iacob. de Bellovisio, in Authent. quib. mod. natur. eff. sui. §. tribus, 1. col. versicul. quaritur. Iacob. Butr. in l. quoties. Cod. de rei vend. 1. colum. post princ. & ibi Bald. 2. colum. num. 6. Salic. 3. colum. num. 11. Paul. 2. col. num. 4. Ias. 9. colum. n. 46. tenet etiam Raimner. Angel. & Ioan. de Imol. in l. cum decem mihi, §. fin. ff. de solut. Alb. in l. cum quis, pen. col. Cod. de natur. liber. idem Alb. in l. fin. 1. colum. Cod. ad Maced. idem Alber. in 1. constit. ff. vers. §. discipuli ff. col. pen. quaest. tenet etiam Angel. in l. Gallus, & quid si tantum fin. col. ff. de liber. & posthum. & ibi Paul. pen. colum. Alexand. pen. colum. Iason. 18. colum. num. 77. Platea in §. fin. Instit. de nupt. 2. colum. post princ. tenet etiam latè & notab. Anton. de Rosel. in tract. leg. fol. 90. versic. testat. Mart. de Laude, in tract. de primogenitura, 2. fol. 32. & 33. quaest. Ioan. le Cirier. in tract. de primogenitura, 14. quaest. in princ. Summa Syluestrina in verb. filij, n. 15. Cifuentes, in l. 40. infra his ll. Tauri. 1. quaest.

Quibus praesuppositis dico quòd talis filius legitimus vel per contractum matrimonij, vel per rescriptum principis, habetur in omnibus & per omnia pro legitimo, & succedit parentibus ab intestato vel ex testamento ex quouis alio titulo: imò quòd magis est, habet iura suavitatis & omnes eius effectus sicut verè legitimus: illud est singulare & vnicum dictum Bald. in l. eam quam. C. de fideiuss. 1. col. in fine, quod dictum dicit vnicum & non alibi Iason. in l. qui se patris. Cod. vnde liber. 4. col. n. 12. idem Ias. in l. 2. ff. de vulgar. §. col. in princ. n. 20. pro qua sententia & conclusione facit tota rubrica, in rubro & nigro, in Authent. quibus mod. natur. eff. sui. collat. 7. & in specie textus in §. & quoniam variè, eodem titul. ibi, nihil dissimilis legitimis, textus in §. reliqui, eod. titul. ibi, damus habere etiam successionem illam quam habent hi qui ab initio legitimi sunt, & in §. si quis ergo, versic. sit igitur licentia, eod. titul. quae iura ad hoc considerat Corner. in l. 3. Cod. de iure deliber. 21. col. n. 17. textus in Authent. quibus mod. natur. eff. leg. §. sit igitur licentia, ibi, vt sub potestate eius consistent, nihil à legitimis filiis differentes, textus in §. liceat, eiusdem tit. ibi, & suos de cetero & sub potestate habere, textus in l. cum quis in fine. Cod. de natur. liber. ibi, & omnes filios suos in potestate suis existere genitoribus, textus notab. & expressus in §. quibus, instit. de hered. qua ab intestat. defer. ibi, heredum suorum iura nanciscuntur, quem ad hoc considerauit Ias. in rubr. de liber. & posth. 3. col. n. 10. Eandem sententiã tenet Ripa. in l. si vnquam in Rubr. n. 86. Cod. de reuoc. donat. Tiraquel. hoc latè probans in dict. leg. si vnquam, verbo, suscepit liberos n. 63. Cassanens in consuetud. Burgundia. Rubric. 7. §. 1. fol. 228. colum. 4. num. 7. Duënas Reg. 350. ampliatione 1. Matiençus in leg. 10.

leg. 10. titulo 8. lib. quinto, gloss. 3. num. 2. & in Rub. l. 1. tit. 1. lib. quinto Recop. gloss. 1. num. 123. Ex quo infero, quod tali filio legitimo debetur legitima: item quod si sit præteritus habet ius dicendi nullum de iure civili, & bonorum possessio contra tabul. de iure prætorio: & si sit exhæredatus habet querelam: & denique habebit omnia illa remedia contra testamentum patris quæ habet filius legitimus & naturalis: ut est, textus & clarus & expressus in *Authent. de incestis nupt. §. dubitatum, in fin. column. 2.* & hoc nedum quando erat iam legitimatus tempore testamenti, sed etiam si legitimetur postea, nam rumpitur ipso iure testamentum, tanquam agnatione vel natiuitate sui hæredis: de quo articulo plenè & notat ab per moder. præcipuè Iaf. vbi melius quam alibi in rub. de lib. & posthum. 2. & tertia col.

67 Aduertendum tamen quod hoc clarè procedit non extantibus aliis filiis legitimis & naturalibus, sed eis extantibus est dubium, an cum eis succedant legitimati in quo articulo breuiter dico, quod si sunt legitimati per subsequens matrimonium tunc bene succedunt cum eis, quia inter eos nulla est differentia: Id etiam defendit Azeuedus in libro 10. tit. 8. lib. 5. Recop. n. 24. si verò sunt legitimati per rescriptum principis, tunc dico, quod si in rescripto continetur, quod sint legitimati, etiam extantibus legitimis & in eorum præiudicium, quod princeps facere potest, cum possit per legem vel rescriptum diminuere legitimam, succedunt cum eis: Idem tenet Tellus in lege 12. Tauri, num. 13. & 14. Matiençus alios referens in lege 10. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 2. num. 2. & vide Costam latè de hac quæst. agentem in §. & quid si tantum, prima part. num. 133. aliàs verò si hoc non dictum est, non possunt succedere cum eis, nec talis legitimatio eis aliquod præiudicium facit, quia præsumitur quod si princeps sciret non legitimeret, ita expressè tenet Iacob. de Bellovisu. in *Authent. quib. mod. natur. eff. sui, in princ. secunda col. vers. queritur, & Salic. notat in Authent. item sine. Cod. de natur. liber. in princ. licet corruptè allegetur, item si quis, & hoc apertè voluit Hostiens. in c. tanta 2. col. in princ. qui fil. sint legit. tenet etiam notab. Ant. in c. per venerabilem, eodem. tit. 13. column. in medio. num. 15. & ibi Abbas. 6. col. num. 27. tenet etiam Paul. in l. Gallus, §. & quid si tantum de lib. & posthum. pen. col. num. 16. & ibi Aretinus, 13. col. num. 26. & ibi Iaf. 19. col. num. 79. vbi dicit hanc commun. opinionem. Paul. in l. ex facto, in fine de vulg. Iacob. Aluarotus in cap. 1. §. naturales, si de feudo fuerit controuersia inter donat. & agn. 2. col. n. 4. Anton. de Rosel. in tract. legit. fol. 94. versic. modo videamus, 2. column. num. 3. Verum tamen est quod aliqui Doctores summæ autoritatis tenent contrarium, imò quod non possit princeps de plenitudine potestatis legitimare ut succedat cum legitimis: quia videtur contra ius diuinum, quo cauetur, non enim erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ, ut habetur, *Genesis capite 21. & transumptiuè in cap. dicat aliquis, 32. q. 4. & in epistola Pauli ad Galatas cap. 4.* si filius, ergo hæres per Deum: ex quo fundamento & ratione ita tenet Andræ. de Iser. in d. cap. primo §. naturales si de feud. fuer. controu. 2. column. num. 4. licet in eius lectura corruptè sit allegata illa rubrica. Sed ad hoc potest responderi, quod illa autoritas potest & debet intelligi, quod spurius non succedat sine legitimatione: item & secundo, quod princeps potest diminuere legitimam filiorum.*

68 Vnum tamen est quod eo casu quo talis filius legitimatus potest succedere cum legitimis non poterit cum pater meliorare in tertio & quinto per contractum vel vltimam voluntatem, imò nec poterit succedere in plus quam succedat filius legitimus, qui in minus succedit: ita probat, textus singul. & vnicus

in iure, in *Authentic. quib. mod. natur. eff. sui. §. & quoniam varie. collat. 7. ibi, ita ut non amplius habeat vno horum qui ab initio legitimi sunt, & inter omnes minus habente: & ad hoc illum textum dicit ibi singularem Angel. & illum textum dicit vnicum Bald. in capite per tuas, de maior & obed. 1. column. num. 3. & per illum textum ita etiam tenet Iafon. in l. Gallus, §. & quid si tantum de liber. & posthum. 21. column. num. 91. similis tamen textus est in l. communem, §. & quoniam. C. de natur. liber. Vide Molinaum in consuetud. Parisien. tit. de materia feudali, §. 8. gloss. 1. num. 46. Socinum in l. Gallus, §. & quid si tantum, num. 28. & ibi Iaf. num. 108. & Costam ibidem 2. parte num. 137. cum sequentibus, Matiençum in l. 7. tit. 8. lib. quinto gloss. 4. num. 2. & quæ addidi ad n. 6. in additione ibi, imò etiam si esset: &c. Sed ego teneo contrariam sententiam imò quod possit meliorari & in plus succedere, sicut verè legitimus: argumento textus in *Authent. quib. mod. natur. eff. sui. §. reliqui. collat. 7.* textus in *Authent. de incest. nupt. §. dubitatum collat. 2.* textus in *Authent. quibus mod. natur. eff. legit. §. sit igitur. collat. 6.* Nec obstat textus in *dicto. §. quoniam varie*, quia intelligitur in legitimo per oblationem Curie, quia in eo coarctaretur successio, ut patet ex sequentibus.*

Item adde quod si tempore legitimationis pater non habeat filios legitimos & naturales, & postea illos habuit, quod de iure communi tales filij legitimi indistinctè succedunt cum aliis legitimis & naturalibus postea habitis: ita probat textus notab. in l. si te parens. Cod. de suis & legit. liber. per quem ita tenet ibi Bald. & communis opinio tenet etiam Specul. in tit. de successio. ab intestat. versicul. sed ex facto numer. 31. tenet etiam Alberic. in *Authentic. licet. Cod. de natur. liber. penult. quæst. tenet etiam notab. Anton. de Burt. in capite per venerabilem, qui fin. sint legit. 15. column. num. 18. & ibi Abbas. 7. column. numer. 30. istam etiam conclus. tenet, notab. Bartol. in lege ex facto, ff. de vulg. & pupil. 2. column. num. 3. Bald. in fin. Angel. 1. column. n. 3. Imol. 3. column. versicul. extra gloss. Alexand. ibi 3. column. num. 20. Iafon. ibi. 4. column. numer. 15. qui dicit hanc esse magis commun. opinionem Andre. de Iser. in capitul. 1. §. naturales. si de feud. fuer. controu. inter dot. & agna. in 2. column. num. 5. Summa Salic. in patre filij, num. 14. Anton. de Rosel. in tract. legit. fol. 99. versicul. vltimo quero n. 25. Confirmatur quia actus legitimationis fuit perfectus & consummatus tempore habili, vnde postea non irritatur: contrariam expressè probat, textus notab. in l. ex facto, ff. de vulg. & pupil. in princ. vbi si pater qui habebat filium puberem & maiorem mutum, & impetrauit à principe ut possit ei pupillariter substituere, & sic pro eo testari, & postea talis filius mutus duxit vxorem & procreauit filium legitimum, statim censetur reuocata talis licentia principis: & per consequens ipsa substitutio pupillaris quam pater fecit, quia videtur cessare causa, per quam fuit talis licentia patri concessa: scilicet quia filios non habebat: & per illum textum ita tenet Dinus quem refert Bart. Alber. & Doctor. Guido de Suza quem refert Ioan. And. in addit. ad Specul. Instit. de success. ab intestat. versic. sed ex facto. Oldradus singulariter in consil. 247. col. secunda Paul. de Castr. in l. ex facto, ff. de vulg. & pupil. in fine, & ibi Aretinus 4. column. num. 8. Guid. de Suza, Alber. & alij Doctores antiqui in l. tale pactum, §. final. ff. de pactis, quoad honores verò & alios effectus non irritatur prædicta legitimatio secundum eos, & licet opinio Bart. esset magis communis, tamen hodie approbatur & confirmatur opinio Dini & sequacium tanquam magis æqua, per l. 12. infra his legibus Tauri, vbi expressè disponitur quod non succedant cum filiis postea natis ex legitimo matrimonio, vel cum filiis legitimatis per subsequens matrimonium, licet quoad*

alia remaneat legitimatio valida, scilicet quo ad honores & dignitates patris, & quo ad succedendum agnatis, & cognatis.

69 Item adde quod tales filij legitimati per subsequens matrimonium, vel per rescriptum principis, succedunt indifferenter omnibus agnatis & cognatis patris vel matris: & ipsi succedunt eis ab intestato, & ex testamento sicut viri legitimi. Vide Tellum idem probantem in l. 12. Tauri, num. 43. Castillum ibidem, verbo, o los otros parientes, Ioannem Lup. de Palacios Rub. 40. & 46. & 47. Cifuentes num. 4. Matienzum in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 7. num. 2. & ita probat text. in Auth. quib. mod. natur. eff. sui, §. reliqui col. 7. text. in §. si quis ergo. eodem tit. text. in §. & quoniam variè eodem tit. neque obstat text. in Auth. quib. mod. natur. eff. sui §. filium vero. collat. 7. quia tantum loquitur & debet intelligi in filio legitimato per oblationem Curia, non aliàs: & ita tenet & declarat, Bar. in Auth. quib. mod. natur. eff. sui. §. tribus collat. 7. idem Bartol. in Auth. de incest. nupt. §. dubitatum. collat. 2. Specul. notat in tit. de success. ab intestato versic. quid de legitimatis per principem, num. 21. Anton. de Butr. qui notabiliter loquitur in cap. per venerabilem qui fil. sint legitimi. 15. colum. num. 17. & ibi Abbas 7. col. num. 28. Iason in lege si is qui pro emptore. ff. de v. sucap. n. 264.

70 Item quæro si rex vel princeps ad instantiam patris legitimavit filium, naturalem, hoc pacto vel clausula apposita, vt non possit succedere nisi in illa parte vel portione quam pater velit sibi relinquere, an valeat talis legitimatio vel non? & videtur quod talis legitimatio non valeat, imò quod illa clausula & modificatio ipso iure tollatur de medio, & remaneat legitimatio valida, pura & perfecta: vt filius legitimatus succedat tanquam verè legitimus, ac si talis clausula, vel modificatio non esset proposita. Primò quia sicut filius legitimus & naturalis non potest dici legitimus quoad quid, & quoad quid non: ita nec filius legitimatus, quia aliàs esset quid monstrum & impossibile, argumento text. in cap. per venerabilem, §. 1. qui filij sint legit. & Gloss. ordinar. & ibi communis opinio in cap. cum inhibitiio, §. 1. de clandest. despons.

Secundò facit text. notab. in lege si tibi. ff. de adoption. vbi dicitur quod non potest quis adoptare vel arrogare filium alterius, vsque ad certum tempus: sed illud tempus subducitur de medio, & remanet adoptio vel arrogatio simplex & perfecta: & ad hoc notat ibi Glossa ordinaria licet communiter Doctores intelligant, quod imò vitietur totus actus adoptionis.

Tertiò facit, quia non potest quis esse in duplici statu contrario: text. est in l. si pariter in fin. ff. de lib. caus. text. in l. versic. fin. Cod. de liber. caus. Confirmatur etiam, quia non potest pater filium suum emancipare quo ad vnum actum secundum communem opinionem in l. 1. §. hoc Auth. ff. ad Trebel.

Quartò facit, quia pactum appositum contra naturam & substantiam alicuius actus vel contractus vitiat & tollitur de medio: textus est in l. cum precario, ff. de precario. text. in l. cum manu facta. in final. ff. de contrab. empt.

Sed his non obstantibus contrarium est tenendum, imò quod talis clausula & modificatio posita in legitimatione valeat, & teneat, & non subducatur de medio: Idem tenet Decius cons. 338. num. 3. Cassaneus consil. 39. num. 67. Curtius Senior consil. 37. num. 6. prope fin. Alciatus in lege 2. princ. num. 51. de verborum, cum multis quos refert & sequitur Matienzus in lege 10. titulo octavo, libro quinto. Recopil. gloss. 1. num. 4. Tellus in lege 12. num. 21. Sed illa non est propriè legitimatio, sed potius quædam dispensatio, quæ

potest fieri quo ad quædam quodquædam non, argum. text. inc. 1. de filiis natis ex matrimonio ad morganaticam contracto: in vsibus feudorum, textus in l. 2. Cod. de iure aureorum annulorum, textus in l. si ab eo. Cod. de legit. hered. text. in lege cum ex oratione. ff. de excus. tut. & in expresse istam sententiam & conclusionem tenet Anton. de Butr. in cap. per venerabilem. 14. colum. in princip. versic. sed est dubium an pater qui fil. sint legit. Paul. de Castr. qui notab. loquitur in l. pactum dotale, Cod. de collat. fin. colum. & quest. & ibi Alexand. 2. col. num. 5. Iason 2. colum. in medio. Philip. Dec. 5. colum. numero 14. idem Paul. notat in rub. Cod. de iure aureor. annulorum. 1. colum. numero 5. idem Paul. post Angel. de Perus. in leg. si ab eo, Cod. de legit. hered. idem Paul. in leg. solet. ff. de iurisdic. omnium iudic. Socin. singul. in rub. ff. de liber. & posthum. 1. colum. & ibi Iason 33. column. versic. 2. notabiliter limita. Alexand. in leg. 1. §. hoc autem, & ad Trebell. fin. column. num. 9. Geor. Natà in cap. quamvis pactum de pactis lib. 62. column. numero 3. Ex his remanent etiam leges 10. vndecima & duodecima quæ sequuntur sufficienter declarata: ideo amplius in eis non insisto.

TEXTVS XIII: l. 2. tit. 8. lib. 5. recopil.

POr euitar muchas dudas que solen ocurrir cerca de los hijos que mueren rezien nascidos, saber si non naturalmente nascidos, o son abortiuos. Ordenamos y mandamos que el tal hijo se diga que naturalmente es nascido, y que no es abortiuo, quando nascio biuo todo, y que alomenos despues de nascido biuio xxiiij. horas naturales y fue baptizado antes que muriesse, y si de otra manera nascido murio dentro del dicho termino, o no fue baptizado, mandamos que el tal hijo sea auido por abortiuo, y que no pueda heredar à sus padres ni a sus madres, ni à sus ascendientes: pero si por el ausencia del marido, o por el tiempo del casamiento claramente se prouasse que nascio en tiempo que no podia biuir naturalmente: mandamos que aunque concurren en el dicho hijo las calidades susodichas que no sea auido por parto natural, ni legitimo. Id est:

Vt occurratur multis dubiis qua de iis accidunt, qui intereunt recenter nati, nimirum an sint naturaliter nati, an verò sint abortiuo. Ordinamus ac precipimus vt ea proles dicatur naturaliter nata, neque esse abortiuo quæta est nota viua, & à partu vixit ad minimum viginti quatuor horas naturales, fueritque ante mortem baptizata. Quod si aliter nata interierit ante predictum terminum aut non fuerit baptizata, precipimus vt ea proles habeatur pro abortiuo neque possit succedere, in paternis, aut maternis bonis aut ascendentiis. Verum si ex mariti absentia, vel ex tempore coniugij deprehendi potest clarè (prolem) eo tempore, esse natam, quo naturaliter viuere non posset, precipimus, vt quamvis in ea concurrant qualitates superius dictæ, non habeatur pro partu naturali nec legitimo.

S V M M A R I V M.

- 1 Filio preterito an competat ius dicendi nullum contra testamentum patris.
- 2 Intellectus ad textum in §. ita demum, versic. posthum. Instit. de hæred. quæ ab intest. defer.
- 3 Si posthumus preteritus nascatur in vita patris, & similiter in eius vita decedat, an testamentum reconualecat.
- 4 Per natiuitatem posthumi si rumpitur testamentum & quid requiritur.

L E X X I I I.

NOta decisionem huius legis, pro cuius perfecta declaratione dico & præsuppono, quòd testamentum in quo filius præteritur à patre, hoc est quando non est institutus nec legitimè exheredatus, est ipso iure nullum, & filio competit ius dicendi nullum: textus est in *l. inter cetera, ff. de liber. & posthum.* text. in *leg. 1. & per totum, ff. de iniusto rupto.* de quo magistraliter dixi suo proprio loco, scilicet in materia ultimatum voluntatum, in articulo de remedio & successione contra testamentum, quod tamen debet intelligi in filio iam nato: secùs tamen est in posthumo, quia si præteratur non redditur testamentum nullum antequam nascatur, sed postea statim ipso iure efficitur testamentum nullum, textus est capitalis & expressus in *l. posthumo nato, Cod. de bonorum possess. contra tabul.* cuius verba sunt, *posthumo nato qui neque hæres institutus à patre, neque nominatim exheredatus est, testamentum rumpitur:* quod probat aperte textus quia ablatius absolutus resoluitur in conditionem, ut in *leg. à testatore, ff. de condit. & demon.* ergò cum textus dicit *posthumo nato*, intelligitur, id est, si posthumus nascatur, testamentum efficitur nullum: ergo ante natiuitatem benè valet: & ad hoc notat & commendat ibi Glossa ordinaria Odofred. Petrus, Cynus, Iacob. Buttr. Bartol. Bald. Angel. Salycet. Paul. Alexand. Iason Corneus, Franc. Curt. Philipp. Decius, textus in *leg. 1. ff. de iniusto rup.* textus in *leg. posthumi, eodem titul.* textus in *§. posthumi, versic. 1. Instit. de exhered. liber.* cuius verba sunt, *in præterito valet quidem testamentum, sed postea à agnatione posthumi rumpitur, & ea ratione totum infirmatur,* & in expresso idem disponit *lex 20. titul. 1. 6. partic.* cuius ratio vera & mentalis est, quia dum posthumus est in ventre, adhuc non est homo, nec in patria potestate nec suitate: sed omnia iura suitatis reseruantur sibi in tempus natiuitatis, textus est in *l. final. ff. de collat. bonor. ibi, nam antequam nascatur non potest dici in potestate morientis fuisse,* textus in *l. fin. ff. de assignat. liber.* textus in *leg. 1. §. toties, ff. de ventre in possess. mitten.* textus in *l. antiqui, ff. si pars hered. petat.* cuius verba sunt, *antiqui libero ventri ita prospexerunt, ut in tempus nascendi omnia ei iura integra reseruentur,* textus in *leg. qui utero, ff. de statu hom.* textus in *leg. intestato, §. principem, ff. de suis & legit. heredit.* textus in *leg. cum quidam, §. quòd dicitur, ff. de acquirend. heredib.* textus in *leg. quòd dicimus, ff. de verborum significatione,* textus in *leg. posthumo, Cod. de collat.* textus in *leg. cum inter veteres, Cod. de fideicommiss. liber. ibi, & homo fieri separatur,* textus in *§. cum autem, Instit. de tutel.* & in expresso istam rationem ponit Bald. in *leg. si pater, Cod. de Instit. & substitut. 4. colum. num. 12.* idem Bald. in *leg. qui se patris, Cod. unde liber. 2. colum. versic. venio ad primum, Socin. in leg. Gallus, §. si eius, ff. de liber. & posthum. 1. col. in medio, Iason in leg. si à primò, eodem tit. penultim. colum. versic. tamen aduerte, Philipp. Decius in leg. posthumo nato, Codice de contra tabul. 2. colum. num. 3. Vide Matiençum in *leg. 2. tit. 8. lib. 5. Recopil. glossa 2. num. 3. Velasquez de Auendaño hic, glossa 2. num. 2. Palacios Rubeus numer. 9. Olanum de verbis iuris, verbo naturaliter, vnde per hanc legem ius antiquum corrigitur tribus modis. Primò dum iure Digestorum non requirebatur quòd integer posthumus nasceretur, ut abortiuus non diceretur, quia etiam si integer non nasceretur, dummodo viueret abortiuus non diceretur, sed testamentum rumpet, *leg. quòd dicitur ad fin. ff. de liber. & posthumis leg. non sunt liberi, §. 4. de stat. hom.* tradit Velasquez de Auendaño hic, *glossa 1. num. 1. Matiençus in leg. 2. tit. 8. lib. 5. glossa 2.***

num. 1. hodie verò per legem nostram, ut integer nascatur, requiritur ut abortiuus non dicatur. Secundò: quia iure Digestorum si viuus nasceretur, licet statim moreretur abortiuus non dicebatur, lege quòd certatim, de lib. & posthum. hered. institut. ibi, si minus perfectè natus est, licet illico postquam in terram cecidit, vel in manibus obstetricis decesserit, leg. uxoris abortu, ibi, quamvis natus illico decesserit, Cod. eodem titulo tradit Velasquez hic, glossa 2. num. 1. Matiençus ubi supra num. 2. Azeuedus in dicta lege 2. titulo 8. lib. 5. Recopilat. num. 3. cum aliis quos ipsi allegant. hodie verò per legem nostram requiritur, ut per 24. horas viuat ut abortiuus non dicatur. Tertiò iure digestorum non requirebatur ut abortiuus non diceretur & succedere parentibus posthumus posset, & rumpere testamentum, ut aquam ex sacro fonte susciperet, ut tenent Doctores supra allegati, hodie verò per legem nostram hoc requiritur, & ut lex nostra verificetur sufficit ut posthumus is ab obstetrice aquam Spiritus sancti recipiat, ut tradit Velasquez hic, glossa 3. per totam, quòd si hæc tria concurrant poterit posthumus rumpere testamentum, succedere & transmittere, ut docet Matiençus in dicta leg. 2. titul. 8. lib. 5. glossa 2. ad fin. Azeuedus ibid. num. 3. Velasquez hic, glossa 3. per tot.

Aduertendum tamen quòd contra istam rationem & iura prædicta, facit textus terribilis & expressus in *§. ita demum, vers. posthum. Instit. de exhered. que ab intestat. defer.* ubi expressè probat textus quòd posthumus dum est in ventre & antequam nascatur est suus, & habet iura & priuilegia suitatis: ergo testamentum deberet esse nullum: cuius verba sunt, *posthumi quoque qui si viuo parente nati essent in potestate eius futuri forent sui hæredes sunt:* & istam difficultatem mouet Iason in *dict. l. si à primò, ff. de liber. & posthum. pen. colum. num. 18. & eam non soluit, sed tantum dicit quòd oportet ad illum textum facere aliquam violentiam, idem Iason in leg. posthum. nato, Codic. de contra tab. 1. colum. num. 3. sed vltra Doctores ego dico quòd ad illum textum est facilis & vera responsio, quòd intelligatur in posthumo iam nato: nam ille propriè dicitur posthumus quasi natus post humationem & mortem patris: ut est textus clarus & expressus in *l. 3. vers. posthum. ff. de iniusto rupto, cuius verba sunt, posthum. autem dicimus eos duntaxat, qui post mortem parentis nascuntur, & ibi notat Glossa ordinaria Bart. & communiter Doctores tenet etiam Glossa ordinaria in l. Gallus, ff. de liber. & posthum. in verbo, posthumos, & ibi Bart. & communiter moderni, Alex. in rub. eod. tit. Glossa & ibi communiter Doctores in rubr. C. de posthum. hered. inst. Glossa & ibi Doctores in §. posthumorum, Instit. de exhered. lib. & idem probat prædicta *lex 20. tit. 1. 6. part.* & sic velit textus dicere, quòd posthumus, qui si viuo patre nasceretur deberet esse in potestate patris, nunc quando est natus post mortem patris est suus & habet iura suitatis: vnderitò ante natiuitatem non est nullum testamentum, postea verò sic & est vnus casus quo quis habet suitatem, licet non sit in potestate patris, ut plenè tradit & declarat Iason & moderni, in *l. qui se patris, Cod. unde liber.* quia satis est quòd potentialiter potuit esse in potestate patris si eo viuo nasceretur, & istud est quòd propriè vult textus in dicto *§. posthumi:* & volunt iura superiora, & istam solutionem & declarationem ego cogitavi & tenui legendo, & postea inueni Franc. Curt. iuniorem ita tenere in *l. posthumo nato, Cod. de bon. pet. contr. tab. 6. col. num. 24.***

Vnum tamen est quòd si talis posthumus præteritus nascatur in vita patris, & similiter in vita patris decedat, dato quòd per natiuitatem testamentum fiat nullum, tamen per mortem statim ipso iure conualescit,

lescit, modò in eo sint instituti venietes ab intestato modò extranei: quia principio tale testamentum va-
luit, vnde de facili reuertitur ad suam naturam: text.
est singul. & vnicus in l. posthum. ff. de iniusto rupt. &
ibi notat Bart. Alber. Paul. Imol. & communiter DD.
& ad hoc illum textum reputat sing. & vnicum, Paul.
ibi, & illum textum ad hoc reputat singul. Ias. in l.
posthumo nato, Cod. de contra tab. 2. colum. Itaque si
filius iam natus præteritur & moriatur vivo patre,
reconualescit testamentum, si in eo sint instituti ve-
nientes ab intestato: si verò posthumus præteritur &
post natiuitatem decedat vivo patre, testamentum
indistinctè reconualescit, modò sint instituti venien-
tes ab intestato, modò extranei. Aduertendum ta-
men quòd prædicta debent intelligi quando talis fi-
lius posthumus natus est viuus & ex legitimo partu,
secus verò si abortiuus: in l. vxoris abortu, Cod. de
posthum. hered. instit. vbi vide Paul. & DD.

4 Aduertendum tamen quod ad hoc vt per natiuita-
tem posthumi rumpatur testamentum, requiritur
quod nascatur totus viuus non declinans ad mon-
strum vel prodigium, licet statim in ipso instanti de-
cedat postquam in terram, vel in manus obstetricis
ceciderit, text. est in leg. 2. & 3. Cod. de posthum.
hered. instit. & ibi Gloss. ordinaria & communiter
DD. Item etiam procedit licet matre mortua & secto
ventre nascatur: text. est in l. quod dicitur. ff. de liber.
& posthum. & ibi Gloss. ordinaria Bartol. & commu-
niter Doctores: hodie tamen per nostram leg. Tauri,
non sufficiunt prædicta, sed requiritur, quod totus
nascatur viuus & quod sit baptizatus & viuat per 24.
horas. Item etiam quod sit natus tali tempore, quòd
secundum tempus matrimonij consideretur partus le-
gitimus, & possit viuere: vt septimo vel nono vel
decimo mense: secus verò aliàs si nascatur alio tem-
pore quo naturaliter non posset viuere, quia paria
sunt, posthumus non nasci vel quod nascatur tali
tempore quo naturaliter viuere non possit: argu-
mento text. in l. septimo mense, ff. de statu homin. cum
similibus, & ita etiam tenebat de iure communi Paul.
de Castr. Alexand. & moderni in dict. leg. 2. de posth.
hered. instit. & tenet Raphaël Cuman. & alij Doctores
in dict. leg. quod dicitur, ff. de liber. & posthum. & ita
erat communis opinio: pro qua communi opinione
facit l. 4. & 5. tit. 22. 4. part. & l. 17. tit. 6. 6. part. Vide
latè de partu extra tempus seu ante facto per Matien-
zum in dicta l. 2. tit. 8. lib. 5. gloss. 4. & 5. per totam,
Azeuedum ibid. num. 9. & Velasquez hic Gloss. vltima,
per totam, vbi autem partus ad monstrum declinat
non succedet, nec rumpet, leg. 3. Cod. de posthum.
hered. instit. leg. 5. tit. 22. part. 4. tradit Matienzus
vbi supra num. fin. Quod iterum limita: & intellige
præterquam si ante matrimonium talis mulier esset
concupina alterius, cum quo postea contraxit matri-
monium, & peperit infra aliquod breuissimum tem-
pus, quia præsumitur esse genitus & conceptus ab
ea, tempore concubinatus, & per consequens legiti-
matus per subsequens matrimonium & sic nascitur
legitimatus, argumento text. in leg. miles, §. defunct.
ff. de adulter. vbi probatur quod natus ex muliere con-
iugata quæ ante fuit concupina alterius, potius præ-
sumitur filius legitimus & natus ex legitimo matri-
monio, quam ex concubinatio, licet naturaliter pos-
sit esse filius vtriusque secundum tempus partus, fa-
uore matrimonij, quem text. ad hoc notant & com-
mendant ibi Doctores & reputat singul. & vnicum
Bald. in leg. si matre, Cod. de suis & legit. heredib.
ergo eodem modo si ante matrimonium mulier esset
concupina alicuius cum quo postea contraxisset, &
infra breuissimum tempus peperit, præsumitur esse
genitus & conceptus ab eis, & per consequens nasci

legitimus, & hoc vltimum tenent glossatores in præ-
senti. Cætera quæ huic legi possunt applicari, vide
in materia quam de iure communi tracto, in materia
successionis contra testamentum.

TEXTVS XIV. *lib. 5. lib. 4. recipit.*

MAndamos que el marido y la muger suelto el
matrimonio aunque casen la segunda, o terce-
ra vez, o mas, pueda disponer libremente de los
bienes multiplicados durante el primero o segundo, o
tercero matrimonio, aunque aya auido de los tales
matrimonios o de alguno dellos, durante los quales
matrimonios los dichos bienes se multiplicaron como
de los otros sus bienes propios que no ouisse seydo
de ganancia, sin ser obligados a reseruar a los tales
hijos propiedad: ni usufructo de los bienes. Id est:

*Præcipimus vt maritus vel vxor, soluto coniugio,
etiam si secundo aut tertio, aut amplius nuptias repe-
tat possit liberè disponere de bonis multiplicatis in primo,
aut secundo aut tertio Matrimonio, etiam si proles sus-
ceperit ex eiusmodi matrimoniis, aut ex aliquo ex ipsis
in quibus bona sunt multiplicata, perinde ac de alijs
proprijs bonis quæ ex (ea multiplicatione) non sunt
acquisita, neque teneantur reseruare eiusmodi proli-
bus proprietatem aut usufructum (eorum) bono-
rum.*

TEXTVS XV. *lib. 5. lib. 2. recipit.*

EN todos los casos que las mugeres casando se-
gunda vez son obligadas a reseruar a los hijos del
primero matrimonio la propiedad de lo que ouiere
del primero marido, o heredare de los hijos del pri-
mero matrimonio, en los mismos casos el varon que
casare segunda, o tercera vez sea obligado a reseruar
la propiedad dellos a los hijos del primero matrimo-
nio. De manera que lo establiescido cerca deste caso
en las mugeres que casaren segunda vez aya lugar en
los varones que passaren segundo, o tercero matrimo-
nio. Id est:

*In omnibus casibus, in quibus mulieres secundas nup-
tias repetentes tenentur filiis primi matrimonij reserua-
re eorum bonorum proprietatem, qua habuerunt ex priore
marito, aut hereditate filiorum præcedentis matrimonij,
in eisdem casibus vir qui secundo aut tertio coniugio
obligabitur, teneatur eorum proprietatem reseruare filiis
ex primo coniugio susceptis. Itaque quod hac in parte,
pro fæminis secundas nuptias inuentibus est constitutum,
habet locum in viris quoque ad secundum aut tertium
coniugium transeuntibus.*

TEXTVS XVI. *lib. 5. lib. 2. recipit.*

SI el marido mandare alguna cosa a su muger al
tiempo de su muerte de su testamento no se le
cuenta en la parte que la muger ha de auer de los
bienes multiplicados durante el matrimonio, mas a
la dicha mitad de bienes y la tal manda en lo que de
derecho deuiere valer. Id est:

*Si vxori quicquam maritus in morte per testamentum
legauerit, illud non numeretur in ea parte bonorum,
durante coniugio, multiplicatorum quam vxor habere
debet: sed ad prædictam bonorum medietatem ad-
datur eiusmodi legatio iuxta illius legitimum valo-
rem.*

* (Hispanice sic, corruptè credo.) Sed ad prædictam
bonorum medietatem ex eiusmodi legato in eo quod
de iure debet valere.